

(1) CERRAHİ İNFEKSİYONLarda SEFTRİAKSON KULLANIMININ İNCELENMESİ

Nihat Z. UTKAN¹, Mustafa DÜLGER¹, Cihan YILDIRIR¹, Rifat YALIN², Gürkan ERSOY¹

1- Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Sivas

2- Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, İstanbul

Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı'nda cerrahi infeksiyonu olan 20 hastaya seftriakson tedavisi uygulanmıştır. Hastalar klinik, laboratuvar ve bakteriyolojik olarak incelenmiştir. Antibiyotik kullanımından itibaren 16 hastada ikinci günde, 4 hastada da beşinci günde infeksiyon bulguları ortadan kalkmış, klinik düzelleme görülmüştür. Laboratuvar bulgularında beyaz küre sayısı tedavinin üçüncü gününde 13 hastada normal sınırlara inmiştir. Alkalen fosfataz bir hastada yüksek bulunmuşsa da, istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmemiştir. SGOT ve SGPT değerleri normal sınırlar içinde kalmıştır.

Tedavi öncesi hastalardan kan, idrar, gaita, dren yeri, insizyon yeri ve yanık yüzeyinden kültür için materyal alınmış, 12 hastada *E.coli*, 4 hastada *P.aeruginosa*, 4 hastada da *E.aerogenes* üremiştir. Seftriakson, bu mikroorganizmaların hepsine etkili bulunmasına rağmen, *P.aeruginosa* üreyen iki hasta tedavi altında iken beşinci günde tekrarlanan kültür sonuçlarında aynı mikroorganizmanın tekrar üremesi nedeni ile bu iki hastanın tedavisine aminoglukozid grubu antibiyotik ilave edilmiştir. Bundan iki gün sonra elde edilen kültür sonuçları ise negatif bulunmuştur. Tedavi boyunca ilaca ait yan etki görülmemiştir. Sonuçlar seftriaksonun cerrahi infeksiyonlarda kullanılabilirliğini göstermiştir.

(2) ACİL CERRAHİDE SEFTAZİDİME KULLANIMI

Cemalettin ERTEKİN, Korhan TAVİLOĞLU, Sâman BELGERDEN, Mehmet KURTOĞLU,
Ömer TÜREL

İstanbul Tıp Fakültesi, Acil Cerrahi Birimi, Çapa, İstanbul

Bu prospектив çalışmada seftazidimin küratif etkisi 45 hastada incelenmiştir. Karın içi koleksiyonlarından ve yanıklardan alınan 17 örneğin 14'ünde *E.coli*, *Klebsiella*, alfa hemolitik streptokok, *S.aureus* ve *Pseudomonas* suşları üretilmiş, 3 örnek steril kalmıştır. Üreyen suşların 3'ü seftazidime dirençli bulunmuştur.

Hastaların 22'si daha önce başka antibiyotiklerle başarısız tedavi denemesi yapılmış hastalardır. Seftazidim septik şoka eğilimli olgularda günde 3x2 g, diğerlerinde günde 3x1 g, 10 yaş altındaki çocuklarda ise 100 mg/kg/gün olarak kullanılmıştır. 32 olguda seftazidimle birlikte başka antibiyotikler de kullanılmıştır. Sonuçta 45 hastanın 41'inde (% 91) tam iyileşme, 3'tünde (% 7) kısmi iyileşme sağlanmış, birinde (% 2) tedavide başarı sağlanamamıştır.

Yalnız bir hastada allerjik deri döküntüleri izlenmiş, fakat bu nedenle ilacın kesilmesi gerekmemiştir.

(3) ELEKTİV CERRAHİ HASTALARDA SEFTAZİDİM KULLANIMI

Erol AKSAZ¹, Ayhan KESKİN¹, M. Ertuğrul TUNCAY¹, Kemal ALTAY¹,
Derya ÖZSÖKMEN²

1- Sağlık Bakanlığı Ankara Hastanesi, 2.Gencî Cerrahi Servisi, Ankara

2- Sağlık Bakanlığı Ankara Hastanesi, İnfeksiyon Hastalıkları Servisi, Ankara

Temiz veya kontamine operasyonlar uygulanan 35 hastada ve cerrahi yara infeksiyonu veya generalize peritoniti olan 5 hastada seftazidim uygulanmıştır. Bir hastada operasyon sonrası 6.gün kaybolan serosanginö akıntı, 2 hastada sebat etmeyen hafif ateş dışında herhangi bir post-operatuvar komplikasyonla karşılaşılmamış, Gram negatif çomaklarla infekte 5 hastada da şifa sağlanmış ve seftazidimin herhangi bir yan etkisi görülmemiştir.

(4) **CEFTAZIDIME UYGULANAN 199 CERRAHİ
OLGUDA ALINAN SONUÇLAR**

Erol KAYMAK, Ali Galip DENEÇLİ, Mustafa ÖZER, Tuğrul TANSUĞ

Atatürk Sağlık Sitesi, İzmir Devlet Hastanesi, 3. Cerrahi Kliniği, Basınsitesi, İzmir

Kliniğimizde cerrahi girişimde bulunulan 69'u acil, 142'si elektif, toplam 211 olgunun 199'una ceftazidime ile profilaksi ve tedavi uygulanmıştır. Uygulama temiz ameliyatlı 61, temiz kontamine ameliyatlı 82, kontamine ameliyatlı 35 hastada peroperatif tek doz şeklinde olmuştur. Temiz kontamine grupta bir ve kontamine grupta da bir olguda olmak üzere toplam iki hastada yüzeyel yara infeksiyonu görülmüştür. Diğerlerinde hiçbir infeksiyöz komplikasyon gelişmemiştir. 21 acil kirli ameliyatta peroperatif i.v. başlayıp beş gün süreli 2x2 g ceftazidime uygulanmış ve hastalarda infeksiyöz komplikasyon gelişmemiştir.

Ayrıca vücut direncinin kaybolduğu DNCB testi ile saptanan, potansiyel infeksiyon tehlikesi bulunan organ kanserli 24 hastada peroperatif ve postoperatif beş gün 2x2 g ceftazidime uygulanmış ve bu olguların hiçbirinde infeksiyöz komplikasyon gelişmemiştir.

(5) **BAŞ-BOYUN CERRAHİSİNDE PERİOPERATİF
PROFİLAKSİ AMACIYLA SEFTRIAKSON KULLANIMI**

Kemal DEĞER, Tuncay ULUĞ, Nesil KELEŞ, Salih MANAFOĞLU, Mustafa ÜZEYİR,
Ahmet KIZILAĞAÇLI

İstanbul Tıp Fakültesi, Kulak-Burun-Boğaz Hastalıkları Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

40 olguda perioperatif profilaksi amacıyla seftriakson 2 x 2 g ve 5 x 1 g i.v. şeklinde uygulanmıştır. % 5 oranında yara infeksiyonu, 4 olguda ise geç dönemde alt solunum yolu infeksiyonları ortaya çıkmıştır.

Sefalosporinler cerrahi profilakside en geniş spektruma sahip olmaları nedeniyle en uygun antibiyotik grubudur. Uzun etki süreli olmaları nedeniyle daha da seçkin bir hale gelmişlerdir.

Baş-boyun operasyonlarında kısa süreli perioperatif profilaksi yeterlidir. Yanlız larenjektomi total gibi geniş bir potansiyel boşluğun bulunduğu, geniş bir farenks dikiş alanının ve sürekli kontaminasyonun olduğu operasyonlarda profilaktik uygulama süresi tartışmaya açıktır.

(6) **SEFTRİAKSON + KO-TRİMOKSAZOL,
SEFUROKSİM + KO-TRİMOKSAZOL,
GENTAMİSİN + KO-TRİMOKSAZOL PROFİLAKSİSİ İLE
KEMOPROFİLAKSISIZ KEMİK VE EKLEM
AMELİYATLARINDA İNFEKSİYON İNSİDENSİNİN
KARŞILAŞTIRILMASI**

Ali KOÇ, İlhan CEVER, Hammet IŞIK

SB Haseki Hastanesi, Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği, Aksaray, İstanbul

273 kemik ve eklem cerrahisi olgusundan 68'ine (Grup A) seftriakson+ko-trimoksazol, 97'sine (Grup B) sefuroksim+ko-trimoksazol, 63'üne (Grup C) gentamisin+ko-trimoksazol kemoprofilaksisi uygulanmış, 45'ine (Grup D) kemoprofilaksi yapılmamıştır. Dört grup postoperatif infeksiyon yönünden incelenmiş, infeksiyon oranı Grup A'da % 2.9, Grup B'de % 3.1, Grup C'de % 6.3, Grup D'de % 13.3 olarak saptanmıştır.

Kemik ve eklem ameliyatı sonrasında ortaya çıkabilecek infeksiyonları önlemek bakımından seftriakson+ko-trimoksazol ve sefuroksim+ko-trimoksazol kombinasyonlarının en etkili olduğu belirlenmiştir.

(7) **CERRAHİDE UYGULANAN PEROOPERATİF UZUN
SÜRELİ ANTİBİYOPROFİLAKSİNİN KISA SÜRELİ
PROFİLAKSİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI**

**Bülent TOPUZ, Sedat KATIRCIOĞLU, Tayfun SUNAY, İsmail ÇÖLHAN,
M. Can KARATAY, Cemal GÜMRÜ, Musa RAFİEYAN, Hilal BANKEROĞLU**

İstanbul Tıp Fakültesi, Kulak Burun Boğaz Hastalıkları Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

Kulak-Burun-Boğaz florası oldukça yüksek sayıda mikroorganizma içermesi nedeniyle bu sahadaki girişimlerde peroperatif antibiyoprotfilaksi gerekli olmaktadır. Bu konuda genel uygulama hasta klinikte yattığı sürece ilaç kullanımı şeklindedir. Kliniğimizde bir üçüncü kuşak sefalosporin olan seftriaksonun 12 g'lık 10 gün süre dozu ile 3 g'lik 2 gün süreli dozu karşılaştırılmıştır.

(8) **SAFRA YOLLARI CERRAHISİNDE DEĞİŞİK
ANTİBİYOTİKLERLE YAPILAN PROFİLAKSİNİN
SONUÇLARI**

Mustafa TİRELİ, Adam USLU, Erdinç SİVREL, Oğuz KOÇ, İbrahim AKPINAR

SSK İzmir Buca Hastanesi, 1. Cerrahi Kliniği, İzmir

Safra yolları ile ilgili ameliyatlarda antibiyotik profilaksi yapılması konusu tartışılmıştır. Bu çalışmada, safra yolu ameliyatı geçiren hastalarda, değişik antibiyotikler kullanılarak yapılan profilaksiden elde edilen sonuçlar, profilaksi yapılmayan kontrol grubu ile karşılaştırılmıştır.

Hastalarımızın 45'inde sefazolin (multi doz), 39'unda sefuroksim (tek doz), 34'ünde seftazidim (tek doz) ile profilaksi sağlanmış, 52 olguda profilaksi yapılmamıştır.

Ameliyat sonrası yara infeksiyonu sıklığı, yukarıdaki gruplara göre sırasıyla % 2.2, % 2.5, % 0 ve % 9.6 olarak saptanmıştır. Bu sonuçlar biliyer cerrahide tek dozla antibiyotik profilaksisinin yararlı olacağını düşündürmüştür.

(9) **AKUT VE PERFORE APANDİSİTLERDE
MEZLOSLİN+ORNİDAZOL KOMBİNASYONU**

Umur KOCABAŞOĞLU, Ertuğrul KARADAĞ

SSK Bursa Hastanesi, Çocuk Cerrahisi Bölümü, Bursa

1988-1990 yılları arasında ameliyat edilen, akut veya perfore olduğu patolojik anatomi raporlarına göre kanıtlanmış 144 olgu ameliyat öncesi dönemde başlanarak mezlosilin+ornidazol kombinasyonu ile tedavi edilmiş, sonuçlar hastanede yatis süresi, postoperatif komplikasyonlar yönünden iрdelenip, literatür verileri ile karşılaştırılmıştır.

**(10) ÇOCUKLarda SPİNAL DİSRAFİ CERRAHİSİNDE
ANTİBİYOTİK PROFİLAKSİSİ, PENİSİLİN-TOBRAMİSİN
KOMBİNASYONU İLE SEFOTAKSİMİN KARŞILAŞTIRILMASI**

Alaaddin ÇELİK¹, Tansu SALMAN¹, Cem BONEVAL¹, Selim AKSÖYEK¹, Selçuk APAK²

1- İstanbul Tıp Fakültesi, Çocuk Cerrahisi Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

2- İstanbul Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Gelişim Nörolojisi Bilim Dalı, Çapa, İstanbul

Spinal kanalın oldukça sık rastlanan konjenital deformitelerinden spina bifida kistik, özellikle yenidoğan döneminde beyin-omurilik sıvısının dış ortamla sıkılıkla doğrudan temasta olduğu bir lezyondur. Yüksek kontaminasyon riski yenidoğanın immün yetmezliği eşliğinde menenjit, ventrikülit ve septisemi gibi ağır infeksiyonlara neden olabileceğinden bu hasta grubunda perioperatif antibiyotik profilaksisi kaçınılmaz olmaktadır.

Kliniğimizde 1982-1989 döneminde spinal disrafi nedeniyle cerrahi girişim uygulanan hastaların 154'ünde antibiyotik profilaksi yapılmıştır. Hastalarda bu amaçla iki farklı protokol kullanılmış, ilk grupta (n=86) penisilin+tobramisin kombinasyonu 5-7 gün, ikinci grupta (n=68) sefotaksim 3-5 gün süreyle verilmiştir. Hastalarda ameliyat sonrası dönemde klinik olarak tespit edilen ve laboratuvar ile verifiye edilen septik komplikasyonların dağılımı aşağıda verilmiştir.

Septik komplikasyon olgularının sayı ve oranları.

Komplikasyon	Pen+Tobr grubu	Sefotaksim grubu
Pürüler menenjit	11 (% 12.8)	3 (% 4.4)
Septisemi	11 (% 12.8)	4 (% 5.9)
Yara süpürasyonu	19 (% 22.0)	4 (% 5.9) (p<0.01)

Bulgular değerlendirildiğinde sefotaksim ile uygulanan profilaksinin daha etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

(11) ÇOCUK CERRAHİSİ HASTALARINDA PROFİLAKTİK ANTİBİYOTİK OLARAK CEFTAZİDİME İLE AMİKACİN+CLINDAMYCİN ETKİNLİKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Nuran GÜRSİN¹, Ferit BERNAY², Baycan ÖZCELİK², Serap UYSAL¹

1- Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi, Pediatri Anabilim Dalı, Samsun

2- Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Cerrahisi Anabilim Dalı, Samsun

Bu çalışma çocuk cerrahisi hastalarında profilaktik antibiyotik olarak ceftazidime ile amikacin+clindamycin etkinliklerinin karşılaştırılması amacı ile yapılmıştır.

Ocak-Nisan 1989 tarihleri arasında ameliyat planlanan 43 olgu çalışmaya alınmıştır. Olgular randomize iki gruba ayrılarak ameliyat öncesi profilaktik olarak 26 olguya ceftazidime, 17 olguya amikacin+clindamycin başlanmıştır. Olguların tümünde beyaz küre, bilirubin, kreatinin, alkalen fosfataz, SGOT ve BUN tetkikleri ile her iki grupta ilaçların yan etkisini ölçmek amacıyla istatistiksel analiz yapılarak değerlendirilmiş ve anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ameliyat sonrası ceftazidime kullanılan gruptan 4 (% 15.4) olguda, amikacin+clindamycin kullanılan gruptan 5 (% 29.4) olguda infeksiyon ortaya çıkmıştır. Buna göre ameliyat sonrası infeksiyon görülmeye riskinin ceftazidime grubunda daha az olduğu görülmektedir (Odds: 0.52). Ceftazidime uygulanan olgularda hiçbir yan etki görülmektedir, diğer gruptaki bir olguda ilaca bağlı yan etki tesbit edilmiştir.

Bu çalışma sonucunda, ceftazidime'in, çocuk cerrahisi hastalarında profilaktik antibiyotik uygulamasında başarılı bir şekilde kullanılabileceği kanısına varılmıştır.

(12) **ELEKTİF KOLOREKTAL AMELİYATLARDA
ANTİBİYOTİK PROFİLAKSİSİ**

Necati ÖZEN, Bülent ELÇİN, Kayhan ÖZKAN

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Samsun

Kolorektal cerrahide postoperatif dönemdeki infeksiyöz komplikasyonlar tanımlanan tüm hazırlık yöntemlerine rağmen sorun olma özelliğini korumaktadır. Mekanik barsak temizliğine ilave olarak oral ve parenteral antibiyotikler kullanılarak yapılan çalışmalardan elde edilen sonuçlar farklılık göstermektedir.

Bu çalışma kolorektal ameliyatlarda mekanik barsak temizliği ve oral eritromisin+tetrasiklin kullanımına ek olarak tek doz seftriakson+ornidazol kombinasyonunun etkinliğini araştırmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma kapsamına Nisan 1988'den günümüz'e kadar elektif kolorektal cerrahi uygulanan hastalar dahil edilmiştir. Hastalara mekanik barsak temizliği+oral eritromisin+tetrasiklin kullanımına ek olarak anestezi induksiyonundan hemen sonra 1 g bolus şeklinde seftriakson ve 250 ml serum fizyolojik içerisinde infüzyon şeklinde 1 g ornidazol verilmiştir. İnfüzyon hızı ortalama 2 saat olacak şekilde ayarlanmıştır. Hastalar intraabdominal sepsis, yara infeksiyonu, üriner infeksiyon yönünden değerlendirilmiştir. Hastaların hiçbirinde intraabdominal sepsis, yara infeksiyonu saptanmamıştır. İdrar sondası konulan bir hastada üriner infeksiyon saptanmıştır.

Sonuç olarak elektif kolorektal ameliyatlarda mekanik barsak temizliğine ilaveten oral eritromisin+tetrasiklin ve parenteral tek doz seftriakson+ornidazol kombinasyonu bu konuda uygulanmış çeşitli profilaksi yöntemleri ile karşılaştırıldığında kullanılmaya değer bulunmuştur.

(13) **GENEL CERRAHİDE İNFEKSİYON GELİŞEN
OLGULARDA CIPROFLOXACIN'İN ETKİSİ**

Etem ALHAN, Adnan ÇALIK, Mustafa ÖNCÜ

Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Trabzon

1.10.1989-25.2.1990 tarihleri arasında kliniğimizde infeksiyon gelişen 26 olguda ciprofloxacin'in klinik ve mikrobiyolojik etkisi araştırılmıştır. İnfeksiyonlardan izole edilen bakteriler 12 olguda *Staphylococcus*, 9 olguda *E.coli*, 2 olguda *Klebsiella*, 1 olguda *Salmonella typhi*, 1 olguda *Streptococcus pneumoniae* ve 1 olguda da *Pseudomonas* olarak saptanmıştır.

İnfeksiyonlar ortalama 8 günde kontrol altına alınmıştır.

Antibiyotik duyarlılık deneyinde inhibisyon zonları 6 mm ile 40 mm arasında, ortalama 30 mm olarak bulunmuştur.

Klinik olarak 24 olguda (% 92) başarı sağlanmıştır. Başarı sağlanamayan 2 olguda inhibisyon zonları 6 mm ile 14 mm olarak bulunmuştur.

Bir olgudaki bulantı, kusma gibi yan etkiler dışında yan etki saptanmamıştır.

(14) **ÜRİNER SİSTEM TAŞ CERRAHİSİNDE
AMOKSİSİLİN-KLAVULANİK ASİTİN PROFİLAKTİK
KULLANIMI**

Ahmet ŞAHİN, Serdar TEKGÜL, İlhan ÇELEBİ, Ali ERGEN, Doğan REMZİ

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Uroloji Anabilim Dalı, Ankara

Üriner sistem taş hastalığı nedeniyle cerrahi girişim uygulanan 39 hasta randomize olarak üç gruba ayrılmış, birinci grup kontrol grubu olarak alınmış, ikinci gruba sadece bir gün parenteral, üçüncü gruba ise birinci gün parenteral ve dren çekilene kadar da oral amoksisilin+klavulanik asit kullanılmıştır. Postoperatif devrede üriner infeksiyon oranları klinik ve laboratuvar olarak değerlendirilmiş ve profilaktik amoksisilin+klavulanik asit kullanımının infeksiyonları önlemedeki etkisi irdelenmiştir.

(15) **POSTOPERATİF İNFEKSİYONLARDA
CEFOPERAZONE SODIUM/SULBACTAM SODIUM'UN
ETKİNLİĞİ**

Atilla ENGİN¹, Bülent MENTES¹, Sevgi TÜRET²

1- Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Ankara

2- Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Ankara

Bir sodium penicillinate sulfone olan sulbactam sodium ve bir semisentetik geniş spektrumlu sefalosporin olan cefoperazone sodium'un 1:1 kombinasyonu major cerrahi girişim geçiren 30 hastada postoperatif infeksiyonlarda parenteral ve tek antibiyotik olarak uygulanmıştır. Açık ve karşılaşmasız bu çalışmada infeksiyon kaynağından izole edilen bakteriler beta-laktamaz sentezi, kombinasyonun antibakteriyel komponenti olan cefoperazone'a duyarlılık ve cefoperazone/sulbactam'a duyarlılık bakımından incelenmiştir. Duyarlı bakteri ile meydana gelen major cerrahi infeksiyonlarda cefoperazone/sulbactam dozu ve uygulama süresi infeksiyonun şiddetine göre tayin edilmiştir. Sonuçların değerlendirilmesinde klinik iyileşme, duyarlı bakterinin eradikasyonu, süperinfeksiyon, reinfeksiyon ve yan etkiler dikkate alınmıştır. Bu çalışmada, sulbactam ilavesi ile cefoperazone'un antimikrobiyal kapsamının genişlediği, ancak bilinen yan etkilerine herhangi bir ilave olmadığı sonucuna varılmıştır.

(16) **JİNEKOLOJİK OPERASYONLARDA SEFTAZİDİM
İLE YAPILMIŞ 40 OLGULUK KLINİK ÇALIŞMA**

Melahat KESİM, Hüseyin GÜÇLÜ, Demet ENGİN

Haseki Hastanesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği, İstanbul

Jinekolojik cerrahi tedavi uygulanan 20 hastaya profilaktik ve ağır infeksiyon bulunan 20 hastaya da tedavi amacıyla seftazidim uygulanmıştır. Profilaktik olarak seftazidim verilen hastalarda postoperatif infeksiyon gelişmemiştir. Tedavi uygulanan grupta ise % 90 oranında iyi sonuç alınmıştır. Hiçbir hastada ilaca bağlı yan etki gözlenmemiştir.

(17) **SEZARYEN OPERASYONUNDA
SULBACTAM/AMPICILLIN PROFİLAKSİSİ: TEK VE ÜÇ DOZ
KARŞILAŞTIRMASI**

Faruk DOĞRUSÖYLER, Niyazi DAVAS, Remzi AYDIN, Selçuk SOMER,
Behram RABİZADEH

Sağlık Bakanlığı Taksim Hastanesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği, İstanbul

Sezaryen operasyonunda tek ve üç doz sulbactam/ampicillin profilaksisinin etkinliğini ve güvenilirliğini karşılaştırmak amacı ile prospektif, rastgele seçimle bir çalışma yapılmıştır. Çalışmaya 61 hasta alınmıştır. Üç hasta operasyon öncesi infeksiyon saptandığından değerlendirme dışında tutulmuştur. Tek doz grubunda 25 hastaya per-operatuvar 2 g, üç doz grubunda 33 hastaya ise altışar saat ara ile 2 g, 1 g ve 1 g sulbactam/ampicillin İ.V. olarak uygulanmıştır. Her iki grubun demografik özellikleri ve infeksiyon için risk faktörleri karşılaştırılabilir düzeydeydi. Hastalar operasyon sonrası oluşan ameliyat sahası infeksiyonu, yara infeksiyonu, alt solunum yolları infeksiyonları ve üriner sistem infeksiyonu açısından değerlendirilmiştir. Tek doz alan grupta operasyon sonrası infeksiyon oranı % 4 (1/25), üç doz alan grupta ise % 12 (4/33) olmuştur. İki grup arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Sulbactam/ampicillin'e bağlanabilecek hiçbir yan etki ile karşılaşmamıştır.

Bu bulgular uygun bir antibiyotik ile tek doz olarak yapılan profilaksinin etkinliğini desteklemektedir.

(18) **JİNEKOLOJİK OPERASYONLARIN PROFİLAKSİSİNDE
TEK DOZ CEFTAZİDİME**

Ümit ÖZEKİCİ, Mustafa ULUSOY, Mehmet ŞİMŞEK, Selçuk KERPIÇ, Fatma HORASAN

Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı, Elazığ

Dört aylık bir sürede jinekolojik operasyon uygulanan 236 olgu preoperatif parametrelerindeki benzerliklere göre iki gruba ayrılarak ilk 136 olguda preop tek doz 2 g/im ceftazidime kullanılmış, ikinci gruptaki 100 olguda ise profilaksi uygulanmamıştır. Postop febril morbidite ve infeksiyon oranı ceftazidime grubunda % 3.7, kontrol grubunda % 18 olarak bulunmuştur.

(19) SEZARYEN OLGULARINDA CEFTAZIDIME İLE PROFİLAKSİ

Ümit ÖZEKİÇİ, Mehmet Ali USLU, Mehmet ŞİMŞEK, Selçuk KERPIÇ, Refik SÖZEN

Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı, Elazığ

Sezaryen uygulanan olgularda ceftazidime (Fortum, Glaxo) ile profilaksi, randomize prospektif bir çalışmada incelenmiştir. Bu amaçla Eylül-Aralık 1989 tarihleri arasında başvuran 122 olgudan 64'ünde preop 1 saat önce 2 g i.m. ceftazidime uygulanmış, geri kalan 58 olguda herhangi bir profilakside bulunulmamıştır. Çalışma grubunda febril morbidite 5 (% 7.8) iken kontrol grubunda 15 (% 25.8) olarak bulunmuştur. Sonuçlar literatürle karşılaştırılmış olarak tartışılmıştır.

(20) OBSTETRİK VE JİNEKOLOJİK İNFEKSİYONLARIN TEDAVİSİNDE CEFTAZIDIME

Ümit ÖZEKİÇİ, Mehmet ŞİMŞEK, Mustafa ULUSOY, Mehmet Ali USLU

Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı, Elazığ

Bes aylık bir sürede 14'ü obstetrik, 24'ü jinekolojik olmak üzere toplam 38 infeksiyonun tedavisinde tek başına ceftazidime kullanılmıştır.

Çalışmada ceftazidime'in bu olgulardaki tolerans, bakteriyolojik ve klinik aktivitesinin belirlenmesi amaçlanılmış, ceftazidime ile jinekolojik infeksiyonlarda % 87. 5, obstetrik infeksiyonlarda ise % 92 oranında başarı elde edilmiş ve sonuçlar literatürle karşılaştırılmıştır.

(21) **OBSTETRİK VE JİNEKOLOJİK OLGULARDA
İNFEKSİYON SAĞITIMI VE PROFİLAKSİDE
SEFTAZİDİMİN YERİ**

Süheyl ÖKTEN, Serhat SAKIZ, Ercan AYGEN

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı, Kayseri

Seftazidimin klinik ve bakteriyolojik etkinlikleri 11'i obstetrik, 39'u jinekolojik olan 50 olguda denemiştir. Sekiz olguda etken olan bakteriler belirlenmiş, hepsi seftazidime duyarlı bulunmuştur. 42 olguda ise ilaç postoperatif profilaksi amacıyla kullanılmıştır.

İnfekte olgularda etken eradike edilmiş, klinik iyileşme sağlanmış, profilaktik amaçla kullanılan olgularda hiçbir infeksiyon görülmemiştir.

(22) **JİNEKOLOJİK PELVİK MAJOR CERRAHİDE
İNTRAOPERATİF ULTRA KISA SÜRELİ PROFİLAKTİK
ANTİBİYOTİK UYGULAMASI**

Sadi BİLGİN, Sait DEĞER, Yücel SÜMER

Ankara Hava Hastanesi, Kadın-Doğum Kliniği, Ankara

20 kişilik kontrol, 40 kişilik çalışma grubuna cefotaxime; premedikasyonu takiben 2 g i.v., operasyonun başlangıcından 1/2-1 saat sonra 2 g i.v., operasyon bitiminde (anesteziyi keserken) 2 g i.v. olmak üzere toplam 6 g olarak verilmiştir. TDX-Abbott yöntemiyle kan serum düzeyinde yeterli antibiyotik düzeylerinin elde edildiği tüm hastalarımız postoperatif evrede infeksiyona maruz kalmadan taburecü edilmişlerdir.

(23)

BENZATHIN PENICILLIN TEDAVİSİNİN BETA HEMOLİTİK STREPTOKOK İNFEKSİYONLARINDAKİ ETKİNLİĞİ

Fatma Nur ŞENİZ¹, Erhan AY¹, Eralp ARIKAN²

1- Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı,
Diyarbakır

2- Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Diyarbakır

A grubu beta-hemolitik streptokok infeksiyonları, çocukluk çağında akut eklem romatizması ve akut glomerülonefrit gibi klinik tablolara yol açabilen ciddi infeksiyonlardandır. Bu nedenle taşıyıcılık hallerinde bile tedavi edilmesi önerilmektedir. Tedavide çeşitli antibiyotikler denenmektedir, ancak penicillin tedavisi halâ üstünlüğünü korumaktadır. Benzathin penicillin tedavisi, tek doza uygulanması nedeniyle pratik ve ekonomiktir, fakat tedaviye cevap vermeyen olgular bildirilmektedir. Bu çalışmanın amacı, A grubu beta-hemolitik streptokok tedavisinde farklı benzathin penicillin kombinasyonlarının etkinliğini karşılaştırmaktır. Bu amaçla Nisan-Ekim 1989 arasında, 10-14 yaş grubundaki 1000 öğrenciye boğaz kültürü taraması uygulanmış, üreme saptanan olguların yarısına tek doz benzathin penicillin 1.200.000 Ü, diğer yarısına benzathin penicillin 600.000 Ü+procain penicillin 300.000 Ü+kristalize penicillin 300.000 Ü içeren kombinasyondan iki doz yapılmıştır. Tedaviden 5 gün sonra alınan boğaz kültürü ile bu iki tedavinin etkinliği karşılaştırılmıştır. Tedaviye cevap % 90 olup, iki grup arasındaki fark istatistiksel olarak önemli değildir.

**(24) MUAYENE MADDELERİNDEN İZOLE EDİLEN BETA
HEMOLİTİK STREPTOKOKLARIN SEROLOJİK OLARAK
GRUPLANDIRILMASI VE KEMOTERAPÖTIKLERE
DUYARLIĞI**

Rahmiye BERKİTEN, Jassim MUSTAFA, Ali AĞAÇFİDAN

İstanbul Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

İstanbul Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı'na 1989 yılında gonderilen çeşitli muayene maddelerinden izole edilen 70 beta hemolitik streptokok (BHS) suşu serolojik yöntemle gruplandırılmış ve kemoterapötik maddelere duyarlılığı disk diffüzyon yöntemi ile belirlenmiştir. Suşların 47'si A, 8'i B, 8'i G, 6'sı C, 1'i D grubundan bulunmuştur.

A grubu suşların 35'i boğaz salgısı, 6'sı balgam, 3'ü cerahat, 2'si burun salgısı, 1'i trakeal sekresyondan; B grubu suşların 5'i vagina salgısı, 3'ü boğaz salgısından; G grubu suşların 7'si boğaz salgısı, 1'i vagina salgısından; C grubu suşların 6'sı da boğaz salgısından; D grubundan olan 1 suş vagina salgısından izole edilmiştir.

Her grubun beta laktam, aminoglikozid ve diğer bazı kemoterapötik madde duyarlılığı incelendiğinde, suşların çoğu penisilin ve sefalosporinlere duyarlı, aminoglikozidlere, literatüre uygun şekilde, dirençli bulunmuştur. Diğer kemoterapötiklerden en fazla direnç tetrasiklinde belirlenmiştir.

**(25) A GRUBU BETA HEMOLİTİK STREPTOKOKLarda
PENİSİLİN G VE ERİTROMİSİN DUYARLILIĞI**

Sevgi TÜRET¹, Nihal KARABİBER²

1- Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Beşevler, Ankara

2- Türkiye Yüksek İhtisas Hastanesi, Mikrobiyoloji Laboratuvarı, Ankara

Bu çalışmada boğaz kültürlerinden izole edilen 100 adet beta-hemolitik streptokok suşu incelemeye alınmıştır.

Basitrasin (0.04 Ü) ve trimetoprim-sulfametoksazole duyarlılığı ile A grubundan olduğu belirlenen 70 suşun penisilin G ve eritromisin duyarlılığı disk diffüzyon yöntemi ile araştırılmıştır.

70 adet A grubu beta-hemolitik streptokok suşunun tümü penisilin G'ye duyarlı bulunurken, 3'ü (%4.2) eritromisine dirençli bulunmuştur.

Bu çalışmanın sonucunda penisilin G'nin halen A grubu beta-hemolitik streptokokların neden olduğu infeksiyonlarda ilk seçilecek antibiyotik olduğu bir kez daha vurgulanmıştır.

**(26) ÇOCUKLUK ÇAĞI ÜRİNER SİSTEM
İNFEKSİYONLARINDA P-FİMBRİALI E.COLI SIKLIĞI**

İftihar KÖKSAL, Funda AKER,

Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi, İnfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı, Trabzon

Üriner sistem infeksiyonlarının başta gelen sebebi *E.coli*'dir. P-fimbria *E.coli*'nin majör virulans faktörüdür.

Bu çalışmada üriner sistem infeksiyonu olan ve rastgele seçilen çocuk hastaların idrar kültürlerinden izole edilen 59 *E.coli* suşunda P-fimbrialı *E.coli*'ler araştırılmıştır. Yöntem olarak PF spesifik lateks testi (Orion Diagnostica) kullanılmıştır.

P-fimbrialı *E.coli* sıklığı % 20.3 olarak bulunmuştur. Antibiyotik duyarlılığı yönünden P-fimbria pozitif ve negatif olan suşların belirgin bir farklılık göstermediği saptanmıştır.

(27) ÇEŞİTLİ KLINİK MATERYALDEN İZOLE
EDİLEN HAEMOPHILUS SUŞLARININ
KEMOTERAPÖTİK DUYARLIKLILIKLARI

Ayten KÜÇÜKKARAASLAN, Ömer KOCABEYOĞLU, Gürol EMEKDAS

GATA, Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Ankara

Bu çalışmada 347 boğaz, 15 balgam ve 26 BOS olmak üzere toplam 388 materyalin 130 (% 33.5)'undan *Haemophilus* suşları izole edilmiş ve bu suşların kemoterapötik duyarlılıklarını disk diffüzyon deneyi ile araştırılmıştır.

Izole edilen bakterilerin en duyarlı oldukları kemoterapötikler ve duyarlısus oranı sırasıyla *Haemophilus influenzae* için chloramphenicol % 84.3, ciprofloxacin % 78.3, ceftriaxone % 77.1, piperacillin % 75.9 ve cefotaxime % 72.3; *Haemophilus parainfluenzae* için ciprofloxacin % 97.1, chloramphenicol % 91.4 ve cefotaxime % 88.6; *Haemophilus haemolyticus* için ceftizoxime % 100, piperacillin, penicillin-G, cephalothin, cefazolin, ceftriaxone ve ampicillin % 83.3 olarak bulunmuştur.

Kullandığımız diğer kemoterapötiklere *Haemophilus influenzae*'de % 28.9-97.6; *Haemophilus parainfluenzae*'de % 20-91.4 ve *Haemophilus haemolyticus*'da % 25-100 arasında direnç saptanmıştır.

(28) MUAYENE MADDELERİNDEN İZOLE EDİLEN
PSEUDOMONAS CİNSİNDEN BAKTERİLERİN
ANTİBİYOTİKLERE DUYARLIĞININ SAPTANMASI

Meltem SENGÜL, Özdem ANĞ

İstanbul Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

Hastane infeksiyonlarında oldukça önemli yer tutan *Pseudomonas* cinsinden bakterilerin antibiyotiklere duyarlığını saptamak amacıyla 38 *P.aeruginosa*, 12 *Pseudomonas* cinsinden toplam 50 suş dilüsyon yöntemiyle incelenmiştir.

Izole edilen suşların, amikacin, gentamicin, netilmicin, tobramycin, cefoperazone, cefotaxime, ceftazidime, ciprofloxacin ve ofloxacin'e duyarlıklarını MİK ve MBK değerleri ile saptanmış, ciprofloxacin (% 94), ofloxacin (% 76), amikacin (% 84), ceftazidime (% 86) ve netilmicin'in (% 66), gentamicin (% 34), tobramycin (% 44), cefoperazone (% 34) ve cefotaxime'den (% 4) daha etkili olduğu belirlenmiştir.

(29) PSEUDOMONAS VE PROTEUS SUŞLARININ GENİŞ
SPEKTRUMLU ANTİBİYOTİKLERE İN-VİTRO
DUYARLILIGI

Rüknettin ÖĞÜTMAN, Ahmet Bülent FETVACI

PTT Erenköy Hastanesi, İnfeksiyon Servisi, İstanbul

PTT Hastanesinde 1990 yılının ilk iki ayında yatan hastalara ait çeşitli materyalden üretilen 34 *Pseudomonas aeruginosa* ve 13 *Proteus* suşunun bu mikroorganizmalarla karşı antibiyogram sonucu beklenmeden çeşitli kombinasyonlar içinde kullanılan 12 farklı geniş spektrumlu antibiyotiğe duyarlığı disk diffüzyon yöntemiyle araştırılmıştır.

Pseudomonas suşlarından 26'sının (% 76) ceftazidime'e, 20'sinin (% 60) ciprofloxacin'e ve 17'sinin (% 50) ofloxacin'e ve farklı oranlarda da diğerlerine duyarlı olduğu; 13 *Proteus* suşundan ise 13'ünün (% 100) ceftazidime'e, 6'sının (% 46) ceftizoxime'e, 5'inin (% 38) cefotaxime'e ve değişik oranlarda diğer antibiyotiklere duyarlı olduğu bulunmuştur.

**(30) KLEBSIELLA PNEUMONIAE VE ESCHERICHIA COLI
SUŞLARININ GENİŞ SPEKTRUMLU ANTİBİYOTİKLERE
İN-VİTRO DUYARLILILIĞI**

Rüknettin ÖĞÜTMAN, Ahmet İsmet YÜKSEK

PTT Erenköy Hastanesi, İnfeksiyon Servisi, İstanbul

PTT Hastanesinde 1990 yılının ilk iki ayında yatan hastalardan alınan çeşitli muayene maddelerinden üretilen 10 *Klebsiella pneumoniae* ve 25 *Escherichia coli* suşunun, bu mikroorganizmalara karşı antibiyogram sonucu beklenmeden, çeşitli kombinasyonlarla kullanılan geniş spektrumlu çeşitli antibiyotiklere disk diffüzyon yöntemiyle duyarlılıklarını denenmiş ve sonuçta *Klebsiella pneumoniae* suşlarından 10'unun ciprofloxacin'e ve cefoperazone'a, 9'unun ceftriaxone'a ve muhtelif oranlarda da diğerlerine duyarlı olduğu, *Escherichia coli* suşlarının ise 24'ünün (% 96) ceftizoxime ve ceftriaxone'a, 23'ünün (% 92) ciprofloxacin ve cefoperazone'a ve muhtelif oranlarda da diğerlerine duyarlı olduğu bulunmuştur.

**(31) AZTREONAM VE CEFOTAXİME'İN BAZI
GRAM NEGATİF ÇOMAKLARA İN-VİTRO ETKİLERİ**

Seyyâl ROTA

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Beşevler, Ankara

Ceşitli klinik materyalden izole edilen 26 *P.aeruginosa*, 19 *E.coli*, 13 *P.mirabilis* ve 15 *P.vulgaris* olmak üzere toplam 73 adet Gram negatif bakterinin aztreonam ve cefotaxime'e duyarlılığı tüp dilüsyon yöntemi ile araştırılmıştır.

Çalışma sonucunda aztreonam'ın MIC₅₀ ve MIC₉₀ değerleri sırasıyla *P.aeruginosa* için 16 ve 128, *E.coli* için 0.06 ve 16, *P.mirabilis* için 0.06 ve 2, *P.vulgaris* için 0.06 ve 8 mg/ml olarak bulunmuştur.

Cefotaxime'in MIC₅₀ ve MIC₉₀ değerleri ise sırasıyla *P.aeruginosa* için 8 ve 32, *E.coli* için 0.06 ve 1, *P.mirabilis* için 0.06 ve 4, *P.vulgaris* için 0.06 ve 8mg/ml olarak bulunmuştur.

Sonuçlar literatürle karşılaştırılarak tartışılmıştır.

(32) PSEUDOMONAS AERUGINOSA SUŞLARININ ÇEŞİTLİ ANTİBİYOTİKLERE DUYARLILIK DURUMLARININ ARAŞTIRILMASI

İftihar KÖKSAL, Filiz KOÇ, Zehra CİRÁV, Tülin ALGAN

Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi, İnfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı,
Trabzon

Son yıllarda özellikle ciddi hastane infeksiyonlarına sebep olan *Pseudomonas*'ların antibiyotik direnci de artış göstermektedir. Bu çalışmada hastanemizdeki profili belirlemek amacıyla yatan hastalardan izole edilen *Pseudomonas aeruginosa* suşlarının, mikrodilüsyon yöntemi ile antibiyotik duyarlılıkları araştırılmıştır.

Pseudomonas aeruginosa suşlarının; % 90.6'sı amikasine, % 43.4'ü tobramisine, % 70'i netilmisine, % 39'u sefazoline, % 60'ı sefotaksime, % 60.8'i seftriaksona, % 55.5'i sefoperazona, % 86.2'si seftazidime, % 28'i karbenisiline, % 56'sı mezlosiline, % 65'i piperasiline, % 17.5'u sulbaktam+ampisiline, % 9.5'i amoksisilin+klavulanik aside, % 89.4'ü siproksine, % 84'ü ofloksasine, % 90'ı aztreonama duyarlı olarak bulunmuştur.

Amikasin, ofloksasin, siprofloksasin, seftazidim, aztreonam en etkili antibiyotikler olarak belirlenmiştir.

(33) GRAM NEGATİF ÇOMAKLAR İÇİN OFLOKSASİN İLE BAZI BETA-LAKTAM VE AMİNOGLİKOZİD ANTİBİYOTİKLER ARASINDAKİ ETKİLEŞİMLERİN ARAŞTIRILMASI

Mohammad GHAMARI, Kurtuluş TÖRECİ

İstanbul Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

İdrar ve üst solunum yolundan izole edilen *Escherichia coli*, *Klebsiella pneumoniae*, *Proteus mirabilis* ve *Pseudomonas aeruginosa* suşları için ofloksasin ile ampisilin, sefotaksim, seftazidim, gentamisin ve amikasin arasındaki etkileşim şerit difüzyon yöntemi ile araştırılmıştır.

5mm x 40 mm'lik şeritlere birim alan için duyarlık deneylerinde kullanılan disklerdeki konsantrasyonda antibiyotik emdirilerek yapılan deneylerde 50 *E.coli* ve diğer türlerden 20'ser suş kullanılmıştır. Toplam 110 suş için ofloksasinin 5 antibiyotikle karşılaşmasına 14 (% 2.5) sinerjist, 512 (% 93.1) indiferent, 24 (% 4.4) antagonist etki saptanmıştır.

Şeritlerdeki antibiyotik konsantrasyonlarının yarıya düşürüldüğü, aynı türlerden aynı sayıda fakat farklı suşlarla yapılan ikinci grup deneylerde ise 66 (% 12) sinerjist, 461 (% 83.8) indiferent, 23 (% 4.2) antagonist etki alınmıştır. Bu grup deneylerde en yüksek sinerjizm ofloksasin ile sefalosporinler arasında, en yüksek antagonizm de ofloksasin ile ampisilin arasında alınmış, sinerjizmin en yüksek oranda görüldüğü bakteri *P.aeruginosa* olmuştur.

Sonuçların tümü değerlendirildiğinde ofloksasin ile kullanılan diğer antibiyotikler arasında denenen bakteriler için sinerjizm veya antagonizm şeklinde etkileşime seyrek rastlandığı anlaşılmıştır.

(34) ATEŞLİ NÖTROOPENİK HASTALARDA SEFTAZİDİM İLE MONOTERAPİ

Leyla AĞAOĞLU¹, Zafer ŞALCIOĞLU², Bülent ZÜLFİKAR¹, Nazım ATILGAN¹,
Ömer DEVECİOĞLU¹, Gündüz GEDİKOĞLU¹

1- İstanbul Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Hematoloji-Onkoloji Bilim Dah, Çapa, İstanbul
2- SSK Bakırköy Doğumevi ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi, Bakırköy, İstanbul

Günümüzde kanserli hastalarda alta yatan hastalık veya uygulanan tedaviye bağlı olarak görülen, nötropeni döneminde ortaya çıkan infeksiyonlar en önde gelen mortalite nedenidir. Bu nedenle ateşli nötropenik hastalarda çeşitli antibiyotik kombinasyonları empirik olarak uygulanmakta ve infeksiyon etkenleri merkezlere göre farklılık göstermektedir. Kendi pediatrik hasta grubumuzda son yıllarda en sık rastlanılan etkenlerin Gram negatif mikroorganizmalar olması nedeniyle Gram negatiflere üstün etkinliği iyi bilinen seftazidim ile monoterapi başlatılmıştır. Böylece 15 ateşli nötropenik çocukta ilk seçenek antibiyotik tedavisi olarak tek başına seftazidim verilmiş, 72 saatte yeterli sonuç alınamayanlarda diğer antibiyotikler ilave edilmiştir. Seftazidim ile monoterapi sonucunda hastaların yedisinde tamamen iyileşme, beşinde belirgin şekilde iyileşme görülmüş, üçünde ise monoterapiye cevap alınamamıştır. Hastaların hiçbirinde kayda değer yan etki görülmemiştir. Böylece ateşli nötropenik hasta grubumuzda seftazidim ile monoterapi etkinliğinin % 79 ve çeşitli ilaç kombinasyonlarından farksız olduğu görüşüne varılmıştır.

(35) **NÖTROOPENİK ATEŞLİ HASTALARDA
CEFTAZIDIME+AMIKACIN KOMBİNASYON TEDAVİSİNİN
ETKİNLİĞİ**

Tevfik AKOĞLU¹, M. Mahmut BAYIK¹, Tülin FIRATLI¹, Önder ALPDOĞAN¹,
Volkan KORTEN¹, Güner SÖYLETİR²

- 1- Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Haydarpaşa, İstanbul
- 2- Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Haydarpaşa, İstanbul

Nötropeni, gerek malign hastalıklarının kemik iliğini infiltre etmesi gerekse bu malign hastalıkların tedavisi sırasında kullanılan ilaçların myelosupresif etkisi dolayısı ile onkolojide sık görülen bir durumdur. Nötropenik dönemde oluşan infeksiyonların mortalitesi çok yüksek olup etkili bir antibiyotik kombinasyonunun zaman kaybetmeksiz uygulanması ile iyi sonuçlar alınmaktadır.

Bu çalışmada AML, ALL aplastik anemi, miyelodisplastik sendrom, multipl myeloma, akciğer kanseri kondrosarkom, meme kanseri gibi tanılarla izlenmekte olan 15 hastanın nötropenik döneme rastlayan 20 ateş epizodunda ceftazidime+amikacin kombinasyonunun etkinliği araştırılmıştır. Olguların 10'unda tedavide modifikasyon yapılmıştır. Bunlardan sekizi antifungal tedavi alırken, ikisi anaerobik bakterilere karşı clindamycin veya metronidazole, üçü stafilokok infeksiyonuna karşı vancomycin, ikisi Herpesvirus infeksiyonuna karşı acyclovir almışlardır. Olguların üçü infeksiyona bağlı nedenlerle, biri infeksiyon dışı nedenle eksitus olmuştur. Olguların üçünde tedaviye bağlı hepatotoksite, üçünde de tedaviye bağlı nefrotoksite gelişmiştir.

(36) KAN KÜLTÜRLERİNDEN İZOLE EDİLEN 10
PSEUDOMONAS SUŞUNA KARŞI AMIKACIN+CEFTAZIDIME,
AMIKACIN+CIPROFLOXACIN VE
CEFTAZIDIME+CIPROFLOXACIN'İN İN-VİTRO
ETKİLEŞİMLERİ

Deniz GÜR¹, Volkan KORTEN², Serhat ÜNAL¹, H. Erdal AKALIN¹, Muzaffer BAYKAL¹

1- Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, İnfeksiyon Hastahkları Ünitesi, Ankara

2- Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, İstanbul

Antimikrobiyal ajanların tedavide kombine olarak kullanım amaçlarından biri de sinerjistik etki yaratmaktadır. Özellikle nötropenik hastalardaki *Pseudomonas aeruginosa*'ya bağlı infeksiyonlarda kombine antibiyotik tedavisi gerekli görülmektedir. *P.aeruginosa*'ya karşı etkili olan kombinasyonların bilinmesi de bu nedenle önem kazanmaktadır. Bu araştırmada, in-vitro etkinliklerinin belirlenmesi amacıyla amikacin+ceftazidime (A+Ctz), amikacin + ciprofloxacin (A+Cp), ceftazidime+ciprofloxacin (Ctz+Cp) kombinasyonları "microplate checkerboard" ve "time-kill curve" teknikleri kullanılarak kan kültürlerinden izole edilen *P.aeruginosa* suşlarına karşı denenmiştir. FIC indeks ≤ 0.5 sinerjizm, ≥ 2 antagonizm olarak değerlendirilmiştir. "Time-kill curve" çalışmasında duyarlı suşlarda 1/4 MIC, dirençli suşlarda erişilebilen serum konsantrasyonlarında kombinasyonun en etkili tek antibiyotikten 2 log fazla öldürmesi, sinerjizm olarak tanımlanmıştır. "Checkerboard"da yapılan 10 suşun beside (Cp+Ctz) ve (A+Ctz) sinerjistik, iki suşa da (Cp+A) antagonistik bulunmuştur. "Time-kill curve" tekniği ile üç suşa aynı kombinasyonlar çalışılmış ve bu suşlardan birinde "checkerboard"da alınan sinerjistik sonuçlar ile uyum gözlenmiştir. Diğer iki suşa antagonizm ya da sinerjizm "checkerboard"da belirlendiği halde, bu yöntem ile gözlenmemiştir. Bu sonuçlara göre, (Cp+Ctz) ve (A+Ctz) kombinasyonunun in-vitro olarak daha yüksek oranda sinerjistik etki gösterdiği, antibiyotik kombinasyonlarının in-vitro etkilerinin suştan suşa farklılık gösterdiği ve "time-kill curve" çalışmalarının daha dinamik bir değerlendirme yapmaya olanak sağladığı gözlenmiştir.

(37) 0-24 AY ARASI ATEŞLİ ÇOCUKLarda BAKTERİYEMİ ORANI

Emel TAŞDELEN¹, Müjgan SIDAL², Nezahat GÜRLER³

1- İstanbul Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

2- İstanbul Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Enstitüsü, Çapa, İstanbul

3- İstanbul Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

0-24 aylık ateşli çocuklarda sık rastlanılabilen ve hayatı ciddi boyutlarda tehdit edebilecek bir hastalık olan bakteriyemini, özellikle sınırlı laboratuvar yöntemleri ile önceden belirlenmesi olanağının saptanması amaçlanmıştır.

0-24 aylar arası, rektal vücut ısısıları $\geq 38^{\circ}\text{C}$ olan çocuklarda bakteriyemi insidansı % 5.7 bulunmuş, en sık olarak *Streptococcus pneumoniae* ve *Klebsiella pneumoniae*'nin etken olduğu belirlenmiştir.

Lökosit sayısı ($n \geq 15000/\text{mm}^3$) ve band/segment değerinin (≥ 0.16) bakteriyemi için oldukça önemli tanı kriterleri olduğu saptanmış, sedimentasyon hızının ($\geq 30 \text{ mm/saat}$) ise diğer kriterlere göre önemini çok daha az olduğu görüşüne varılmıştır.

Rektal vücut ısısı $\geq 39^{\circ}\text{C}$, lökosit sayısı $\geq 15000/\text{mm}^3$, sedimentasyon hızı $\geq 30 \text{ mm/saat}$, band/segment oranı ≥ 0.16 olan 0-24 aylık çocuklarda bakteriyemi oranının % 64.7'e yükseldiği saptanmıştır.

Kaynağı belirlenemeyen ateş ve üst solunum yolu infeksiyonu tanısı konmuş olgularda bakteriyemi oranı en yüksek düzeyde bulunmuş (% 6.7) ancak iki grup arasında istatistikî açıdan anlamlı bir fark saptanmamıştır.

(38) KAN KÜLTÜRÜ ALIMI SIRASINDA KONTAMİNASYON SONUCU YALANCI POZİTİFLİK

İbrahim İLDİRİM, Ergün ÇİL, Ahmet GÜLEN

Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Bursa

Zaman zaman sepsis şüpheli yenidoğanlardan alınan kan kültürlerinde üreme oranının beklenenden yüksek olması nedeniyle kontrollü bir çalışma planlanmıştır, 2 aylık bir sürede Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği'nde doğan sağlıklı 41 yenidoğandan doğum takiben ortalama 1.6 ± 1.2 gün (1-6 gün) içinde antekubital bölgeden yöntemine uygun olarak kültür için kan alınmıştır (Grup I). Aynı dönemde aynı fakültenin Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği'nde yatan sepsis ön tanısı konmuş 123 bebekten 158 kan kültürü aynı yer ve aynı koşullarda alınmıştır (Grup II).

Grup I'yi oluşturan sağlıklı yenidoğanlarda kan kültüründe bakteri üreme oranı % 26.8 (11/41) iken, Grup II'yi oluşturan neonatal sepsisli yenidoğanlarda kan kültüründe üreme oranı % 37.3 (59/158) bulunmuştur.

Sepsis şüpheli yenidoğanlardan alınan kan kültürlerinde görülen üreme oranlarının önemli bir kısmının kontaminasyon sonucu yanlış pozitif olabileceği sonucuna varılmıştır.

(39) ÇOCUKLUK ÇAĞI PÜRÜLAN MENENJİTLERİNDE
KLASİK TEDAVİ (AMPICILLIN+CHLORAMPHENICOL),
CEFOTAXİME VE CEFTRİAXONE'UN KARŞILAŞTIRILMASI

İbrahim İLDİRİM, Nihat SAPAN, Ergün ÇİL

Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Bursa

Son yıllarda bazı yaynlarda pürülan menenjit tedavisinde cefotaxime ve ceftriaxone gibi üçüncü kuşak sefalosporinlerin etkin olarak kullanılabileceği bildirilmektedir. Bu çalışmada klinik ve laboratuvar bulgularına göre pürülan menenjit tanısı konan hastalar üç gruba ayrılarak Grup I'ye ampicillin + chloramphenicol, Grup II'ye cefotaxime, Grup III'e ceftriaxone verilmiştir. Gruplar tedaviye yanıt ve toksisite yönünden karşılaştırılmıştır.

Klinik ve laboratuvar yönünden yanıt alınamaması nedeniyle tedavisinin, değiştirilmesi gereken hastaların oranı Grup I'de % 9.4, Grup II'de % 12.5, Grup III'de % 14.3 bulunmuştur. Ateş tedaviye başladiktan sonra Grup I'de 3.5 ± 2.2 gün, Grup II'de 4.9 ± 3.2 gün, Grup III'de 5.6 ± 2.9 gün devam etmiştir. Tedavi süresi Grup I'de 10.6 ± 3.0 gün, Grup II'de 12.5 ± 3.7 ve Grup III'de 10.8 ± 1.0 gün bulunmuştur.

Toksik etkiler incelendiğinde böbrek fonksiyonlarına etki yönünden gruplar arasında farklılık saptanmamıştır. Fakat karaciğer fonksiyonlarına etki yönünden incelendiğinde Grup I'de tedavi başı ve sonunda SGOT, SGPT ve alkali fosfataz değerleri aynı iken Grup II ve Grup III'de tedavi sonunda bu değerlerde yükselme görülmüştür.

Sonuç olarak çocukluk çağı menenjitlerinde ve antibiyogram sonuçları alınmadan başlanacak ilk tedavinin ampicillin+chloramphenicol olarak seçilmesini önermektedir. Ancak kültür sonucu ve klinik gidişe göre bu antibiyotiklere dirençli olan olgularda uygun antibiyotik seçimi yapılmalıdır.

(40) 43 AKUT BAKTERİYEL MENENJİT OLGUSUNA BAKIŞ

Sezen SARIBAŞ, Çiğdem AKSÜYEK, N. Kürşad TOKEL

Dr Sami Ulus Çocuk Hastanesi, Ankara

Altı aylık dönemde izlenen 43 menenjit olgusu retrospektif olarak incelenmiştir. Tedavi 0-3 ay grubunda ampisilin+sefotaksim, 3 ay-3 yaş grubunda ampisilin+kloramfenikol, 3 yaşın üstündeki grubda ise penisilin+kloramfenikol şeklinde uygulanmıştır. Üç ay üzerindeki 4 hastaya sonradan vazgeçilen bir çalışma nedeni ile sefotaksim tek başına verilmiştir. Üremesi olan olgularda antibiyograma göre tek antibiyotik verilmiş, tedavi etkene göre 10-14 günde sonlandırılmıştır.

Yaş ortalaması 20.9 ay (8 gün-11 yaş) idi. Etiyolojik tanıda 31 olgunun (% 72), 13'ünde (% 30) *S.pneumoniae*, 13'ünde (% 30) *N.meningitidis*, ikisisinde (% 5) *H.influenzae*, ikisisinde Gram negatif çomak, birinde B grubu streptokok izole edilmiş, 12 olguda (% 28) etken saptanamamıştır.

Hastaların % 28'inde erken komplikasyon gözlenmemiş diğer olgularda en sık erken komplikasyon olarak subdural effüzyon, hiponatremi, DIC ve şok görülmüştür.

Geç komplikasyonlar nörolojik muayene, BBT, EEG, ERA ile araştırılmıştır. Hastaların % 31'inde geç komplikasyon gözlenmiştir. En sık gözlenen komplikasyon % 17 ile çeşitli derecedeki nörolojik defisittir. Kalıcı konvülşyon %12 hastada saptanmış, ERA yapılan 8 hastada iştme normal bulunmuştur.

48. saat beyin omurilik sıvısı steril olmayan 5 hastanın (üreyenlerin % 16'sı) birinde *S.pneumoniae*, dördünde *N.meningitidis* izole edilmiştir. Pnömokoklu hastaya penisilin G, *N.meningitidis*'li hastaların ikisine sefotaksim, ikisine penisilin+kloramfenikol verilmiştir. Bu gruptaki bir hastada komplikasyon gözlenmez iken, diğerlerinde değişik ağırlıkta komplikasyon gözlenmiştir.

Eksitus olan 3 hastadan (% 7) ikisinden etken olarak *H.influenzae* ve *N.meningitidis* izole edilmiş, birinde ise üreme olmamıştır.

(41) **ÜÇÜNCÜ KUŞAK SEFALOSPORİNLERİN
NÖROMÜSKÜLER KAVŞAĞA ETKİLERİ**

S. Eralp BELLİBAŞ, Akgün EVİNÇ, Sezen KOŞAY

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Farmakoloji Anabilim Dalı, Bornova, İzmir

Çeşitli antibiyotiklerin nöromüsküler fonksiyonu deprese ettiğleri 30 yılı aşkın bir süredir bilinmekle birlikte, üçüncü kuşak sefalosporinler hakkında bu yönde yeterince deneysel çalışma yapılmamıştır.

Bu çalışmada, üçüncü kuşak sefalosporinlerden sıkılıkla kullanılan dördünün nöromüsküler kavşağa etkilerinin araştırılması ve blokaj güçlerinin kıyaslanması amaçlanmıştır.

Bu amaçla, izole edilen sıçan frenik sinir-hemidiyafram preparatında çalışılmıştır. Aynı frekans ve şiddetle stimüle edilerek aynı dozlar ile alınan cevaplar istatistik olarak, iki yönlü varyans analizi ile değerlendirildiğinde, bu antibiyotiklerin anlamlı bir nöromüsküler blokaj etkileri olduğu ve blokaj gücü bakımından **seftriakson>sefotaksim>seftizoksim>sefoperazon** şeklinde sıralandıkları görülmüştür ($p<0.01$).

Tablo: Ortalama inhibisyon yüzdeleri (Ort. \pm SEM).

	$10^{-2}M$	$2.5 \cdot 10^{-2}M$	$5 \cdot 10^{-2}M$
Seftriakson (n=10)	49.19 ± 6.68	64.69 ± 5.76	86.59 ± 4.75
Sefotaksim (n=10)	22.48 ± 5.44	36.47 ± 5.72	45.12 ± 5.40
Seftizoksim (n=10)	15.88 ± 2.61	31.58 ± 2.66	47.72 ± 2.11
Sefoperazon (n=10)	24.43 ± 4.70	31.18 ± 4.78	31.93 ± 4.07

Yüksek dozlarda ortaya çıkan bu etki nedeniyle, 3. kuşak sefalosporinlerin terapötik dozlarda cerrahi girişim sırasında kas gevşeticiler ve anesteziklerin etkilerini potansiyalize edebilecekleri veya miyastenia gravis gibi nöromüsküler fonksiyon yetersizliği olan olgularda sorun yaratabilecekleri düşünülmüştür.

(42) **KLİNİĞİMİZDE SON BEŞ YIL İÇİNDE TETKİK
VE TEDAVİYE ALINAN MENENJİT OLGULARI**

Engin SEBER, Gülperi KIVANÇ

Şişli Etfal Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, İstanbul

1984-1990 tarihleri arasında 95 menenjit olgusu tetkik ve tedavi için yatırılmıştır. Yapılan dosya incelemesinde bu olguların 61'i akut bakteriyel menenjit, 18'i tüberküloz menenjit, 16'sı viral menenjit olarak saptanmıştır. Olgularımızda etkenler, semptomlar ve tedavi, sonuçları ile incelenerek ayırmaları yapılmıştır. Bu olgulardan 11'i ölmüştür.

(43) **YENİDOĞAN İNFEKSİYONLARINDA
SEFTAZİDİMİN ETKİSİ**

Ayşe SERDAROĞLU, Gülten TANYER, Serdar SUCU, Ümit YILMAZEL

Sağlık Bakanlığı Ankara Hastanesi, Çocuk Kliniği, Ankara

Yenidoğan infeksiyonlarında ölüm oranı yüksektir. Yenidoğanlar doğumda IgM ve IgA seviyelerinin düşük olmasından dolayı sepsise daha kolay yakalansırlar. Bu bebeklerde antibiyotik seçimi önemlidir. İlaç seçiminde bebeğin karaciğer ve böbreğinin immatüritesi, ilaçların metabolik etkileri düşünülmeli dir. Bu çalışmada yenidoğan infeksiyonlarında penisilin kristalize+tobramisin kombinasyonu uygulanan olgularla seftazidim uygulanan olgular karşılaştırılmış, ilk grupta % 20 olan ölüm oranının cestazidime grubunda % 9'a düşüğü saptanmıştır. Seftazidimin yenidoğan infeksiyonlarında güvenle kullanılabileceği sonucuna varılmıştır.

(44) YENİ DOĞAN SEPSİS OLGULARINDA İNTRAVENÖZ GAMAGLOBULİNİN ETKİNLİĞİ

Olcay YASA, Harika ALPAY, Handan RODOP, Gülay BAŞGÖL, Kutay IŞIK, Sevil ÖZÇAY

Göztepe SSK Hastanesi, Çocuk Kliniği, Göztepe, İstanbul

Kliniğimiz yenidoğan servisinde yatırılarak tedavi edilen 38 yenidoğan sepsis olgusuna antibiyotik tedavisine ek olarak intravenöz gamaglobulin uygulanmış ve tümünde şifa saptanmıştır. Intravenöz gamaglobulinin yenidoğan sepsisindeki etkinliği literatür bilgilerinin ışığında tartışılmıştır.

(45) PRETERM SEPSİS OLGULARINDA İNTRAVENÖZ GAMAGLOBULİN KULLANIMI

Harika ALPAY, Ali AKKOC, Olcay YASA, Handan RODOP, Kutay IŞIK, Sevil ÖZÇAY

Göztepe SSK Hastanesi, Çocuk Kliniği, Göztepe, İstanbul

Prematüre Servisine sepsis tanısı ile yatırılan 50 olguda antibiyotik ve intravenöz gamaglobulin kullanımı araştırılmıştır. Olguların 34'ü (% 70) taburcu olurken, 16'sı (% 30) eksitus olmuştur. Gamaglobulinin tedavideki etkinliği, literatür bilgileri ile karşılaştırılarak tartışılmıştır.

(46) **ÇOCUKLUK ÇAĞI AMPİYEMLERİNDE KLINİK,
LABORATUVAR ÖZELLİKLER VE TEDAVİ**

Nermin GÜLER, Nuran SALMAN, Alev FIRAT, Ülker ÖNES, Işık YALÇIN

İstanbul Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, İnfeksiyon, Klinik Immunoloji ve Allerji Bilim Dalı, Çapa, İstanbul

Mart 1985 ve Mart 1990 tarihleri arasında ampiyem tanısı ile İnfeksiyon, Klinik Immunoloji ve Allerji servisinde yatarak tedavi edilen 45 (27 erkek, 18 kız) olgu incelenmiştir. Yaş ortalaması 40.9 ± 50.1 ay, dağılımı 1.5 ay- 14 yaş olan tüm hastaların başvurudan önceki semptomlarının özelliklerini, fizik muayene ve laboratuvar bulguları, antibiyotik tedavisine alınan cevaplar literatür ışığında tartışılmıştır. Torasentez sıvısından alınan kültür materyalinin mikrobiyolojik incelenmesinde 12 olguda (% 27) *Staphylococcus aureus*, 1 olguda (% 2) *Staphylococcus epidermidis*, 2 olguda (% 4) *Klebsiella oxytoca*, 2 olguda (% 4) *Klebsiella pneumoniae* üremiştir. Geri kalan 28 olguda (% 62) hiçbir üreme saptanamamıştır. Kültürde ürememe oranının bu derece yüksek olması başvurudan önceki antibiyotik kullanımına bağlanmıştır.

Cerrahi drenaj ve uygun antibiyotiklerin 3-6 hafta süre ile IV yoldan kullanılması ile olgularda hiç eksitus olmamıştır. Uzun klinik takibe alınan hastalar halen izlenmektedir.

(47)

İMMÜNO SUPRESİF HASTALARDA PNEUMOCYSTIS CARINII PNÖMONİSİ

Tanıl KOCAGÖZ¹, Serhat ÜNAL¹, Volkan KORTEN², H. Erdal AKALIN¹,
Burhanettin SELLİOĞLU¹

1- Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, İnfeksiyon Hastalıkları Ünitesi, Ankara

2- Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, İstanbul

İmmüno-supresif hastalarda *Pneumocystis carinii* pnömonisi (PCP) sık görülen fırsatçı infeksiyonlardan biridir. Tanısı organizmanın mikroskopik olarak gösterilmesine dayanır.

Hacettepe Üniversitesi Hastanelerinde PCP tanısı konan üç hasta sunulmaktadır.

1. hasta: Hodgkin lenfoma nedeni ile izlenmekte olan 27 yaşındaki erkek hastanın son kemoterapisinin sekizinci gününde nötropeni ve pnömoni ortaya çıkmıştır. Trimethoprim-sulfamethoxazole tedavisine rağmen genel durumu kötüleşen hasta solunum yetmezliği nedeni ile ölmüştür. Otopside akciğer dokusunda methenamine silver boyası ile *P.carinii* kistleri görülmüştür.

2. hasta: Altı aydır kronik lenfositik lösemi tanısı ile izlenmekte olan 50 yaşındaki erkek hasta kemoterapi almaktak iken pnömoni tanısı konmuş, balgam yaymasında Giemsa boyası ile *P.carinii* kistleri görülmüştür. Üç haftalık trimethoprim-sulfamethoxazole tedavisi sonucunda pnömoni iyileşmiştir.

3. hasta: Dört yıl önce HIV seropozitifliği saptanmış olan 62 yaşındaki kadın hasta iki aydır süren öksürük, balgam ve ateş yakınması ile başvurmuştur. Balgam yaymasında Gram boyası ile *P.carinii* kistleri görülmüştür. Üç haftalık trimethoprim-sulfamethoxazole tedavisi ile pnömoni iyileşmiş, idame tedavi verilmiştir. Bir buçuk ay sonra primer hastalığı nedeniyle öldüğü zaman klinik olarak PCP saptanmamıştır.

P.carinii'nin saptanabilmesi için genellikle invaziv tanısal girişimler ve methenamine silver gibi özel boyalar gerekmektedir. Ancak burada sunulan hastaların ikisinde olduğu gibi Giemsa ve Gram ile boyanmış balgam yaymasında dahi zaman zaman kistler görülebilmektedir. PCP şüphesinde balgam yaymasının bu amaçla da değerlendirilmesi uygundur.

(48) ÜRİNER İNFEKSİYONLARDA ARTAN ANTİBİYOTİK DİRENÇİ

Sacide ERDEN¹, Adil ÖNER¹, Bedia AYHAN², Yıldız TÜMERDEM²

1- İstanbul Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

2- İstanbul Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

İç Hastalıkları polikliniğine son 1 yıl içinde başvuran üriner infeksiyonlu 50 hasta çalışma kapsamına alınmıştır. Hastaların 45'i kadın, 5'i erkek; erkek/kadın oranı 1/9, yaş ortalaması 46.1'dir. Olguların 20'sinde üriner infeksiyonun ilk kez ortaya çıkmasına karşılık diğer 30 olguda reinfeksiyon görülmüştür. 19 olguda hipertansiyon, 6 olguda diabetes mellitus, 4 olguda prostat hipertrofisi, 2 olguda gebelik, 1 olguda böbrek taşı üriner infeksiyona eşlik etmekteydi. En sık rastlanan şikayetler sıklık sırasına göre; bel ağrısı, pollaküri, dizüri, ateş, kasık ağrısı, üşüme, titreme, halsizlik olarak belirlenmiştir.

31 olguda anlamlı derecede bakteriürü saptanmıştır. Lökositüri olguların 27'sinde, proteinüri 21'inde, hematüri 13'ünde saptanmıştır. İdrar kültüründe 38 olguda *E.coli*, ikişer olguda *Klebsiella* sp ve koliform bakteriler, birer olguda *Alcaligenes* sp ve *Proteus mirabilis*, 5 olguda *Enterobacteriaceae* ailesinden diğer bakteriler, tıremiştir.

Bu olguların antibiyogram sonuçları incelendiğinde; üreyen bakterilerin, üriner infeksiyonlarının ampirik tedavisinde en sık kullanılan antibiyotiklerden tetrakisikline % 94, trimetoprim-sulfametoksazole % 90, ampisiline % 88, kanamisine % 84, amoksisiline ve nalidiksik aside % 82 oranında dirençli oldukları saptanmıştır. Ampisin+subaktam direnci % 76, amoksisinin+klavulanik asit direnci de % 68 bulunmuştur. En etkili antibiyotiklerin sırasıyla, ofloksasin, amikasin, seftriakson, netilmisin, tobramisin ve sefoperazon olduğu belirlenmiştir.

Bu sonuçlar aşırı antibiyotik kullanımı sonucunda, üriner infeksiyonların tedavisinde sık kullanılan antibiyotiklere karşı büyük oranda direnç gelişliğini ortaya koymaktadır. Ayrıca üriner infeksiyonlarda ampirik tedaviden mümkünse kaçınmak, mutlaka kültür ve antibiyogram yapmak gerektiğini göstermektedir.

**(49) İDRAR YOLU İNFEKSİYONLARINDAN İZOLE EDİLEN
ESCHERICHIA COLI SUŞLARININ ÜÇÜNCÜ KUŞAK
SEFALOSPORİNLERE DUYARLIĞI: 1989**

Haluk ERAKSOY¹, Engin MORAL¹, Şahide SEDGHİ¹, Adil ÖNER², Murat DÜLMENER¹,
Semra ÇALANGU¹

1- İstanbul Tıp Fakültesi, Klinik Bakteriyoloji ve İnfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı,
Çapa, İstanbul

2- İstanbul Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

Anlamlı bakteriürisi olan poliklinik hastalarından izole edilen *Escherichia coli* suşlarının sefoperazon, sefotaksim, seftriakson ve seftizoksime duyarlıklarının karşılaştırılmalı olarak araştırılması amaçlanmıştır.

Duyarlık testleri Kirby-Bauer disk difüzyon yöntemiyle yapılmıştır.

İncelenen 103 *E.coli* suşundan % 35'inin sefoperazona, % 16.5'inin sefotaksime, % 14.5'inin seftriaksona ve % 14.5'inin seftizoksime dirençli olduğu bulunmuştur.

Daha önceki çalışmamızdaki (ANKEM Derg 1989; 3: 232) sonuçlarla karşılaştırıldığında bir yıl içinde sefoperazon ve sefotaksime direnç sırasıyla % 7 ve 5.8 oranında artarken, seftriakson ve seftizoksime direnç sırasıyla % 2.4 ve 1 oranında azalmıştır.

**(50) SEFUROKSİM AKSETİLİN AKUT ÜRİNER SİSTEM
İNFEKSİYONLARINDA KULLANIMI**

Ali ERGEN, Mehmet BAKKALOĞU, İlhan ERKAN, Doğan REMZİ

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Üroloji Anabilim Dalı, Sıhhiye, Ankara

İdrar kültürleriyle üriner sistem infeksiyonlu oldukları kanıtlanmış 30 hastaya 2x250 mg oral sefuroksim aksetil başlanmış ve 10 gün süreyle kullanılmıştır.

İlacın klinik etkinliği semptomlar, muayene ve laboratuvar bulguları eşliğinde tartışılmıştır.

(51) İDRARDAN İZOLE EDİLEN ESCHERICHIA COLI
SUŞLARINDA PENİSİLİN AZ AKTİVİTESİ VE
PENİSİLİN LERE DİRENCİN ARAŞTIRILMASI

Ömer KOCABEYOĞLU¹, Gürol EMEKDAS¹, İlhan KERSE², Mustafa ÖZYURT¹,
Nevin YÜCEL¹, Yeşim KORU¹

1- GATA, Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Ankara

2- GATA, Uroloji Anabilim Dalı, Ankara

Bakterilerdeki beta-laktamaz enzimlerinin yapımını kodlayan genler kromozom veya plazmidlerde bulunmakta ve her iki şekilde de oluşturulan beta-laktamazlar yapısal ve induklenebilen enzimler olarak ikiye ayrılmaktadır. Gram pozitif bakteri beta-laktamazlarının genellikle ekzoenzim özelliği göstermesine karşın, Gram negatif bakteri beta-laktamazları periplazmik boşluklarda bulunmakta ve bunlar parçalanmış bakterilerde daha kolay saptanabilmektedir.

Bu çalışmada idrardan izole edilen 200 *E.coli* suşunda kültür süspansiyonlarının -40°C'de dondurulup çözülmesiyle hazırlanan parçalanmış bakteriler kullanılarak asidimetrik yöntemle penisilinaz aktivitesi ve bu suşların penisilin grubu antibiyotiklere duyarlılığı disk diffüzyon yöntemiyle araştırılmıştır.

200 suştan 50'sinin (% 25) penisilinaz pozitif, 150'sinin (% 75) ise penisilinaz negatif olduğu saptanmıştır.

Penisilinaz pozitif 50 suş, ampisilin, karbenisilin, mezlosilin, penisilin-G ve piperasiline % 90-98 oranında; buna karşın ampisilin+sulbaktama % 36 ve amoksisilin+klavulanata % 34 oranında dirençli bulunmuştur. Penisilinaz negatif olan 150 suşun ise aynı antibiyotiklere % 9-63 oranında dirençli olduğu saptanmıştır.

Bulgularımız *E.coli* suşlarındaki penisilinaz enzimlerinin tamamının sulbaktam ve klavulanik asit tarafından inhibe edilmediğini göstermektedir.

(52) İDRARDAN İZOLE EDİLEN STAFİLOKOK
SUŞLARINDA METHICILLIN'E VE BAZI
KEMOTERAPÖTİKLERE DIRENCİN ARAŞTIRILMASI

Gürol EMEKDAS¹, Ömer KOCABEYOĞLU¹, İlhan KERSE², Mustafa ÖZYURT¹

Mehmet BAYSALLAR¹

1- GATA, Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Ankara

2- GATA, Üroloji Anabilim Dalı, Ankara

Genelde stafilocok suşlarının methicillin direnci ile diğer kemoterapötiklere direnci arasında bir paralellik bulunmaktadır ve methicillin'e dirençli stafilocok suşlarının, birçok antibakteriyel ajana da dirençli olduğu gözlenmektedir.

Bu çalışmada idrardan izole edilen 150 stafilocok suşunun methicillin ve 19 kemoterapötik ajana karşı direnci, disk diffüzyon deneyi ile araştırılmıştır. Suşların 81'i koagüla pozitif (KPS) ve 69'u koagüla negatif (KNS) olup, besiyeri olarak Müeller-Hinton agar kullanılmıştır.

KPS'ların 13'ü (% 16) ve KNS'ların 14'ü (% 20.3) methicillin'e dirençli bulunmuştur. Toplam methicillin'e dirençli 27 suşun tamamı aminoglikozidlerden kanamycin'e ve % 74'ü streptomycin'e dirençli bulunmuştur. Amikacin, gentamicin, tobramycin ve netilmicin'e % 25.9-48.1 arasında değişen oranlarda direnç saptanmıştır. Methicillin'e dirençli suşların tamamı nalidixic acid'e ve % 74'ü ofloxacin'e dirençli bulunmuştur. Methicillin'e duyarlı suşların ofloxacin'e dirençlilik oranı ise % 19.5'dür.

Methicillin'e duyarlı bulunan 123 suş aminoglikozidlerden amikacin'e %8.1, gentamicin'e % 8.9, tobramycin'e % 4.9, kanamycin'e % 51.2 ve streptomycin'e %19.5 oranında dirençli bulunmuşlardır.

Bu çalışmada vancomycin'e dirençli suşa rastlanmamıştır. Methicillin'e dirençli suşların sadece % 7.4'ü nitrofurantoin'e dirençli bulunmuştur.

Methicillin'e dirençli stafilocok suşlarının birçok kemoterapötige dirençli olduğu bu çalışma ile bir defa daha doğrulanmıştır.

(54) **ÜRİNER SİSTEM İNFEKSİYONLARINDA
CEFTAZİDİME TEDAVİSİ**

Armağan ÖNER¹, Veli YALÇIN¹, Kemal ALTAŞ², Deniz PARLAKGÜL²,
Süleyman ATAUS¹, Zübeyir TALAT¹

1- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Üroloji Anabilim Dalı, İstanbul

2- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, İstanbul

Üriner infeksiyonu olan 32 olguda ceftazidime'in etkinlik derecesi araştırılmıştır. Olguların 11'i böbrek, 21'i mesane infeksiyonudur. Tedavi öncesi olgulardan izole edilen bakteriler *E.coli* (13), *P.mirabilis* (6), *Enterobacter* (4), *Acinetobacter* (1), stafilocok (1), *P.aeruginosa* (2), *E.coli*+stafilocok (1), *P.aeruginosa*+koliform (1), *E.coli*+*Enterobacter* (2), *P.aeruginosa*+*Enterobacter* (1) dir. Antibiyotik beş gün süre ile günde 2 g dozunda verilmiştir. Bakteriyolojik ve klinik iyileşme % 91 oranındadır.

Bir olgu allerjik deri döküntüsü nedeniyle çalışma dışı bırakılmıştır.

(55) **AMELİYAT SONRASI ÜRİNER SİSTEM
İNFEKSİYONLARINDA SEFOTAKSİM UYGULAMASI
VE SONUÇLARI**

Nejat CANBAZOĞLU, Yağmur BERBEROĞLU, Murat BAYKAL, Ömer SARILAR

Haseki Hastanesi, Üroloji Kliniği, Aksaray, İstanbul

Sefotaksim Gram pozitif ve Gram negatif bakterilere etkili sefalosporin grubu bir antibiyotiktir. Üriner sistem infeksiyonu olan postoperatuar 38 olguda sefotaksim ile tedavi yapılmış, tedavi bitiminden sonra alınan kültür örneklerinin steril kalması başarılı kabul edilmiştir. Başarı oranı % 94.7 olarak bulunmuştur. Nefrotoksitesinin ve hepatotoksitesinin olmaması, ayrıca bakterilere etkinlik derecesinin yüksek olması nedeniyle sefotaksimin üriner sistem infeksiyonlarının tedavisinde etkin bir antibiyotik olduğu belirlenmiştir.

(54) **ÜRİNER SİSTEM İNFEKSİYONLARINDA
CEFTAZİDİME TEDAVİSİ**

Armağan ÖNER¹, Veli YALÇIN¹, Kemal ALTAŞ², Deniz PARLAKGÜL²,
Süleyman ATAUS¹, Zübeyir TALAT¹

1- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Üroloji Anabilim Dalı, İstanbul

2- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, İstanbul

Üriner infeksiyonu olan 32 olguda ceftazidime'in etkinlik derecesi araştırılmıştır. Olguların 11'i böbrek, 21'i mesane infeksiyonudur. Tedavi öncesi olgulardan izole edilen bakteriler *E.coli* (13), *P.mirabilis* (6), *Enterobacter* (4), *Acinetobacter* (1), stafilocok (1), *P.aeruginosa* (2), *E.coli*+stafilocok (1), *P.aeruginosa*+koliform (1), *E.coli*+*Enterobacter* (2), *P.aeruginosa*+*Enterobacter* (1) dir. Antibiyotik beş gün süre ile günde 2 g dozunda verilmiştir. Bakteriyolojik ve klinik iyileşme % 91 oranındadır.

Bir olgu allerjik deri döküntüsü nedeniyle çalışma dışı bırakılmıştır.

(55) **AMELİYAT SONRASI ÜRİNER SİSTEM
İNFEKSİYONLARINDA SEFOTAKSİM UYGULAMASI
VE SONUÇLARI**

Nejat CANBAZOĞLU, Yağmur BERBEROĞLU, Murat BAYKAL, Ömer SARILAR

Haseki Hastanesi, Üroloji Kliniği, Aksaray, İstanbul

Sefotaksim Gram pozitif ve Gram negatif bakterilere etkili sefalosporin grubu bir antibiyotiktir. Üriner sistem infeksiyonu olan postoperatuar 38 olguda sefotaksim ile tedavi yapılmış, tedavi bitiminden sonra alınan kültür örneklerinin steril kalması başarılı kabul edilmiştir. Başarı oranı % 94.7 olarak bulunmuştur. Nefrotoksitesinin ve hepatotoksitesinin olmaması, ayrıca bakterilere etkinlik derecesinin yüksek olması nedeniyle sefotaksimin üriner sistem infeksiyonlarının tedavisinde etkin bir antibiyotik olduğu belirlenmiştir.

(56)

ERKEN ÇOCUKLUKTA ÜRİNER SİSTEM İNFEKSİYONLARINDA SIK KULLANILAN ANTİBİYOTİKLER

Bedia AYHAN¹, Nejat ŞİMŞEKCAN², Sülün ATALAY², Sevil ÖZÇAY²,
Yıldız TÜMERDEM¹, Naciye DEMİR²

1- İstanbul Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, İstanbul

2- SSK Göztepe Hastanesi, Çocuk Kliniği, İstanbul

Üriner sistem infeksiyonu tanısı ile hastaneye yatırılmış yaşıları 1-18 ay arasında olan 38'i erkek, 17'si kız toplam 55 olgunun 45'inde tedaviden önce idrar kültürü pozitif bulunmuş, %53'ünde kültürde *E.coli* üremiştir. Kültürlerin %7'sinde *Klebsiella pneumoniae*, %7'sinde *Staphylococcus epidermidis*, %7'sinde *Proteus*, *E.coli*'ye eşlik ediyordu. Kültürlerde %24 *Klebsiella pneumoniae*, %14 alfa hemolitik streptokok ve *S.epidermidis*, %11 *Proteus* üremiştir. İzole edilen suşlar amikacin'e %47, gentamicin'e %41, aminosidin sulfate'a %38, ceftizoxime'e %37, ceftriaxone'a %33, kanamycin'e %31, cefotaxime'e %31, nalidixic acid'e %27 oranlarda duyarlı bulunmuştur.

Duyarlı antibiyotik ile tedaviye alınan hastalar tedavi süresince fizik muayene ve laboratuvar testleri ile kontrol altında tutulmuştur. Tedavinin 7.gündündeki idrar kültürlerinde üreme olmamış, klinik ve laboratuvar inceleme sonuçlarına göre 11 olgu şifa bulmuştur. 32 hasta kontrole çağırılarak, salah ile taburcu edilmiştir.

(57) **ÜRİNER SİSTEM İNFEKSİYONU ETKENİ OLAN
LAKTOZA ETKİSİZ VE ETKİLİ E.COLI SUŞLARININ
KEMOTERAPÖTİKLERE DUYARLIKLILIKLARININ
KARŞILAŞTIRILMASI**

Ali AĞAÇFİDAN, Şengül DERBENTLİ, Enver Tali ÇETİN

İstanbul Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

İdrardan izole edilen 35 lakteza etkisiz *Escherichia coli* suşu ile 35 lakteza etkili *E.coli* suşunun kemoterapötik maddelere duyarlılıkları araştırılmıştır.

Suşların toplam 21 kemoterapötige duyarlılıklarını Kirby-Bauer disk diffüzyon yöntemi ile incelenmiştir.

Suşların tamamı amoksisilin+klavulanik asit, seftriakson, sefoperazon, sefotaksim, seftazidim, gentamisin, aztreonam, ofloksasin, siprofloxasin ve nitrofurantoin duyarlı bulunmuştur. Yüksek oranda dirençlilik, penisilin grubu kemoterapötiklerden azidosilin, karbenisilin ve mezlosilinde; diğer kemoterapötiklerden ise kloramfenikol ve tetrasiyklinde belirlenmiştir. Lakteza etkisiz suşların % 51'i karbenisiline, % 31'i mezlosiline, % 37'si kloramfenikole, % 26'sı tetrasiyklene; lakteza etkili suşların % 49'u karbenisiline, % 51'i mezlosiline, % 29'u kloramfenikole ve % 51'i tetrasiyklene dirençli bulunmuştur.

Sonuç olarak, lakteza etkisiz *E.coli* suşları ile, lakteza etkili *E.coli* suşları arasında kemoterapötiklere duyarlılık bakımından önemli bir fark olmamakla birlikte, lakteza etkili suşlarda kemoterapötiklere direncin daha belirgin olduğu saptanmıştır.

(58) BÖBREK TAŞI NÜVELERİNDEN İZOLE EDİLEN
BAKTERİLER (Ön Çalışma)

Tümer VURAL¹, Meral PAMUKÇU¹, Dilek ÇOLAK¹, Yakup ALICIGÜZEL², Metin SEVÜK³,
Mehmet BAYKARA³

1- Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Antalya

2- Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Biyokimya Anabilim Dalı, Antalya

3- Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Üroloji Anabilim Dalı, Antalya

Ameliyatla çıkarılan böbrek taşları nüvelerinden yapılan kültürlerin sonuçları ve taşların kimyasal yapıları bildirilmiştir.

Taş nüvelerinin ve kontrol olarak taş yüzeyinden alınan sürüntülerin kültürleri için, kanlı jeloz, beyin-kalp infüzyon jelozu ve Endo besiyerleri, sıvı besiyeri olarak beyin-kalp infüzyon buyyonu, vakum içeren anaerobik Bacto kan kültürü besiyeri (Thinol broth with sodium polyanethol sulfonate, sucrose, CO₂) ve tiyoglikolatlı besiyerleri kullanılmıştır.

Kontrol amacıyla taş yüzeyinden alınan sürüntü kültürlerinde üreme olmamasına karşın, taş nüvelerinden *Peptostreptococcus anaerobius*, *Streptococcus faecalis*, *Staphylococcus aureus* ve *Escherichia coli* izole edilmiştir.

Taşların kimyasal yapılarının incelenmesinde, kalsiyum taşlarının yanısıra ender olarak rastlanılan sistin ve ksantin gibi taşların bulunduğu saptanmıştır.

(59) VIBRIO CHOLERAE BİYOTİP ELTORSEROTİP OGAWA SUŞLARININ KEMOTERAPÖTİK DUYARLILIKLARI

Gürol EMEKDAS, Ömer KOCABEYOĞLU, Hüseyin GÜN, Ayten KÜÇÜKKARAASLAN

GATA, Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Ankara

Vibrio cholerae infeksiyonlarının tedavisinde ve hastalarla yakın teması olanların infeksiyondan korunmasında çeşitli antibiyotikler kullanılmakta ve bunlar içerisinde tetracycline ve chloramphenicol ilk sıralarda yer almaktadır. Ancak *Vibrio cholerae* suslarından bu antibiyotiklere karşı kullanım sürelerine bağlı olarak önemli ölçüde direnç gelişmektedir. Nitekim 1977-1978 yıllarında Tanzania'da görülen *Vibrio cholerae* biotip Eltor serotip Ogawa epidemisinde, başlangıçta izole edilen susların tamamı tetracycline ve chloramphenicol'e duyarlı iken 5 ay sonra bu susların tetracycline'e % 76, chloramphenicol'e ise % 52 oranında dirençli hale geldiği bildirilmiştir.

Çalışmamızda; 52 *Vibrio cholerae* biotip Eltor serotip Ogawa susunun 21 kemoterapötiğe karşı duyarlılığı disk diffüzyon deneyi ile araştırılmış ve sonuçlar duyarlı ve dirençli olarak değerlendirilmiştir. Suşlar, chloramphenicol'e % 88, ceftriaxone'a % 82, cefoperazone ve piperacillin'e % 81, tetracycline'e ise % 80 oranında duyarlı bulunmuştur. Ampicillin'e duyarlılık oranı % 13 iken sulbactam+ampicillin'e duyarlılık oranı % 65'dir.

Bulgularımıza göre *Vibrio cholerae* biotip Eltor serotip Ogawa susları ampicillin'e önemli ölçüde dirençli olup, bu suslara en etkin antibiyotik chloramphenicol'dür.

(60) TEICOPLANIN VE VANCOMYCIN'İN GRAM POZİTİF MİKROORGANİZMALARA KARŞI İN-VİTRO AKTİVİTELERİ

Yakut AKYÖN¹, Gülgen HASÇELİK¹, Deniz GÜR², H. Erdal AKALIN²

- 1- Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Ankara
- 2- Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı, İnfeksiyon Ünitesi, Ankara

Yeni bir glikopeptid antibiyotik olan teicoplanin'in Gram pozitif aerop ve anaerob bakterilere karşı antibakteriyel etkisinin yüksek olduğu saptanmıştır. In-vitro etki spektrumu vancomycin'e benzemekle birlikte, *S.faecalis*'e karşı vancomycin'den daha iyi antibakteriyel etkiye sahip olduğu ileri sürülmektedir.

Bu çalışmada, çeşitli klinik örneklerinden izole edilen Gram pozitif kokların tiplendirilmesi yapılmış, *Staphylococcus* türlerinin Mueller-Hinton agarda disk difüzyon yöntemi ile methicillin'e karşı duyarlılığı saptanmıştır. Ayrıca tüm Gram pozitif kokların Mueller-Hinton sıvı besiyerinde makrodilüsyon yöntemi ile teicoplanin ve vancomycin'e karşı invitro duyarlılıklarları araştırılmıştır.

Çalışmada teicoplanin'in MIC₉₀ değerleri koagülaz negatif *Staphylococcus* (n=56) için 4 mcg/ml, koagülaz pozitif *Staphylococcus* (n=48) için 1 mcg/ml, *S.faecalis* (n=30) için 0.5 mcg/ml, *S.pyogenes* (n=30) için 0.125 mcg/ml bulunmuştur. Vancomycin için MIC₉₀ değerleri ise koagülaz negatif ve pozitif *Staphylococcus* ve *S.faecalis* için 1 mcg/ml, *S.pyogenes* için ise 0.25 mcg/ml olarak bulunmuştur. Teicoplanin ve vancomycin'e in-vitro direnç saptanmamıştır.

Bu çalışma sonuçlarına göre teicoplanin'in incelenen Gram pozitif mikroorganizmalara karşı vancomycin'e benzer bir in-vitro aktivitesi olduğu gözlenmiştir.

(63) GASTRO-DUODENİT VE PEPTİK ÜLSER ETKENİ OLARAK *HELICOBACTER PYLORI*

Ali AKYÜZ¹, Mine (Anğ) KÜÇÜKER², Korhan TAVILOĞLU¹, Dursun BUĞRA¹, Necmettin SÖKÜCÜ¹, Yılmaz BÜYÜKUNCU¹, Özden ÇOKERLER³, Özdem ANĞ⁴

1- İstanbul Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

2- İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi, Genel Biyoloji Anabilim Dalı, Vezneciler, İstanbul

3- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, Cerrahpaşa, İstanbul

4- İstanbul Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Cerrahi Endoskopi Laboratuvarında endoskopi sonucu gastro-duodenit ve peptik ülser tanısı konulan 37 hastadan alınan antral biyopsi örneklerinde, *Helicobacter pylori* varlığı araştırılmıştır.

Bu amaçla her hastadan aynı bölgeden iki farklı biyopsi örneği alınmış, bunlardan biri dokunun ışık mikroskopu ile incelenmesi için % 10 tamponlu formalin içine, diğeri üreaz aktivitesinin saptanabilmesi amacıyla direkt üreaz deneyinin yapılacağı Christensen'in üreli besiyerine alınmıştır. Biyopsi materyelleri parafin bloklara döküldükten sonra, alınan kesitler lam üzerine konularak Giemsa yöntemi ile boyanmış ve immersiyon objektifi ile ışık mikroskopunda incelenmişlerdir. Üreaz deneyinde ise, oda ısısında 1-24 saat içinde pozitif reaksiyonun oluşup olmadığı gözlenmiştir.

İşık mikroskopu ile yapılan incelemeler sonucunda, 37 biyopsi örneğinin 29'unda epitel hücreleri yüzeylerinde ve özellikle salgı epiteli yüzeylerinde mavi boyanmış, kıvrımlı, çomak şeklinde bakteriler görülmüştür. 24 biyopsi örneğinde üreaz aktivitesinin pozitif olduğu, Christensen'in üreli besiyerinde rengin en az 30 dakika ile en çok 24 saat içinde saridan pembeye dönüşmesiyle anlaşılmıştır. Üreaz pozitif sonuç veren tüm biyopsi örneklerinde yapılan mikroskopik incelemeler sonucunda bakterilerin varlığının saptanması, üreaz testi ile bakteri arasındaki direkt ilişkiyi vurgulmaktadır. Buna karşın 13 üreaz negatif örneğin 5'inde mikroskopik olarak bakteri gösterilmiştir.

37 gastro-duodenit ve peptik ülserli hastada yapılan bu çalışmada, biyopsi örneklerinin 29'unda (% 78) ışık mikroskopu altında *Helicobacter pylori* varlığı gösterilmiş ve 24'ünde (% 65) üreaz testi pozitif sonuç vermiştir.

(63) GASTRO-DUODENİT VE PEPTİK ÜLSER ETKENİ OLARAK *HELICOBACTER PYLORI*

Ali AKYÜZ¹, Mine (Anğ) KÜÇÜKER², Korhan TAVILOĞLU¹, Dursun BUĞRA¹, Necmettin SÖKÜCÜ¹, Yılmaz BÜYÜKUNCU¹, Özden ÇOKERLER³, Özdem ANĞ⁴

1- İstanbul Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

2- İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi, Genel Biyoloji Anabilim Dalı, Vezneciler, İstanbul

3- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, Cerrahpaşa, İstanbul

4- İstanbul Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Cerrahi Endoskopi Laboratuvarında endoskopi sonucu gastro-duodenit ve peptik ülser tanısı konulan 37 hastadan alınan antral biyopsi örneklerinde, *Helicobacter pylori* varlığı araştırılmıştır.

Bu amaçla her hastadan aynı bölgeden iki farklı biyopsi örneği alınmış, bunlardan biri dokunun ışık mikroskopu ile incelenmesi için % 10 tamponlu formalin içine, diğeri üreaz aktivitesinin saptanabilmesi amacıyla direkt üreaz deneyinin yapılacağı Christensen'in üreli besiyerine alınmıştır. Biyopsi materyelleri parafin bloklara döküldükten sonra, alınan kesitler lam üzerine konularak Giemsa yöntemi ile boyanmış ve immersiyon objektifi ile ışık mikroskopunda incelenmişlerdir. Üreaz deneyinde ise, oda ısısında 1-24 saat içinde pozitif reaksiyonun oluşup olmadığı gözlenmiştir.

İşık mikroskopu ile yapılan incelemeler sonucunda, 37 biyopsi örneğinin 29'unda epitel hücreleri yüzeylerinde ve özellikle salgı epiteli yüzeylerinde mavi boyanmış, kıvrımlı, çomak şeklinde bakteriler görülmüştür. 24 biyopsi örneğinde üreaz aktivitesinin pozitif olduğu, Christensen'in üreli besiyerinde rengin en az 30 dakika ile en çok 24 saat içinde saridan pembeye dönüşmesiyle anlaşılmıştır. Üreaz pozitif sonuç veren tüm biyopsi örneklerinde yapılan mikroskopik incelemeler sonucunda bakterilerin varlığının saptanması, üreaz testi ile bakteri arasındaki direkt ilişkiyi vurgulmaktadır. Buna karşın 13 üreaz negatif örneğin 5'inde mikroskopik olarak bakteri gösterilmiştir.

37 gastro-duodenit ve peptik ülserli hastada yapılan bu çalışmada, biyopsi örneklerinin 29'unda (% 78) ışık mikroskopu altında *Helicobacter pylori* varlığı gösterilmiş ve 24'ünde (% 65) üreaz testi pozitif sonuç vermiştir.

(64) İNSAN VE HAYVANSAL KAYNAKLI
CAMPYLOBACTER JEJUNI SUŞLARININ
BETA-LAKTAMAZ AKTİVİTESİ

Serdar DİKER¹, Gülsen HASÇELİK², Ömer KOCABEYOĞLU³, Gürol EMEKDAŞ³,
Mehmet AKAN¹

- 1- Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Ankara
- 2- Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Ankara
- 3- GATA, Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Ankara

Campylobacter jejuni suşlarının beta-laktamaz üretme özelliklerinin incelendiği bu çalışmada, ishalli çocuklardan izole edilen 50, sığır ve koyunlardan izole edilen 50 *Campylobacter jejuni* suyu kullanılmıştır. Bu suşlara karşı ampisilinin MIC'ı agar dilüsyon yöntemi ile belirlenmiştir. Beta-laktamaz aktiviteleri kromojenik sefalosporin (nitrosefin) kullanılarak direkt ve parçalanmış hücre yöntemleri ile incelenmiş ve reaksiyon spektrofotometrede ölçülmüştür.

Çalışmalar sonucunda insan ve hayvan izolatları arasında ampisillin'in MIC değerleri ve beta-laktamaz aktiviteleri yönünden bir fark bulunmamış ve iki kaynaktan elde edilen bulgular toplu olarak değerlendirilmiştir. *Campylobacter* suşlarının % 49'unun sadece parçalanmış hücre yönteminde, %20'sinin her iki yöntemde beta-laktamaz üretikleri saptanmıştır. İzolatlarda ampisilinin $MIC_{50}=8 \mu\text{g/ml}$, $MIC_{90}=32 \mu\text{g/ml}$ (aralık 0.5-64 $\mu\text{g/ml}$) olarak bulunmuştur. Suşların % 61'inin ampisiline duyarlı ($MIC \leq 8 \mu\text{g/ml}$), % 21'inin dirençli ($MIC > 32 \mu\text{g/ml}$) olduğu belirlenmiştir. Ampisilinin MIC'unun $\leq 4 \mu\text{g/ml}$ olduğu 30 *Campylobacter* suşundan hiçbirinde beta-laktamaz aktivitesi saptanamamıştır. Beta-laktamaz üretimi, parçalanmış hücre yöntemi ile, $MIC \geq 8 \mu\text{g/ml}$ olan 60 suşun 51'inde direkt yöntemle, $MIC \geq 16 \mu\text{g/ml}$ olan 40 suşun 20'sinde belirlenmiştir. Ayrıca beta-laktamaz üretmeyen ancak ampisiline dirençli 4 *Campylobacter* suyu bulunmuştur. İncelenen *Campylobacter* suşlarının beta-laktamaz üretim miktarı ile ampisilinin MIC değerleri arasında yüksek düzeyde bir korelasyon belirlenmiştir.

**(65) CERAHAT ÖRNEKLERİNDEN İZOLE EDİLEN
ÇOĞUL DİRENÇLİ STAPHYLOCOCCUS AUREUS SUŞLARI
VE KLINİKLERE DAĞILIMI**

Nezahat GÜRLER, Bülent GÜRLER, Kurtuluş TÖRECİ, Enver Talı ÇETİN

İstanbul Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

Bu çalışmada 1986-1989 yıllarında İstanbul Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı'na gönderilen cerahat, akne cerahati, ponksiyon sıvısı, plevra sıvısı vb. muayene maddelerinden izole edilen çoğul dirençli *S.aureus* suşları ve kliniklere dağılımı bildirilmiştir.

Denenen 25 farklı kemoterapötikten en az 20'sinde dirençli olan suşlar çoğul dirençli olarak kabul edilmiştir. Çoğul dirençli olarak kabul edilen suşların tümü penisilin G, ampisilin, amoksisilin, metisilin ve klindamisine dirençli bulunmuştur.

Çoğul antibiyotik direncinin 1986 yılında % 7 iken 1987'de % 9, 1988'de % 17, 1989'da ise % 20 olduğu ve çoğul dirençli *S.aureus* suşlarına en etkili kemoterapötiklerin ofloksasin, amikasin ve netilmisin olduğu saptanmıştır.

Çoğul dirençli *S.aureus* suşlarına Reanimasyon, Ortopedi ve Cerrahi kliniklerinde daha çok rastlandığı belirlenmiştir.

**(66) BETA-LAKTAMAZ MEYDANA GETİREN
STAFİLOKOK SUŞLARININ BELİRLENMESİ VE
ANTİBİYOTİK DIRENCİ**

İftihar KÖKSAL, Hatice KOÇ

Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi, İnfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı, Trabzon

Çeşitli klinik örneklerden izole edilen 134 stafilocok suşunda asidometrik yöntem ile beta-laktamaz araştırılmış, ayrıca bu 134 suşun beta-laktam ve diğer bazı antibiyotiklere duyarlılıklarını belirlenmiştir. Stafilocok suşlarının % 64'ünün beta-laktamaz meydana getirdiği saptanmıştır.

Antibiyotik duyarlılıklarını disk diffüzyon tekniği ile belirlenmiştir. Beta-laktamaz oluşturan 86 suşun netilmesine duyarlığı % 80 olarak bulunmuştur.

134 stafilocok suşunda penisiline % 32, sefazoline % 80 sefataksime % 75, metisiline % 87, amikasine % 95, tobramisine % 83, ofloksasine % 95 oranında duyarlılık saptanmıştır.

(67) KLINİK ÖRNEKLERDEN İZOLE EDİLEN
STAPHYLOCOCCUS AUREUS SUŞLARINDA METHICILLIN
DİRENCİ

Serhat ÜNAL¹, Volkan KORTEN², Deniz GÜR¹, H. Erdal AKALIN¹, Muzaffer BAYKAL¹

1- Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, İnfeksiyon Hastalıkları Ünitesi, Ankara

2- Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, İstanbul

Staphylococcus aureus hastane infeksiyonlarının önemli etkenlerinden biridir. Bu bakterilerde methicillinin direnci tüm dünyada giderek artmaktadır. Direnç iki ayrı mekanizma ile olabilmektedir. Bunlar, penisilin bağlayan proteinlerdeki (PBP) değişimler ya da beta-laktamaz sentezidir. Ancak, methicillin'e karşı oluşan direnç sıklıkla PBP'lerde oluşan değişimler sonucu ortaya çıkmaktadır.

Bu çalışmada Hacettepe Üniversitesi Hastanelerinde izole edilen 100 *S.aureus*'un methicillinin ve beş diğer antibiyotiğe karşı in-vitro duyarlılıklarını mikrodilüsyon yöntemi ile incelenmiştir. Bu suşların 52'si hastane infeksiyonlarından izole edilmiştir. Methicillinin çalışmalarında besiyeri olarak litresine 20 g NaCl, 50 mg CaCl₂ ve 25 mg MgCl₂ ilave edilmiş Mueller-Hinton sıvı besiyeri kullanılmıştır. Sonuçlar 35°C sıcaklıklı etüvde 24 saatlik inkübasyon süresinden sonra değerlendirilmiştir. Methicillin direnci 100 suşun 37'sinde gözlenmiştir. Vancomycin'e direnç saptanmamıştır. Sulbactam+ ampicillin, cephalothin, gentamicin ve ofloxacin'e direnç sırası ile % 21, % 33, %37 ve % 3 olarak belirlenmiştir. Methicillin'e dirençli olan suşlarda ise bu antibiyotiklere direnç yine sırası ile % 56, % 78 ve % 5'tir. Methicillin, vancomycin, sulbactam+ampicillin, cephalothin, gentamicin, ofloxacin için MIC₅₀ değerleri sırası ile 64, 1, 16, 64, 64, 0.5 ve MIC₉₀ değerleri ise 256, 4, 64, 128, 512, 2 µg/ml'dir.

Bu sonuçlar, hastanemizde methicillin direncinin % 37 olduğunu göstermektedir. Bu suşlarda sulbactam+ampicillin direncinin de yüksek olması direnç mekanizması olarak PBP'lerde oluşan değişimlerin daha yaygın olduğunu düşündürmektedir.

(68) BAZI ANTİBİYOTİK KOMBİNASYONLARININ
STAFİLOKOK SUŞLARI ÜZERİNE ETKİLERİNİN İN-VİTRO
OLARAK ARAŞTIRILMASI

Ömer KOCABEYOĞLU, Sevgi SONUVAR, Gürol EMEKDAS, Mualla KERSE

GATA, Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Ankara

Klinik uygulamalarda dirençli bakteri suşlarının ortaya çıkışının engellenmesi veya geciktirilmesi ya da polimikrobik infeksiyonların tedavisinde birden fazla antibiyotik birlikte kullanılmaktadır. Çeşitli antibiyotik kombinasyonlarının farklı mikroorganizmalar üzerine etkilerinde farklılıklar görülmekte ve kombinasyon halinde kullanılan antibiyotiklerin birbirlerinin etkisini inhibe etmemesi temel ilke olarak kabul edilmektedir.

Bu çalışmada; penicillin, streptomycin, chloramphenicol, gentamicin, netilmicin, tobramycin, mezlocillin, piperacillin cefazolin ve ceftizoxime arasında kombinasyonlar yapılarak bunların diskleri hazırlanmıştır.

Disk emdirilecek antibiyotiklerin 0.01 ml'de Kirby-Bauer konsantrasyonu oluşturacak şekilde solüsyonları hazırlamış ve kombine edilecek iki antibiyotik solüsyonu eşit miktarda karıştırılarak 0.02 ml sıvı emme kapasiteli kağıt disklere (Whatmann) emdirilmiştir.

150 stafilocok suşunun bu antibiyotiklerin herbiri ve kombinasyonları ile verdiği inhibisyon zonları disk agar diffüzyon deneyi ile belirlenmiş ve inhibisyon zon büyülüklerindeki artış oranlarına göre sonuçlar değerlendirilmiştir.

Kullanılan suşların penicillin+chloramphenicol kombinasyonu ile % 72.7'sinde, penicillin+streptomycin kombinasyonu ile % 68'inde, penicillin+ceftizoxime kombinasyonu ile % 65.3'ünde ve penicillin+cefazolin kombinasyonu ile % 62.7'sinde inhibisyon zon büyülüğünde 2-30 mm arasında değişen artışlar saptanmıştır. Bu suşların diğer kombinasyonlardaki inhibisyon zon büyülüğündeki artış oranları % 26.7-53.3 arasında değişmiştir.

**(69) CIPROFLOXACIN+RİFAMPICIN KOMBİNASYONUNUN
STAPHYLOCOCCUS AUREUS'A İN-VİTRO ETKİSİNİN
MAKRODİLÜSYON "CHECKERBOARD" TEKNİĞİ İLE
ARAŞTIRILMASI**

Volkan KORTEN¹, Deniz GÜR², Serhat ÜNAL², H.Erdal AKALIN², Muzaffer BAYKAL²

- 1- Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, İstanbul
2- Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, İnfeksiyon
Ünitesi, Ankara

Rifampicin'in, Gram pozitif mikroorganizmalara karşı in-vitro çok etkili olmasına rağmen, tek başına kullanıldığından hızla direnç gelişmesine yol açtığı bilinmektedir. Bunu önlemek üzere *S.aureus'a* karşı in-vitro etkinliği olan quinolone'larla birlikte kullanımları tartışılmaktadır. Ciprofloxacin+rifampin kombinasyonunun *S.aureus'a* karşı in-vitro etkileşimi makrodilüsyon "checkerboard" tekniği ile araştırılmıştır. Deneyde altı methicillin duyarlı ve dört methicillin dirençli *S.aureus* suşu kullanılmıştır. Makrodilüsyon yöntemi ile minimal inhibitör konsantrasyonları (MIC) tespit edilen suşların rifampicin MIC'leri 0.002-0.016 µg/dl, ciprofloxacin MIC'leri 0.125-1 µg/dl arasında idi. Başlangıç inokulumun 3 log azalması bakterisidal etki olarak değerlendirilmiştir. Toleran suş saptanmamıştır. Tüplerdeki son inokulum 5×10^5 - 1×10^6 cfu/ml arasında değişmekte idi.

Fraksiyonel inhibitör konsantrasyon indeksi (FIC indeks):

$$\text{FIC ind} = \frac{\text{FIC}_A + \text{FIC}_B}{\frac{\text{MIC}_A}{\text{MIC}_B} + \frac{\text{MIC}_B}{\text{MIC}_A}}$$

(A ve B bulanıklık olmayan en düşük dilüsyondaki tüpteki ilaç konsantrasyonu) formülünden hesaplanmıştır.

FIC indeks ≤ 0.5 "synergy", $0.5 < 2$ "indifference", ≥ 2 "antagonism" olarak değerlendirilmiştir. Buna göre kombinasyon, suşların 7'sinde "indifference", 3'ünde "antagonism" gösterilmiştir.

Ciprofloxacin+rifampicin kombinasyonu, in-vitro "antagonism" gösterebiligidinden klinikte dikkatle kullanımı gerekmektedir.

(70) STAFİLOKOK SUŞLARINDA PENİSİLİNÉ DİRENÇLİLİK DURUMU VE BETA-LAKTAMAZIN ROLÜ

Burçin ŞENER, Tanıl KOCAGÖZ, Ruhi ALAŞAM

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Ankara

Penicilline dirençli stafilocok suşlarının prevalansı penisilin G'nin klinik kullanıma girmesiyle birlikte hızla artmış ve kısa sürede stafilocok infeksiyonlarının tedavisinde penicilin G'nin rolü iyice azalmıştır. Bu çalışmada stafilocok suşlarının penisiline dirençliliklerinin son durumunun değerlendirilmesi ve bu dirençlilikte beta-laktamazın rolünün saptanması amaçlanmıştır.

Çalışmada Nisan-Temmuz 1989 ayları arasında Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Klinik Patoloji Laboratuvarlarında izole edilen 100 stafilocok suşu kullanılmıştır. Bu suşların 62'sinin koagülat pozitif, 38'inin koagülat negatif olduğu saptanmıştır. Koagülat pozitif suşların % 85.5'i hemoliz ve % 87.1'i pigment oluştururken koagülat negatif suşların % 26.3'ünün hemoliz ve % 21.1'inin pigment yaptığı görülmüştür.

Bauer-Kirby disk difüzyon yöntemiyle 100 suşun 89'unun penisiline dirençli olduğu saptanmıştır. Penisiline dirençlilikte koagülat pozitif ve koagülat negatif suşlar arasında istatistiksel yönden önemli bir farklılık bulunmamıştır. Suşlardaki beta-laktamaz aktivitesine Perret'in geliştirdiği iodometrik yöntemle bakılmıştır. Penisiline duyarlı 11 suşun hiçbirinde beta-laktamaz aktivitesi saptanamazken dirençli 89 suşun 85'inde beta-laktamaz aktivitesi saptanmıştır. 4 suşun penisiline direncinin başka mekanizmalara bağlı olabileceği düşünülmüştür.

Bu çalışmada stafilocok suşlarında penisiline dirençlilik oranının yüksek düzeyde olduğu, bu dirençliliğin büyük oranda beta-laktamaz aktivitesine bağlı olduğu, koagülat pozitif ve negatif suşlar arasında dirençlilikte istatistiksel yönden önemli bir fark bulunmadığı görülmüştür.

(71) **OXACILLIN'E DİRENÇLİ VE DUYARLI
STAPHYLOCOCCUS AUREUS SUŞLARININ
AMPICILLIN-SULBACTAM'A DUYARLILIKLARI**

Volkan DÜNDAR, Ayşe AKGÜL, Tülay METİN, Suat SELÇUK

Haydarpaşa Numune Hastanesi, İstanbul

Hastanemizde kritik hastaların bulunduğu servislerde hasta ve klinik çalışanlarında *S.aureus* burun taşıyıcılığı araştırması sırasında izole edilen 96'suşun mikrodilüsyon yöntemi ile oxacillin'e ve ampicillin-sulbactam'a duyarlılıklarını arasındaki ilişki incelenmiştir.

Duyarlılık deneyi NCCLS M 7 T 2 standartlarına uyularak gerçekleştirilmiş, Mueller-Hinton Broth, oxacillin tozu ve ampicillin-sulbactam (2:1) tozu kullanılmıştır.

Elde edilen sonuçlar tabloda gösterilmiştir.

Tablo. Oxacillin'e duyarlı ve dirençli *S.aureus* suşlarının ampicillin-sulbactam'a duyarlılıkları.

Ampicillin-sulbactam (2:1) MIC değerleri ($\mu\text{g}/\text{ml}$ ampicillin)								
Oxacillin MIC ($\mu\text{g}/\text{ml}$)	0.125-8		16		32		Toplam	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
≤ 2	37	100	0	0	0	0	37	100
4-64	41	97	1	2.3	0	0	42	100
≥ 128	8	47	4	23	5	30	17	100
Toplam	86	89	5	5.2	5	5.2	96	100

Oxacillin MIC değeri 4-64 $\mu\text{g}/\text{ml}$ olan suşlardan sadece biri (% 2.3) ampicillin-sulbactam'a az duyarlı iken, 128 $\mu\text{g}/\text{ml}$ ve daha yüksek olan suşlardan % 23'ü az duyarlı, % 30'u dirençlidir.

Elde ettiğimiz sonuçlar oxacillin MIC değeri 4-64 $\mu\text{g}/\text{ml}$ olan *S.aureus* suşları ile oluşan ağır infeksiyonların tedavisinde ampicillin-sulbactam'ın vancomycin'e alternatif olabileceğini göstermektedir. Bu konuda in-vivo çalışmaların sonuçları görüşü belirleyecektir.

(72) ÇEŞİTLİ ÖRNEKLERDEN İZOLE EDİLEN
ENTEROCOCCUS'LARIN TIPLENDİRİLMESİ VE
GENTAMICIN'E DİRENÇ DÜZEYLERİNİN SAPTANMASI

Gülşen HASÇELİK¹, Deniz GÜR², H.Erdal AKALIN², Erdogan BERKMAN³

- 1- Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Ankara
- 2- Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, İnfeksiyon Ünitesi, Ankara
- 3- Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Pediatri Anabilim Dalı, Ankara

Enterococcus'lara bağlı infeksiyonların tedavisinde kullanılacak antibiyotiklerin bakterisidal etki göstergeleri gerekmekte ve bunun için beta-laktam+aminoglikozid kombinasyonları tercih edilmektedir. Ancak aminoglikozid'lere yüksek oranda ($MIC \geq 1000$ mcg/ml) direnç gösteren suşlarda bu kombinasyon etkili olmamakta, sadece orta dirençli suşlarda ($MIC \leq 200$ mcg/ml) sinerjistik etki saptanmaktadır.

Bu çalışmada çeşitli klinik örneklerinden izole edilen *Enterococcus*'ların tiplendirilmesi yapılmış ve % 5 koyun kanı içeren Mueller-Hinton agarda dilüsyon yöntemi ile gentamicin'in 200 mcg/ml ve 1000 mcg/ml'lik konsentrasyonlarına karşı duyarlılıkları saptanmıştır. Tiplendirme sonucunda 42 izolattan tümünün *Streptococcus faecalis* olduğu belirlenmiş, bu izolatlardan 12'si (% 28.6) gentamicin'e orta dirençli, 10'u ise (% 23.8) yüksek dirençli bulunmuştur.

Bu sonuçlar hastanemizde izole edilen *Enterococcus*'ların gentamicin'e direnç oranının yüksek olduğunu göstermektedir. Bu nedenle *Enterococcus*'ların oluşturduğu ciddi infeksiyonlarda kombiné antibiyotik tedavisine geçilmeden önce bunların gentamicin'e direnç düzeylerinin belirlenmesi uygun olacaktır.

(73) ACİL CERRAHİDE SEFTRİAKSON KULLANIMI

Cemalettin ERTEKİN, Korhan TAVİLOĞLU, Sâman BELGERDEN, Mehmet KURTOĞLU,
Ömer TÜREL

İstanbul Tıp Fakültesi, Acil Cerrahi Birimi, Çapa, İstanbul

1989 yılında 6 ay boyunca, İstanbul Tıp Fakültesi Acil Cerrahi biriminde, seftriaksonun çeşitli olgular üzerine etkisi yaşları 14-90 arasında (ortalama 43) olan 55'i erkek, 15'i kadın, 70 hastada prospektif olarak araştırılmıştır. 11'er olgu ile batın nafiz bıçaklanma (multipl organ yaralanması) ve arteriyel oklüzyon, 8 olgu ile lümenli organ perforasyonu ilk sıralarda yer almıştır.

Seftriakson 44 olguda (% 63) 3 g/gün ve 26 olguda (% 37) 2 g/gün olarak intravenöz yolla kullanılmıştır. Antibiyotik kullanma süresi 1-14 gün (ortalama 5 gün) olarak kaydedilmiştir. Seftriakson 46 olguda (% 66) küratif ve 24 olguda (% 34) profilaktik amaçla uygulanmış, 30 olguda seftriakson ile birlikte bir antibiyotik (% 73) ve 11 olguda (% 27) iki antibiyotik kullanılmıştır. Bunlar arasında 17 olgu ile (% 41) ornidazol ilk sırada yer almıştır. 8 olguda (% 11.4) başka bir antibiyotik denenmiş, fakat etkisiz olması nedeniyle seftriaksona geçilmiştir.

İki olguda seftriakson tatbikinden sonra deri döküntüleri izlenmiş ve antihistaminikler ile kontrol altına alınmıştır. Bir olguda ise seftriakson etkisiz olması nedeniyle değiştirilmiştir.

Bu çalışmanın sonucunda seftriaksonun acil cerrahi olgularında profilaksi ve tedavi amacı ile kullanılabileceği kararına varılmıştır.

(74) DAMAR CERRAHİSİNDE ANTİBİYOTİK PROFİLAKSİSİ

Murat KAYABALI, Göksel KALAYCI, Yılmaz BAŞAR, Fatih Ata GENÇ, Metin ÖZGÜR

İstanbul Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

İstanbul Tıp Fakültesi Genel Cerrahi Anabilim Dalı "F" servisinde, 1979-1989 yılları arasında, 461 hastaya direkt vasküler girişim uygulanmıştır. Bunlardan 238'ine yapay damar grefti, 223'üne otojen ven veya arteriotomi uygulanmıştır. Yapay greft kullanılan hastalarda, per-op anestezi induksiyonundan hemen sonra 1 g IV, ameliyat bitiminde 1 g IV ve post-op ilk 24 saatte 3x1 g IV birinci kuşaktan bir sefalosporin profilaktik olarak uygulanmıştır. Otojen ven kullanılan veya sadece arteriotomi uygulanan hastalarda, antibiyotik profilaksi yapılmamıştır. Profilaktik amaçla 2. veya 3. kuşak sefalosporinler kullanılmamıştır. Yapay greft uygulanan hastaların 17'sinde (% 7.2) yara infeksiyonu, 9'unda (% 3.8) akciğer komplikasyonları, 5'inde (% 2.1) greft infeksiyonu saptanmıştır. Otojen ven veya arteriotomi yapılan olguların ikisinde (% 0.8) infeksiyona bağlı anastomoz problemi görülmüştür. Kanımızca, yapay greft kullanılmayan damar cerrahisi girişimlerinde (yaralanmalara ait kirli olgular dışında) profilaktik antibiyoterapiye gerek yoktur. Ayrıca yapay greft kullanılan olgularda birinci kuşak sefalosporinler profilaksidde yeterli olmaktadır.

(75) ÇOCUK CERRAHİSİNDE ANTİBİYOTİK UYGULAMASI

Nihat SEVER, Latif ABBASOĞLU, Gonca TEKANT, Varol ŞEHİRALTI, Melih BULUT

Şişli Etfal Hastanesi, Çocuk Cerrahisi Kliniği, İstanbul

Yenidoğanın immun sistem yetersizliği, süt çocuğu ve büyük çocuğun ise malnürisyon ve uzamış hastalığı nedeniyle sepsise eğilimli olmaları çocuk cerrahisinde antibiyotik kemoterapisini daha da önemli hale getirmektedir. Bununla beraber antibiyotiklerin yaygın ve uygunuz kullanımlarının bakteriyel direnç gelişimi, yan etkilerin ortaya çıkması, gereksiz ekonomik yük neden olmak gibi bazı önemli sorunları da beraberinde getirdiği bilinmektedir. Bütün bunlar gözönüne alındığında a) Kombine tedavinin endike olduğu durumların çok iyi bilinmesi, b) Başlangıç ve sonlandırma hususunda tedavinin en üst düzeyde planlanması, c) Doktor ve hemşirelerin doza alışması ve yan etkilerinin çok iyi bilinmesi yönünden belirli protokollere uyulması zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

1 Ekim 1987 tarihinden itibaren faaliyete geçen kliniğimizde hastane florasının penisilinler, gentamisin ve tobramisine dirençli olması, sefalosporinlerin ise anaerooblara etkisiz, beta laktamaza duyarlı olmaları gözönüne alınarak önceleri mezlosilin+amikasin+ornidazol, sonraları ise sultamisilin+amikasin+ornidazol kombinasyonları yukarıdaki ilkeler doğrultusunda, yaşları 0-12 yaş arasında değişen 70 alt intestinal sistem obstrüksiyonu, 25 perfore apandisit, 5 intestinal perforasyon ve 16 ampiyem olgusunda kullanılmıştır. Olgulardan % 3.4'ü sepsis nedeniyle kaybedilmiş, % 7.7'sinde allerjik deri döküntüleri ve eozinofili, % 5.1'inde diyare, % 5.1'inde yara infeksiyonu görüldürken bir olguda intraabdominal rezidüel abse oluşumuna rastlanmıştır.

Daha önceki deneyimler göz önüne alındığında bu kombine tedavinin en etkili ve ekonomik olduğu görülmüş, yapılan periyodik kültür çalışmalarında, servisimizde henüz dirençli bir suşun gelişmediği tesbit edilmiştir.

(76) NÖROŞİRURJİDE PEROOPERATUAR PROFİLAKTİK TRİMETOPRİM+SULFAMETOKSAZOL KULLANIMI

E. ARASIL, H. DEDA, Şükrü ÇAĞLAR, M. BAŞKAYA

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, İbni Sina Hastanesi, Nöroşirurji Anabilim Dah,
Sıhhiye, Ankara

Preoperatuar profilaksi uygulanan 52 olgu, uygulanan protokolün etkinliği ve sonuçları açısından incelenmiştir.

Serimize dahil olan 52 olgunun hepsi çeşitli santral sinir sistemi patolojileri nedeniyle opere edilmiştir. Seçilen profilaksi protokolünde 160 mg trimetoprim+800 mg sulfametoksazol kombine preparati operasyondan 8 saat önce I.M. olarak uygulanmış, 2 saatten uzun süreli operasyon geçiren olgularda operasyon sırasında aynı doz tekrarlanmıştır. Uygulamaya postoperatif 48. saate kadar, 12 saatte bir doz olmak koşuluyla devam edilmiştir.

Nöroşirurjikal operasyon geçiren olgularda yara infeksiyonu riski % 5'in altında olarak bildirilmiştir. Postoperatif meningoensefalit ve loj absesine ise daha az rastlanılmaktadır. Serimizde 52 olgunun hiçbirinde yukarıda sözü edilen infeksiyonlara rastlamamıştır. 5 olgu steril teknikteki aksama, 2 olgu diabet, 2 olgu da immunosupressif ilaç kullanımı nedeniyle yüksek infeksiyon riski taşımalarına rağmen aynı protokol uygulamış ve postoperatif infeksiyon gelişmemiştir.

Profilaksi kısa süreli uygulanmış, süperinfeksiyon, direnç gelişimi gibi komplikasyonlara rastlanmamıştır. Daha önceki uygulamalarda, postoperatif dönemde çok geniş spektrumlu antibiyotik kullanımının da iyi sonuç vermediği, süperinfeksiyonlara ya da pek çok antibiyotiğe dirençli mikroorganizmaların etken olduğu infeksiyonlara yol açtığı görülmüştür. Olgularımızın hiçbirisinde toksik ya da allerjik yan etkiye rastlanmamıştır. Kısa sürede oral uygulamaya geçirilebilmesi protokolümüzün diğer bir avantajıdır.

Sonuç olarak; bu protokolün uygulama kolaylığı ve etkinliği açısından uygun bir protokol olduğu inancına varılmıştır.

(77) PLASTİK VE REKONSTRÜKTİF CERRAHİDE
ANTİBİYOTİK PROFİLAKSİSİ

Metin ERER, Ufuk EMEKLİ, Atilla ARINCI, Murat TOPALAN

İstanbul Tıp Fakültesi, Plastik ve Rekonstrüktif Cerrahi Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

Ameliyat edilen hastalar doku defektleri, kemik girişimleri, konjenital yarıklar, genital bölge girişimleri, yanık sekelleri, el cerrahisi olguları, kozmetik cerrahisi olguları, mikro-cerrahi olguları ve ağız içi ile iştiraklı olgular olarak sınıflandırılmış ve antibiyotik profilaksisi gereği bakımından değerlendirilmiştir. Bu sınıflardan herbirinde en sık görülen mikroorganizmalar ve bu mikroorganizmalara etkili antibiyotik veya antibiyotik kombinasyonları kültür sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Bu olgu sınıfları ayrıca temiz, temiz-kontamine, kontamine veya kirli oluşlarına göre de ayrılmışlardır.

Acil olgularda yaranın mahiyetine göre sefazolin, sefazolin+gentamisin veya sefazolin+gentamisin+ornidazol kombinasyonunun, doku, defektlerinde sefazolinin, kemik girişimlerinde sefazolin+gentamisin veya sefazolin+ornidazol kombinasyonunun, genital bölge girişimlerinde sefazolin+aminoglikozid kombinasyonunun, yanık sekeli olgularında sefazolin+aminoglikozid kombinasyonunun el cerrahisi olgularında 1. jenerasyon sefalosporinlerin, kozmetik cerrahi olgularında doksisisiklin veya sefalosporinlerin, ağız içi ile iştiraklı olgularda ofloksasin+ornidazol veya sefalosporin+ornidazol kombinasyonunun, mikrocerrahi olgularında ise sefalosporinlerin, profilaksisin endike olduğu olgularda, yeterli olacağı sonucuna varılmıştır.

(78)

KAFA TRAVMALARINDA PROFİLAKTİK ANTİBİYOTİK KULLANIMI

Sâman BELGERDEN, Korhan TAVILOĞLU, Mehmet KURTOĞLU, Ömer TÜREL,
Cemalettin ERTEKİN, Levent AVTAN

İstanbul Tıp Fakültesi, Acil Cerrahi Birimi, Çapa, İstanbul

1985 ile 1990 yılları arasında İstanbul Tıp Fakültesi Acil Cerrahi Biriminde hospitalize edilen 5372 olgu retrospektif olarak çeşitli yönleriyle incelenmiştir. 3920'si erkek (% 73) ve 1452'si kadın olan hastaların yaşları 1 ay ile 90 yaş arasında değişmekte olup, yaş ortalaması 28 olarak bulunmuştur.

Intrakranial hematom, otoraji, bazal fraktür ve opere çökme fraktürlerinde menenjit gelişme sıklığının diğer olgulara göre daha fazla olması nedeniyle riskli grup olarak ele alınmışlardır. Riskli grup 896 olgudan oluşmakta ve 537 olguda konkomitan lezyon bulunmaktadır.

540 olguda antibiyotik profilaksi yapılmış ve 252 olgu ile (% 47) kloramfenikol ilk sırada yer almıştır. 23 hastada posttravmatik menenjit gelişmiş ve bunların 15'i (% 65) kaybedilmiştir. Genel mortalite oranı ise % 1.5 olarak belirlenmiştir. Beyin omurilik sıvısı tetkikinde 14 olgu steril kalmış, 5 olguda *Escherichia coli* (% 22), 3 olguda *Klebsiella* (% 13) ve 1 olguda (% 5) *Pseudomonas* üretilmiştir. Menenjit gelişen olgulardan 5'i epidural hematom (% 35), 5'i subdural hematom (% 22), 3'ü opere çökme fraktürü (%13) ve 1'i de rinore (% 4) tanıları ile yatırılmıştır. Posttravmatik menenjit 3-10. günlerde, ortalama 6. günde gelişmiştir. Olguların 6'sı (% 40) genel sepsis nedeniyle, 5'i (%33) çoğul organ yetmezliği tablosu ile ve 4'ü de (% 27) solunum yetmezliği ile kaybedilmiştir. Sekiz olgu ise 15 günde tam şifaya kavuşmuştur.

(79) **TOTAL KALÇA PROTEZLERİİNDE SEFTRİAKSON
VE SEFAZOLİN-GENTAMİSİN İLE
ANTİBİYOTİK PROFİLAKSİSİ**

Remzi TÖZÜN, Halit PINAR, Mişel KOKİNO, Fahri SEYHAN

İstanbul Tıp Fakültesi, Ortopedi ve Travmatoloji Anabilim Dah, Çapa, İstanbul

Aralık 1989'a kadar son 1.5 yıllık süre içinde total kalça protezi uygulanıp kayıtları yeterli olan 54 olguda (49 hasta) iki ayrı antibiyotik profilaksisinin etkinliği araştırılmıştır. Seftriakson ile profilaksi yapılan olgular 1. grubu, sefazolinle tek başına veya çoğunlukla gentamisin ile kombine olarak profilaksi yapılan olgular 2. grubu oluşturmuştur. Her iki grupta da takip süreleri en az 3 hafta olup sırasıyla ortalama 3.6 ay ve 3.5 ay olmuştur. Çalışmada erken infeksiyon insidensi araştırılmıştır. Gruplar çeşitli risk faktörleri açısından benzer olmakla beraber, 1.grupta daha önce geçirilmiş ameliyatların çokluğu dikkati çekmiştir. Her iki grupta da birer olguda erken yüzeyel infeksiyon saptanmıştır (Grup 1: % 3, Grup 2: % 4.8). Erken derin infeksiyon ise 1. grupta 1 olguda (% 3) görülürken, 2. grupta görülmemiştir. Genel olarak erken infeksiyon oranının 1.grup için % 6 (2 olgu), 2. grup için % 4.8 (1 olgu) olduğu saptanmıştır. Antibiyotik kullanımının pek çok olguda gereğinden uzun süre devam ettiği görülmüştür.

Total kalça protezlerinde seftriakson ve sefazolin-gentamisin kombinasyonunun 48 saatlik kullanımı ile güvenilir bir profilaksi sağlanacağı sonucuna varılmıştır.

(80) **ÇOCUKLarda MEKANİK İNTESTİNAL
OBSTRÜKSİyon ve BAKTERİYEL TRANSLOKASYON
İLİŞKİSİ**

F. Tansu SALMAN¹, Enver Tali ÇETİN², Alaaddin ÇELİK¹, Selim AKSÖYEK¹,
Bülent GÜRLER², Nezahat GÜRLER², Cem BONEVAL¹

1- İstanbul Tıp Fakültesi, Çocuk Cerrahisi Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

2- İstanbul Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

Intestinal obstrüksiyon durumlarında, bakteriler barsaktan translokasyona uğrayarak, diğer bölgelere geçebilir ve sistemik infeksiyonlara sebep olabilirler. Bu çalışmada amaç intestinal obstrüksiyon nedeniyle ameliyat edilen çocuklarda bakterilerin barsak dışına translokasyonunun araştırılmasıdır.

Çeşitli mekanik intestinal obstrüksiyon nedenleriyle laparatomı yapılan çocukluk çağındaki hastalarımızdan mezenter lenf nodu, periton, periton sıvısı ve kan numuneleri alınarak aerop ve anaerop kültürler yapılmış, izole edilen mikroorganizmaların kemoterapötik duyarlılıklarına bakılmıştır. İntestinal obstrüksiyonu olmadan laparatomı uygulanan hastalara da aynı işlemler yapılmış ve bu çocuklar kontrol grubunu oluşturmuştur. İntestinal obstrüksiyonun, bakterilerin barsak dışına translokasyonuna neden olabildiği gözlenmiştir. Barsak dışında, karın içinde ve kanda üretilen mikroorganizmalar ve kemoterapötik duyarlılıkları tartışılmıştır.

(81) **CERRAHİ GİRİŞİM İLE BİRLİKTE ÜRİNER
İNFEKSİYONLarda CEFTAZİDİME KULLANIMI**

Bilgehan BİLGEN, Nejat CANBAZOĞLU, Erkan MERDER, Ömer SARILAR, Hüseyin TAŞ

Haseki Hastanesi, Üroloji Kliniği, Aksaray, İstanbul

Çeşitli ürolojik cerrahi girişimlerde bulunulan ve üriner infeksiyonu olan 30 hastaya 2 g/gün ceftazidime, ortalama 5.7 gün süre ile kullanılmıştır. Bir hastada allerjik deri döküntüleri nedeniyle tedavi kesilmiştir. Tedavi 28 hastada (% 93.3) başarılı olmuştur.

**(82) KOLOREKTAL GİRİŞİMLERDE ORAL+SİSTEMİK İLE
SİSTEMİK PROFİLAKSİNİN KARŞILAŞTIRILMASI**

İskender SAYEK, Ahmet ÖZENÇ, Hamdi KARAKAYALI

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Ankara

Kolorektal girişimlerde morbidite ve mortaliteyi etkileyen en önemli faktör infeksiyon gelişmesidir. Bu girişimlerde antibiyotik profilaksi kesin olarak yapılmalıdır. Halen oral ve/veya parenteral kullanımın hangisinin daha uygun olduğu hakkında tartışmalar süregelmektedir. Bu konuya açıklık getirmek amacıyla Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı'nda kolorektal girişim yapılan hastalar iki gruba ayrılarak tüm kolon irrigasyonuna ek olarak bir gruba neomisin+ornidazol+sefoperazon (i.v.) 24 saat, bir gruba da sadece sefoperazon (i.v.) 24 saat antibiyotik tedavisi yapılmıştır.

Tüm kolon irrigasyonu+neomisin+ornidazol ve i.v. sefoperazon verilen 27 hastadan (Grup 1) üçünde infeksiyon gelişmiştir (% 11). Sadece sefoperazon verilen 32 hastadan (Grup 2) dördünde infeksiyon görülmüştür (% 12.5). Her iki grupta da birer hastada majör infeksiyon gelişmiştir. Gruplar arasında istatistiksel bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Bu bulgularla kısa süreli sadece parenteral verilen sefoperazonun, en az oral antibiyotiklerin eklenmesi kadar etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

**(83) GÖĞÜS CERRAHİSİNDE CERRAHİ ANTİBİYOTİK
PROFİLAKSİSİ İÇİN SEFTAZİDİM KULLANIMI**

Adem GÜNGÖR, Nezih ÖZDEMİR

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Göğüs Cerrahisi Anabilim Dalı, Ankara

Cerrahi antibiyotik profilaksi amacıyla seftazidim kullanılan toplam 150 olguluk çalışma grubunda bir olguda cerrahi infeksiyon saptanmış, bir olguda önceden var olan infeksiyon için antibiyotik tedavisi uygulanmıştır. Olguların hiçbirinde cerrahi yara infeksiyonu, ilaç intoleransı, allerjik reaksiyon, hematolojik ve enzimatik değişiklik saptanmamıştır.

(84)

ANTİBİYOTİK KOLİTLERİ

Ethem TANKURT¹, Nurdan TÖZÜN¹, Cem KALAYCI¹, Merin TEZEL², Nefise B.ULUSOY¹

1- Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Gastroenteroloji Bilim Dalı, İstanbul

2- Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, İstanbul

Antibiyotik kullanımının yaygınlaşması ile birlikte antibiyotiğe bağlı ishal ve psödomembranöz kolit olgularında anlamlı bir artış gözlenmektedir. Bu çalışmada son 3 yılda Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Gastroenteroloji Bilim Dalında, çeşitli antibiyotiklerin kullanımından sonra ortaya çıkan 13 antibiyotik koliti olgusu ele alınmıştır. Olguların beşi erkek, sekizi kadın olup yaş ortalaması 48.6 (20-85) idi.

Etiyolojiden en sık sorumlu olan antibiyotikler linkomisin (4 olgu), klindamisin (4 olgu), beta-laktamaz inhibitörü+ampisillin veya amoksisilin (3 olgu) olarak belirlenmiştir. Başlıca başvuru semptomları kanlı müküslü ishal ve karın ağrısı olan olgularda klinik belirtilerin ortaya çıkması ile antibiyotiğin kullanılmaya başlanması arasındaki süre ortalama 8.9 (2-20) gün olarak bulunmuştur. Hastaların kolonoskopik incelemesinde 4 olguda psödomembranöz enterokolit, 4 olguda aftöz ülserler, diğerlerinde non-spesifik değişiklikler bulunmuştur. Tedavide hastaların dördünde vankomisin, dördünde ornidazol kullanılmış, diğer hastalarda sorumlu olan antibiyotiğin kesilmesi ile tablo düzeltmiştir.

Sonuç olarak antibiyotik kullanımı sırasında ya da sonrasında ortaya çıkan ishallerde psödomembranöz enterokolit olasılığı akla gelmeli ve erken dönemde yapılacak kolonoskopi ve biyopsi ile tanı doğrulanmalıdır.

(85) BARSAK İNFEKSİYONLARINDA OFLOXACIN'İN İN-VİTRO ETKİNLİĞİ

Mehmet BERK¹, Servet AKTÜRE², Muzaffer KARNAP¹, Erdoğan AĞAC²

1- SSK Okmeydanı Hastanesi, 2. Dahiliye Kliniği, İstanbul

2- SSK Okmeydanı Hastanesi, İnfeksiyon Hastalıkları Kliniği, İstanbul

İstanbul'da içme sularının aralıklı verilmesi sonucu barsak infeksiyonlarında bir artış söz konusu olmuştur. Bu sebeple, bu çalışmada hastaneye gelen enteropatili olguların dışkılarının etkenler ve antibiyogramları yönünden incelenmesi amaçlanmıştır.

Sonuç olarak: 30 *Salmonella typhimurium*, 12 *Shigella sonnei*, 3 *Salmonella paratyphi A*, 5 barsak patojeni olabilecek diğer bakteriler olmak üzere 50 suş üretilmiştir. İzole edilen bu suşların antibiyotiklere duyarlılığı disk yöntemi ile araştırıldığında gentamicin'e % 29, tobramycin'e % 28, netilmicin'e % 27, cefotaxime'e % 28, ceftriaxone'e % 24, trimethoprim-sulfamethoxazol'e % 34, sulbactam-ampicillin'e % 24, chloramphenicol'e % 16, ampicillin'e % 11, erythromycin'e % 5, carbenicillin'e % 22, tetracycline'e % 30 oranında bulunurken ofloxacin'e duyarlılık oranının % 86 olduğu gözlenmiştir.

(86) JİNEKOLOJİK PELVİK İNFEKSİYONLarda KLINİK TUTUM

Sadi BİLGİN, Sait DEĞER, Yücel SÜMER

Ankara Hava Hastanesi, Kadın-Doğum Kliniği, Ankara

Son bir yılda akut pelvik infeksiyon tanısıyla hastaneye yatırılan 19 hastaya i.v. cefoperazone ilk gün 2x2 g/gün, sonraki 5 günde 2x1 g/gün olarak uygulanmıştır. Bu tedaviyi destekleyici olarak bilinen supportif tedbirlerle tüm hastalar ortalama 7-10 günde klinik ve laboratuvar şifa verileriyle taburcu edilmiştir.

Bu dozda verilen cefoperazone'un akut pelvik infeksiyonlu (Akut PID) hastalarda süratle şifa sağladığı ve ısgücü kaybını asgariye indirgediği anlaşılmıştır.

(87) PERİOPERATİF KEMOTERAPİ UYGULANAN,
HÜCRESEL İMMUN DİRENCİ AZALMIŞ
GASTROİNTESTİNAL SİSTEM KANSERLERİİNDE
İNFEKSİYON PROFİLAKSİSİ

Erol KAYMAK¹, Mehmet Ali ÖNAL², Ali Galip DENEÇLİ¹, Mustafa ÖZER¹,
Tuğrul TANSUĞ¹

1- Atatürk Sağlık Sitesi İzmir Devlet Hastanesi, 3.Cerrahi Kliniği, İzmir

2- Atatürk Sağlık Sitesi İzmir Devlet Hastanesi, 4. Cerrahi Kliniği, İzmir

Küratif cerrahi girişimde bulunulan 24 gastrointestinal sistem kanserli olgunun ameliyat öncesi dönemde hücresel immun performanslarını belirlemek amacıyla, hypersensitivite deri testleri ve DNCB testi yapılmış, total lenfosit sayısı ve serum albumin değerleri belirlenmiştir. Bu çalışma immün performansları azalan ve potansiyel infeksiyon tehlikesi bulunan bu hastalarda, infeksiyon gelişimine engel olmak için seftazidimin etkisini belirlemek amacıyla planlanmıştır.

Küratif ameliyatı takiben oluşabilecek peritoneal, hepatik ve ekstrahepatik yaygın metastazları engellemek ve dolayısıyla hastaların yaşam sürelerini uzatmak için perioperatif intraportal, intraperitoneal ve i.v. sistemik eş zamanlı, 72 saat devamlı kemoterapi uygulanmıştır. Bunlara ek olarak levamizol ve interferon ile immunoterapi yapılmıştır.

Hücresel immün performansı azalan bu hastalarda ameliyatın narkozunun ve de özellikle kemoterapinin etkisiyle immün performansları iyice etkilendiğinden bakteriyel infeksiyon tehlikesi büyüktür. Bu olgulara intraoperatif devreden başlamak üzere postoperatif 5 gün süre ile 2x2 g seftazidim uygulanmıştır. Olguların hiçbirinde infeksiöz komplikasyona rastlanmamıştır.

(88) PERİTON DİYALİZİ UYGULAMASI SIRASINDA
KARŞILAŞILAN PERİTONİT OLGULARINDA SİSTEMİK
SEFTRİAKSON KULLANIMININ KLİNİK SONUÇLARI

Gülşen YAKUPOĞLU¹, Halim YILMAZ¹, Gönül MUTLU²

1- Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastaları Anabilim Dalı, Antalya

2- Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Antalya

66 periton diyalizi hastasının 19'unda görülen 26 peritonit olgusunda seftriakson sistemik olarak kullanılmıştır. 15'i erkek ve 4'ü kadın, ortalama yaşları 48.2 (24-67) olan hastalarda, peritonit görülme ortalama süreleri 56.4 gün (2-350) ve seftriakson uygulama süreleri ortalama 10.9 gün (5-29) olarak bulunmuştur. Bakteri kültürlerinde en sık *E.coli*, *S.epidermidis* ve *S.aureus* elde edilmiş ve bütün peritonit olgularına antibiyogramlarındaki duyarlılığına göre seftriakson uygulanmıştır. Peritonit bulgularının kaybolması ve bakteri kültürünün negatif olması iyileşme olarak kabul edilmiştir. 24 olguda (% 92) tam iyileşme sağlanmış, 2 olguda (% 8) ise başarısız kalınmıştır.

(89) HAYDARPAŞA NUMUNE HASTANESİ'NDE SON ÜÇ
YILDA PERİTON DİYALİZİ UYGULANAN OLGULARDA
PERİTONİT KOMPLİKASYONU SIKLIĞI VE TEDAVİ
YAKLAŞIMI

Funda TÜRKMEN¹, İtr YEĞENAĞA¹, Seza BİLGİN², Birsen KAYA²

1- Haydarpaşa Numune Hastanesi, 2. Dahiliye-Hemodiyaliz Ünitesi, İstanbul

2- Haydarpaşa Numune Hastanesi, Bakteriyoloji Laboratuvarı, İstanbul

Ocak 1987-1989 yılı sonuna kadar periton diyalizi uygulanan akut ve kronik böbrek yetersizliği olan olgulardan seans başı, seans sonu olmak üzere iki kez alınan batın sıvısı mikrobiyolojik yöntemlerle incelenmiş, izole edilen etkenlerin antibiyotiklere duyarlılık deneyi yapılmıştır.

Olguların profilaktik olarak 250.000 ünite kristalize penisilin/2 lt uygulanmıştır. Bu profilaksiye rağmen peritonit komplikasyonu gelişen olguların kültür-antibiogram sonuçları değerlendirilmiştir.

(90) PELVİPERİTONİT OLGULARINDA ANTİBİYOTERAPİ

Cemalettin ERTEKİN¹, Halil SAYGILI², Korhan TAVİLOĞLU¹,
Mehmet ÇAĞLIKÜLEKÇİ¹

1- İstanbul Tıp Fakültesi, Acil Cerrahi Birimi, Çapa, İstanbul

2- İstanbul Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

125 pelviperitonit olgusunda uygulanan antibiyoterapi retrospektif olarak değerlendirilmiştir. 15 olgu ayrıca tanıda karşılaşılan güçlükler nedeniyle İstanbul Tıp Fakültesi Acil Cerrahi Biriminde, 110 olgu ise pelviperitonit ön tanısı ile İstanbul Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği'nde takip ve tedavi edilmiştir.

Hastaların yaşıları 20 ile 55 arasında olup, ortalama yaşı 26 olarak bulunmuştur. Hastanede ortalama yatış süresi ise 5 gün olmuştur. 16 olguda başvuru sırasında yüksek ateş tespit edilemezken, 108 olguda ateş ön planda yer almıştır. 90 hastada ise lökositoz saptanmıştır.

Kristalize penisilin (24-30 milyon Ü/gün), 97 olgu (% 78) ile, kullanılan antibiyotikler arasından ilk sırada yer almıştır. 60 olguda (% 48) kristalize penisilin, gentamisin (3x80 mg) ile kombine edilerek kullanılmıştır; bu olguların 10'unda ateş ve lökositozun düşmemesi nedeniyle tedaviye klindamisin (3x300 mg) ilave edilmiştir. 32 olguda ise kristalize penisilin, kloramfenikol (4x250 mg) ile kombine edilmiştir. 20 olguda klindamisin ve gentamisin kombinasyonu, 8 olguda ise sefoperazon sodyum (2x1 g IV) kullanılmıştır.

Tedavi süresince antibiyoterapiye cevap vermeyen veya kullandan drogün değiştirilmesini gerektirecek olguya rastlanmamıştır. Kristalize penisilin, pelviperitonit olgularında etki mekanizması ve güvenilirliği açısından rahatlıkla kullanılabilen bir antibiyotik olarak değerlendirilmiştir.

(91) TAVUKLARDAN İZOLE EDİLEN SALMONELLA SUŞLARININ ANTİBİYOTİKLERE DUYARLILIKLARI

K. Tayfun ÇARLI

Uludağ Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Bursa

Bursa bölgesinde tavuklardan izole edilen 210 *Salmonella* suşunun trimetoprim-sulfametoksazol, ampisilin, kloramfenikol, gentamisin, tetrasiklin, streptomisin, neomisin ve nitrofurantoine duyarlılıklarını % 5 koyun kanlı Mueller-Hinton jelozunda disk difüzyon yöntemi ile araştırılmıştır.

S.gallinarum suşlarının % 34'ü kloramfenikole, % 48'i nitrofurantoine, % 57.2'si trimetoprim-sulfametoksazole, % 58'i gentamisine ve neomisine, % 60.4'ü streptomisine, % 61.2'si tetrasikline, % 75'i ampisiline dirençli bulunmuştur. İlkiden fazla kemoterapötige dirençli suş oranı % 62 olarak bulunmuştur.

S.typhimurium suşlarının % 71.4'ü kloramfenikol ve neomisine, % 57.2'si ampisiline, % 48.2'si trimetoprim-sulfametoksazole ve streptomisine, % 28.6'sı tetrasikline ve gentamisine, % 14.3'ü nitrofurantoine dirençli bulunmuştur. Bu suşların tümünün iki veya daha fazla kemoterapötige dirençli olduğu belirlenmiştir.

İki *S.infantis* suşundan birinin kloramfenikole, tetrasikline, trimetoprim-sulfametoksazole, neomisine ve nitrofurantoine, diğerlerinin tetrasiklin dışında aynı kemoterapötiklere dirençli olduğu saptanmıştır.

(92) SALMONELLA İNFEKSİYONLARINDA OFLOKSASİNİN KLİNİK ETKİNLİĞİ

İftihar KÖKSAL, Neşe SALTOĞLU, Filiz KOÇ

Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi, İnfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı,
Trabzon

Salmonella cinsi bakterilerin sebep olduğu enterik ateş ve enterokolitlerde ofloksasının klinik etkinliği araştırılmıştır.

Gerek dışkı gerekse kan ve/veya kemik iliği kültürlerinden *Salmonella* cinsi bakteriler izole edilerek bakteriyolojik tanısı da konulan 23 erişkin hasta çalışmaya alınmıştır. Hastaların hepsine oral yoldan 2x200 mg/gün olacak şekilde ofloksasın verilmiştir. Veriliş süresi enterokolit olgularında 5 gün, enterik ateş olgularında 14 gün olarak belirlenmiştir. Tedavi esnasında ateşin 1-5 gün içinde düştüğü, enterokolit olgularında diyarenin 2-3 gün içinde sonlandığı gözlenmiştir. Aylık kontroller ile izlenen hastaların hiçbirinin dışkısında *Salmonella* saptanmamıştır.

Sonuçlar ofloksasının, *Salmonella* infeksiyonlarında, erişkin hastalarda ilk seçilecek antibiyotik olabileceğini ortaya koymaktadır.

(93) İZOLE EDİLEN SALMONELLA TYPHIMURIUM SUŞLARININ ÇEŞİTLİ ANTİBİYOTİKLERE KARŞI DİRENÇ DURUMU

İnci TUNCER, Bülent BAYSAL, Murat GÜNEYDİN, Ahmet SANİÇ, Mahmut BAYKAN

Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı,
Konya

Dışkı örneklerinden izole edilen 52 *S.typhimurium* suşunun disk yöntemi ile dördü gentamicin'e, biri ceftazidime'e, 30'u tetracyclin'e 46'sı mezlocillin'e, 49'u chloramphenicol'e 50'si ampicillin'e, 51'i TMP-SMZ'e dirençli bulunmuştur. Ofloxacin ve ciprofloxacin'e direnç tespit edilmemiştir.

Bu direnç durumuna göre *S.typhimurium* infeksiyonu olgularında antibiyotik seçimi tartışılmıştır.

(94) AKUT GASTROENTERİTLERDE CAMPYLOBACTER VE ENTEROHEMORAJİK E.COLI'NİN YERİ

Gülşen HASÇELİK¹, Özay AKAN², Muzaffer BAYKAL¹, Benay BÜYÜKGEBİZ³

- 1- Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Ankara
- 2- Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Klinik Patoloji Laboratuvarı, Ankara
- 3- Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Ankara

Mayıs-Ekim 1989 tarihleri arasında ishal şikayeti ile başvuran 577 hastanın dışkı kültürleri *Campylobacter*, EHEC (Enterohemorajik *E.coli*), *Salmonella* ve *Shigella* açısından değerlendirilmiştir.

Campylobacter izolasyonu için % 5 koyun kani içeren Preston selektif besiyeri, EHEC için, sorbitollü-MacConkey ve sorbitollü-bromtimol besiyeri, *Salmonella* ve *Shigella* için SS ve selenit F seçici besiyerleri kullanılmıştır.

İncelenen kültürlerin 50'sinde (% 8.7) *Campylobacter* türleri, 23'ünde (% 3.9) *Shigella* türleri, 9'unda (% 1.6) *Salmonella* türleri üretilmiştir. Olguların hiçbirinde EHEC etkeni olan 0157:H7 izole edilememiştir. *Campylobacter* infeksiyonlarının % 18'inde, *Shigella* infeksiyonlarının % 26'sında, *Salmonella* infeksiyonlarının ise % 33'ünde kanlı dışkılama şikayeti mevcuttu.

Bu olgular ışığı altında, *Campylobacter*'in ülkemiz çocukluk çağının akut gastroenteritlerinin en sık rastlanan patojeni olduğu sonucuna varılmıştır.

(95) SEFTAZİDİM-ORNİDAZOL KOMBİNASYONUNUN TERAPÖTİK ETKİNLİĞİ

Sinan Nur KESİM, Atilla ARINCI, Erkut BATUR, Murat TOPALAN

Istanbul Tıp Fakültesi, Plastik ve Rekonstrüktif Cerrahi Anabilim Dahı, Çapa, İstanbul

Büyük cerrahi girişim yapılan 12 hastaya seftazidim-ornidazol kombine verilerek terapötik etkinliği araştırılmıştır. Elektrik yanığı nedeniyle greft-flep ameliyatları yapılan 2 olgu, hemimandibulektomi ve radikal boyun disseksiyonu (komando operasyonu) yapılan 3 olgu, komando operasyonu ve kas-deri flebi ile rekonstrüksiyon yapılan 3 olgu, serbest fleple onarım yapılan 2 olgu, rektus abdominis kas-deri flebi ile rekonstrüksiyonları yapılan penoskrotal lenfödemli 1 ve kronik sternal osteomiyelitli 1 olgu çalışmaya dahil edilmiştir. Hastaların büyük çoğunluğu 50-60 yaş grubundadır.

Hastalara terapötik amaçla seftazidim 2x1 g/gün/5 gün IV ve ornidazol 2x500 mg/gün/5 gün IM verilmiştir. Serimizde hiçbir hastamızda postoperatif infeksiyon gelişmemiştir ve yapılan rekonstrüksiyonlarda komplikasyonla karşılaşılmamıştır.

İnfeksiyon riski yüksek ve büyük cerrahi girişim uygulanan olgularımızda seftazidim-ornidazol kombinasyonunun tedavide etkili ve güvenilir olduğu kanısına varılmıştır.

(96) DEĞİŞİK KLINİK ÖRNEKLERDEN İZOLE EDİLEN BAKTERİLERİN BETA-LAKTAMAZ AKTİVİTESİ VE ANTİBİYOTİK DUYARLILIKLARI

Ali ERDEMOĞLU, Hüseyin GÜN, A. BAŞUSTAOĞLU

GATA, Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Etlik, Ankara

İki yıllık bir sürede değişik kliniklerden gönderilen 1025 adet çeşitli klinik materyalden izole edilen *Proteus* (275), *Pseudomonas aeruginosa* (275) ve *E.coli* (475) suşlarının beta-laktamaz aktiviteleri Parret'in iodimetrik yöntemiyle ve çeşitli antibiyotiklere karşı duyarlılıklarını Kirby-Bauer yöntemiyle araştırılmış ve 1988-1989 yılları için ayrı ayrı karşılaştırmaları yapılmıştır.

Sonuç olarak klinik örneklerden izole edilen bakterilerin beta-laktamaz aktivitesindeki artış ile, antibiyotiklere direnç gelişimi arasında bir paralellik saptanmıştır.

(97) KRONİK PROSTATİT TANISINDA VB₂ VE EPS'İN DEĞERİ

Murat TUNC¹, Enver Tali ÇETİN², Sedat TELLALOĞLU¹, Ateş KADIOĞLU¹,
Teoman KADIOĞLU¹, Tarık ESEN¹

1- İstanbul Tıp Fakültesi, Üroloji Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

2- İstanbul Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

Kronik prostatitin tanısında Stamey'in bakteriyolojik lokalizasyon yönteminin büyük değeri vardır. Ancak üroloji polikliniklerinde bu yöntemin uygulanması zaman, bakteriyoloji laboratuvarında ise zaman ve materyel kaybına yol açmaktadır. Hastalar açısından materyeli vermek güç olmakta ve ekonomik sıkıntı yaratmaktadır.

Retrospektif çalışmamızda kliniğimize kronik prostatit şüphesi ile başvuran 52 hasta Stamey yöntemi ve uretral yıkıntı suyu kültürü ile değerlendirilmiş ve bunların 28'inde kronik bakteriyel ve 34'ünde kronik nonbakteriyel prostatit saptanmıştır. 52 hastanın yalnız VB₂ ve EPS sonuçları değerlendirildiğinde kronik nonbakteriyel prostatit saptanan 34 hastadan elde edilen 39 materyelden yalnızca 11'inde EPS pozitif bulunmuştur. Kronik bakteriyel prostatit saptanan 28 hastadan elde edilen 43 materyelin hepsinde EPS pozitif bulunmuştur.

Sonuç olarak 52 hasta başlangıçta yalnızca VB₂ ve EPS ile değerlendirilmiş olsaydı, 84 bakteriyolojik lokalizasyon örnekleme yerine sadece 54 örneklemin yeterli olacağı anlaşılmıştır.

**(98) ELAZIĞ VE ÇEVRESİNDEKİ BENIGN PROSTAT
HIPERPLAZİLİ HASTALARDA İDRAR KÜLTÜRÜ
SONUÇLARI VE TEKRARLAYAN İNFEKSİYONLAR**

**Can BAYDİNÇ¹, Şaban DORAN², Ferhat ÖZKÜÇÜK¹, Mustafa Kemal ATİKELER¹,
Sırrı KILIÇ³**

1- Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi, Üroloji Anabilim Dalı, Elazığ

2- Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi, Üroloji Anabilim Dalı, Adana

3- Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi, İnfeksiyon ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı,
Elazığ

Elazığ ve çevresinde Ocak 1987 - Aralık 1989 tarihleri arasında benign prostat hiperplazisi tanısı alan 200 olguda üriner infeksiyon ve tekrarlayan infeksiyon insidansı ve infeksiyonдан sorumlu mikroorganizmalar araştırılmıştır. Opereli 50 olgu pre ve postop olarak klinikte, 150 olgu ise poliklinikte ayaktan izlenmiştir. Operasyon yapılan 50 hastanın 30'una açık (suprapubik transvezikal prostatektomi), 20'sine ise kapalı (transuretral rezeksiyon) operasyon uygulanmıştır. Bu hastaların pre ve postop kontrolleri yapılmış, sonuçlar literatür bilgileri ile karşılaştırılmıştır.

**(99) UREAPLASMA UREALYTICUM İNFEKSİYONLARININ
TEDAVİSİ**

Doğan BAŞAK¹, Erol ÖZDİLER², İsmet CANDAN³, Fevzi ŞEN⁴

1- S S K Okmeydanı Hastanesi, Üroloji Kliniği, İstanbul

2- S S K Okmeydanı Hastanesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği, İstanbul

3- S S K Okmeydanı Hastanesi, Mikrobiyoloji Laboratuvarı, İstanbul

4- Intermed, Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği, İstanbul

Bu çalışmada hasta ve kontrol gruplarının oluşturduğu 730 kişinin 238'inden (% 32.6) *Ureaplasma urealyticum* izole edilmiş ve bu kişiler tedaviye alınmıştır. Tedavide doxytetracycline, ofloxacin ve erythromycin kullanılmıştır. Tedavi sonrası kontrol kültürlerinin sonuçlarına göre doxytetracycline'den % 92, ofloxacin'den % 94.2 ve erythromycin'den % 83.3 oranında başarılı sonuç alınmıştır.

(100) BAKTERİÜRİ, PIYÜRİ VE NİTRİT DENEYİ SONUÇLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ARAŞTIRILMASI

Nihal KARABİBER¹, Mevhibe BALK²

1- Türkiye Yüksek İhtisas Hastanesi, Mikrobiyoloji Laboratuvarı, Ankara

2- Türkiye Yüksek İhtisas Hastanesi, Biyokimya Laboratuvarı, Ankara

Türkiye İhtisas Hastanesi Mikrobiyoloji Laboratuvarına, kültür için gönderilen 394 hastaya ait idrar örneği incelenmiştir. Bu örneklerde bakteriürü ve piyürü araştırılmış, ayrıca nitrit testi yapılmış ve pH'ları ölçülmüştür.

Bakteriürünün tespiti için, kantitatif idrar kültürü yapılmış, 18-24 saatlik inkübasyondan sonra $\geq 10^5$ cfu/ml üreme gösterenler kültür pozitif (bakteriürü) olarak değerlendirilmiştir.

Piyürü, santrifüj edilmiş idrar sedimentinin mikroskopik incelenmesinde görülen lökositlerin sayılmasıyla belirlenmiştir.

Nitrit deneyi ve pH tayini için, Medi-Test Combi-9 deney stripleri kullanılmıştır.

İncelenen 394 idrar örneğinin % 36'sında bakteriürü saptanmıştır. Üreyen bakteriler arasında *E.coli* % 64 oranı ile birinci sırayı almıştır. İzole edilen diğer bakterilerin % 8.5'u *P.aeruginosa*, % 7'si enterokok, % 6.4'ü *K.pneumoniae*, % 3.5'u *S.aureus*, % 3.5'u koagülaz-negatif stafilocok, % 3.5'u *Proteus sp.*, % 3'ü *Enterobacter* ve % 0.7'si difteroid çomak olarak tanımlanmıştır.

Bakteriürü saptanan idrarlarda nitrit deneyi % 46 oranında pozitif bulunurken, kültür negatif olanlarda % 6 oranında pozitif bulunmuştur.

Piyürü, bakteriürü saptanan örneklerde % 84 oranında bulunurken, kültür negatif olanlarda % 46 oranında bulunmuştur.

pH ölçümleri, bakteriürili idrarların % 86'sında 5-6, % 14'ünde 7-8 olarak saptanmıştır.

(101) **ÇOCUKLUK ÇAĞINDA İDRAR YOLU
İNFEKSİYONLARININ ANTİBİYOTİK TEDAVİSİNE
YANITI ETKİLEYEN FAKTÖRLER AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Zelal BİRCAN¹, Necla BUYAN¹, Seyyal ROTA², Enver HASANOĞLU¹

1- Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Ankara
2- Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Ankara

Bu çalışmada 57 idrar yolu infeksiyonu (İYİ) olgusunun geçirdiği 121 infeksiyon atağı retrospektif olarak incelenmiştir. İYİ'lerin % 85 oranında kız çocuklarında görüldüğü ve etken olarak % 73 oranında *E.coli* üretildiği saptanmıştır. Nadir rastladığımız patojenler taş ve anatomik bozukluğu olan hastalarda daha çok görülmüştür.

Antibiyogramda hassas olan antibiyotiğe aldığı halde iyileşmeyen infeksiyon ataklarında tedaviye yanıtı etkileyen faktörler, literatür de gözden geçirilerek tartışılmıştır. Bu özellikleri taşıyan 12 infeksiyon atağının sekizinin yan ağrısı, ateş veya üç aydan küçük olma nedenleri ile komplike olduğu görülmüştür. Komplike olmadığı halde iyileşmeyen 12 atakta ise konakçı ile ilgili faktörlerin rolü tartışılmıştır.

Yirmiiki tekrarlayan İYİ atağının 12'sinin komplike olmasına karşılık, ilk atak ile gelip, tedaviye yanıt verip, tekrarlamayan 35 infeksiyon atağının 22'sinin komplike olduğu görülmüştür. Bu gruplar arasında istatistiksel fark saptanmamıştır. Ayrıca İYİ'na eşlik eden anatomik bozukluğu olan hastalarda parenteral veya oral tedavi alanlar arasında tedaviye yanıt açısından fark önemsiz bulunmuştur.

Otuz üç olguda İYİ'nun lokalizasyonunu saptamak üzere eritrosit sedimentasyon hızı (ESR), CRP ve antikorla kaplı bakteri (AKB) çalışılmıştır. ESR yüksek, AKB testi (+) olan komplike hastalar ile ESR düşük, AKB testi (-) olan komplike olmayan hastalar arasında tedaviye yanıt açısından fark önemsiz bulunmuştur.

Sonuç olarak: 1) Komplike İYİ'lerin erken döneminde parenteral tedavi uygulamasının skarlaşmanın bu sırada en hızlı olması nedeniyle önemli olduğu, 2) İlk defa İYİ ile başvuran hastaların anatomik bozukluk açısından incelenmesinin uygun olduğu, 3) Anatomik bozukluğu olan hastalarda İYİ'lerin tedavisinde parenteral tedavinin daha etkin olduğu, 4) Komplike olmayan aşağı İYİ'lerin da tedaviye direnç gösterebildiği anlaşılmıştır.

(102) CIPROFLOXACIN'İN KLEBSIELLA PNEUMONIAE
SUŞLARI ÜZERİNDEKİ POST ANTİBİYOTİK ETKİSİNİN
(PAE) ÇEŞİTLİ İN-VİTRO YÖNTEMLERLE
ARAŞTIRILMASI

Haluk GERMELYAN¹, Candan Bozok JOHANSSON²

1. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Haydarpaşa, İstanbul
2. Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Haydarpaşa, İstanbul

Mikroorganizmaların antibiyotiklerle kısa süreli teması ve antibiyotığın ortamdan hemen uzaklaştırılmasından sonra bile çoğalmanın baskılanması "Post Antibiyotik Etki (PAE)" olarak adlandırılmaktadır.

Bu çalışmada ciprofloxacin'in *K. pneumoniae* suşlarına PAE'si araştırılmıştır. İdrardan izole edilen ve standart olmak üzere iki *K. pneumoniae* suşu Mueller-Hinton besiyerinde ciprofloxacin'in 1xMIC, 2xMIC, 8xMIC, 16xMIC ve 25xMIC'ları ile 1 ve 3 saat süre temasta bırakıldıktan sonra ciprofloxacin ortamdan dilüsyon, filtrasyon ve santrifüj yöntemleri ile uzaklaştırılmıştır. Uzaklaştırmadan önce ve sonra canlı bakteri sayımı yapılmış ve PAE hesaplanmıştır.

Dilüsyon yöntemi ile standart suşa karşı 1 ve 3 saat temas sonucu PAE değerleri sıra ile 0.3, 0.7, 1, 1.1, 1.6, 3.3 saat, 0.6, 0.9, 1.5, 1.7, 1.9 ve 3.9 saat; klinik suşuna karşı 0.5, 0.8, 1.5, 1.6, 2.1 ve 3.7 saat, 0.7, 1.2, 1.7, 1.9, 2.9 ve 4.2 saat olarak bulunmuştur.

Filtrasyon yöntemi ile standart suşa karşı 1 ve 3 saat temas sonucu PAE değerleri sıra ile 0.5, 0.8, 1.1, 1.6, 1.8 ve 3.3 saat, 0.8, 1, 1.5, 1.9, 2.2 ve 3.8 saat; klinik suşuna karşı 0.4, 1, 1.5, 1.9 ve 3.2 saat, 0.9, 1.5, 1.6, 2.4 ve 3.6 saat olarak bulunmuştur.

Santrifüj yöntemi ile standart suşa karşı 1 ve 3 saat temas sonucu PAE değerleri sıra ile 0.2, 0.6, 0.8 1.3, 1.8 ve 2.5 saat, 0.7, 1, 1.4, 1.9, 2.2 ve 3.3 saat; klinik suşuna karşı 0.5, 1.1, 1.6, 1.8, 2 ve 2.6 saat, 0.8, 1.4, 1.9, 2.1, 2.5 ve 3 saat olarak bulunmuştur.

Yöntemler arasında yüksek derecede bir korelasyon saptanmıştır.

(103) SEFUROKSİM SODYUMUN SIPROFLOKSASİN,
TOBRAMİSİN VE AZTREONAM İLE KOMBİNASYONUNUN
E.COLİ, K.PNEUMONIAE VE P.MIRABILIS SUŞLARI
ÜZERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Enver Tali ÇETİN¹, Yıldız ERBAŞ²

1- İstanbul Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

2- İstanbul Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Mikrobiyoloji Birimi, Beyazıt, İstanbul

Gram negatif bakterilere Gram pozitiflere oranla daha az etkili olan sefuroksim sodyumun geniş spektrumlu bir antibiyotik olan siprofloksasin ve Gram negatif bakterilere etkili olan tobramisin ve aztreonam ile kombinasyonunun etkisinin araştırıldığı bu çalışmada idrardan izole edilen 25 *E.coli*, 25 *K.pneumoniae* ve 25 *P.mirabilis* suşu kullanılmıştır.

Antibiyotik çözeltileri uygun konsantrasyonlarda kağıt şeritlere emdirilerek diffüzyon yöntemi ile kombinasyonların etkisi araştırılmıştır.

E.coli suşlarında siprofloksasin-sefuroksim kombinasyonu % 68 sinerjist, tobramisin-sefuroksim kombinasyonu % 20 sinerjist, aztreonam-sefuroksim kombinasyonu % 56 sinerjist etkili olarak bulunmuştur. *K.pneumoniae* suşlarında siprofloksasin-sefuroksim kombinasyonu % 36 sinerjist, tobramisin-sefuroksim kombinasyonu % 16 sinerjist, aztreonam-sefuroksim kombinasyonu % 24 sinerjist olarak bulunmuştur. *P.mirabilis* suşlarında siprofloksasin-sefuroksim, tobramisin-sefuroksim ve aztreonam-sefuroksim kombinasyonlarının % 40 sinerjist etkili olduğu bulunmuştur.

Buna göre; *E.coli* suşlarında sefuroksimin siprofloksasin ve aztreonam ile kombinasyonlarının sinerjist etkili olmasının önemi anlaşılmıştır. Bu çalışmada suşlar için kullanılan antibiyotik kombinasyonlarında antagonist etki görülmemiştir.

(104) OFLOXACIN VE NALIDIXIC ACİD'İN ÇEŞİTLİ
KLİNİK MATERİYALDEN İZOLE EDİLEN GRAM NEGATİF
BAKTERİLERE İN-VİTRÖ ETKİLERİ

Gürol EMEKDAS¹, Ömer KOCABEYOĞLU¹, Nurten ALTANLAR², Ahmet AKIN²

1- GATA, Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Ankara

2- Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Mikrobiyoloji Bilim Dalı, Ankara

Kinolon grubu antibiyotiklerden ofloxacin ve nalidixic acid'in çeşitli klinik materyalden izole edilen 23 *Pseudomonas aeruginosa*, 33 *Escherichia coli*, 12 *Proteus vulgaris* ve 13 *Proteus mirabilis* olmak üzere toplam 81 suşa invitro duyarlılıklarını makrodilüsyon testi uygulanarak incelenmiştir.

Ofloxacin'in MIC₅₀ ve MIC₉₀ değerleri sırasıyla *P.aeruginosa* için 4 ve 64 (aralık 0.125⁵⁰-64 µg/ml⁹⁰); *E.coli* için 0.125 ve 1 (aralık<0.06-2 µg/ml) *P.vulgaris* için 0.125 ve 2 (aralık<0.06-2 µg/ml); *P.mirabilis* içinse 0.125 ve 4 mg/ml (aralık<0.06-64 µg/ml) olarak bulunmuştur.

Nalidixic acid'in MIC₅₀ ve MIC₉₀ değerleri ise sırasıyla *P.aeruginosa* için >128 ve >128 (aralık 8->128 µg/ml); *E.coli* için 1 ve 64 (aralık 1->128 mg/ml); *P.mirabilis* içinse 4 ve 128 µg/ml (aralık 2->128 µg/ml) olarak saptanmıştır.

E.coli suşlarının % 15.2'si *P.aeruginosa* suşlarının % 95.6'sı *P.mirabilis* suşlarının % 23.1'i ve *P.vulgaris* suşlarının % 25'i nalidixic acid'e dirençli bulunmuştur.

Ofloxacin'e ise *P.aeruginosa* suşları % 17.4 ve *P.mirabilis* suşları % 7.7 oranında dirençli bulunurken *E.coli* ve *P.vulgaris* suşlarının tamamı duyarlı bulunmuştur.

(105) **SARMISAK (ALLIUM SATIVUM) VE SOĞAN
(ALLIUM CEPA)'İN ANTIMİKROBİK AKTİVİTESİNİN
ARAŞTIRILMASI**

Ömer KOCABEYOĞLU¹, Gürol EMEKDAS¹, Sevgi SONUVAR¹, Hasan Tansu AKTAN²,
Nurten ALTANLAR³

1- GATA, Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Ankara

2- GATA, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara

3- Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Mikrobiyoloji Bilim Dalı, Ankara

Tıbbi yararları asırlardan beri bilinmekte olan sarmısaç (*Allium sativum*) ve soğan (*Allium cepa*)'nın tıbbi yararları ile ilgili birçok araştırma yapılmıştır.

Bu çalışmada sarmısaç ve soğanın çeşitli klinik materyalden izole edilen 25 *Candida* suşuna ve 20 *Staphylococcus aureus*, 20 *Staphylococcus epidermidis*, 22 *Escherichia coli*, 10 *Pseudomonas aeruginosa* ve 10 *Proteus vulgaris* olmak üzere 82 bakteri suşuna antimikrobik etkisi disk diffüzyon deneyi ile araştırılmıştır.

Isıtılmamış % 10'luk sarmısaçtan hazırlanan disklere karşı *Pseudomonas aeruginosa* suşlarının tümü; *Staphylococcus aureus* suşlarının 13'ü (% 65); *Staphylococcus epidermidis* suşlarının 16'sı (% 80); *Proteus vulgaris* suşlarının 8'i (% 80) ve *E.coli* suşlarının 12'si (% 55) tamamen dirençli bulunmuştur. 2 *Proteus vulgaris* suşuya 9-12 mm arasında, 7 *Staphylococcus aureus* suşuya 12-18 mm arasında ve 10 *E.coli* suşuya 9-11 mm arasında inhibisyon zonları elde edilmiştir. 25 *Candida* türünün tamamı bu disklerle 12-30 mm arasında değişen büyüklüklerde zon vermiştir. Buna karşı ısıtılmamış % 10'luk soğan ile hazırlanan disklerde antibakteriyel etki saptanamamış, 8 *Candida* türü ile 10-17 mm arasında değişen büyüklükte inhibisyon zonu elde edilmiştir. Isıtılmamış 1/100'lük sarmısaç diskleriyle ve ısıtılmış ekstrelerden hazırlanan disklerden hiçbirile inhibisyon zonu oluşmamıştır.

Sarmısağın soğana göre çok daha güçlü antimikrobik etkisinin bulunduğu ve bu etkinin ısıtmakla kaybolduğu ve ayrıca sarmısağın antifungal etkisinin antibakteriyel etkisinden daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

(106) NONGONOKOKAL ÜRETRİTLERİN TEDAVİSİNDE DOKSİSİKLİNİN YERİ

Serdar TEKGÜL¹, Orhan AKTEPE², İlhan ÇELEBİ¹, Murat LEKİLİ¹
Ali ERGEN¹

1- Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Üroloji Anabilim Dah, Ankara

2- Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü, Mikrobiyoloji Bölümü, Ankara

Nisan 1989-Ocak 1990 arasında Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Üroloji Bölümüne üretral akıntı nedeniyle başvuran 41 hastada akıntı örneği direkt yayma ve Gram boyama yapılarak incelenmiş, üretral sürüntüde EIA (Enzyme Immuno Assay) ile klamidyal antijen ve serumda klamidyal antikor (IgG) varlığı araştırılmıştır. Nongonokoksik üretriti olduğu anlaşılan 19 antikor pozitif hastanın yedisinde antijen varlığı saptanmıştır. Bu 19 hastaya bir günlük yükleme dozunu (200 mg) takiben bir hafta süreyle günde tek doz 100 mg doksisiklin verilmiştir. Klamidyal antijeni pozitif olan olguların tümünde ve diğer olguların % 75'inde tam klinik iyileşme saptanmıştır.

Doksisiklin nongonokoksik üretritlerin tedavisinde en az alternatifleri kadar etkilidir. Bu çalışmada olduğu gibi önerilenden de düşük dozlarda etkinliğini gösterebilmesi, günde tek doz kullanılabilmesi ve dolayısıyla yan etkilerinin azlığı doksisiklini daha tercih edilir kılmaktadır.

(107) RELAPSLI BİR BRUSELLOZ OLGUSUNDAN İZOLE EDİLEN BRUCELLA MELITENSIS SUŞUNA YENİ ANTİBİYOTİKLERİN İN-VİTRO ETKİSİ

Gönül ŞENGÖZ, İlhan TUNCAY, Nail ÖZGÜNEŞ, Özcan NAZLICAN, Mesut AVCIOĞLU

SSYB Haseki Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, İstanbul

Bir yıl önce bruselloz tanısıyla başka bir hastanede yatarak tedavi gören hasta, klasik bruselloz semptomları ile kliniğimize başvurmuş STA (Wright) testinde 1/320 titrede pozitifliği bulunan hastadan alınan kemik iliğinden yapılan kültürde *B.melitensis* üretilmiştir.

Çalışmada klasik antibiyotiklerle yeni antibiyotiklerin bu bakteriye in-vitro etkileri karşılaştırılmıştır.

(108)

BİR NÖROBRUSELLOZ OLGUSU

Engin SEBER, Ayşe YAŞAR

Şişli Etfal Hastanesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, İstanbul

Kronik bruselloz infeksiyonları içersinde nörobruselloz % 5-10 olguda teşhis edilmektedir.

Halsizlik, bel ve bacak ağrıları ile kliniğimize başvuran bir hastada kronik bruselloz saptanmıştır. Klasik bruselloz semptomları yanında periferel nöropati bulguları da olan hastaya doksusiklin+streptomisin tedavisi uygulanmış, daha sonra nöroşirurji kliniği tarafından hastanın vertebral BT incelemesinde L3-L4 boyunca inflamatuar kitle, L5 kökünde kompresyon, paravertebral kanal içinde abse komponenti gösteren spondilit teşhis edilerek nörobruselloz tanısı konulmuş ve tedaviye ko-trimoksazol de eklenmiştir.

Hasta cerrahi girişim ve yukarıda belirtilen 3 kemoterapötik ile tedavi edilmiştir.

(109)

BRUSELLOZDA KLASİK TEDAVİ VE RELAPS

Gönül ŞENGÖZ, Nail ÖZGÜNEŞ, Özcan NAZLICAN, Birsen MUTLU, Mesut AVCIOĞLU

SSYB Haseki Hastanesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, İstanbul

Kliniğimizde son beş yıllık süre içinde bruselloz tanısıyla yatarak tedavi görmüş olan 19 olgudan yalnızca ikisi relapsla başvurmuşlardır.

Bu hastalarda yineLENEN streptomisin+tetrasiklin kombinasyonu ile yanıt alınması brusellozda görülen relapsın antibiyotiklere dirence bağlı olmadığını ve alternatif bir tedavinin gerekliliğini göstermektedir.

Olgularımızın hepsi spesifik tedavi kürü almış ve hiçbirinde relaps görülmemiştir.

(110) REHABİLTASYON HASTALARININ
ÜRİNER SİSTEM İNFEKSİYONLARINDA AMİKASİN
TEDAVİSİ

Seyyal ROTA¹, Fatma (Atalay) GENER², Ali SEVER², Nedim SULTAN¹

1- Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Ankara

2- Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, Ankara

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon kliniğinde yatan 15 paraplejik ve 5 hemiplegik toplam 20 hastada üriner sistem infeksiyonu saptanmıştır. Paraplejik hastalara intermittent sonda uygulaması yapılmış, hemiplegik hastalarda ise sonda kullanılmamıştır.

Yapılan idrar kültürleri sonucunda 8 hastada *P.aeruginosa*, 2 hastada *P.vulgaris*, 6 hastada *E.coli* 4 hastada *Enterobacter* üremiştir. Kirby-Bauer disk diffüzyon yöntemi ile yapılan antibiyotik duyarlılık testi sonucunda bütün suşlar 3. kuşak sefalosporinlerin yanında amikasine de duyarlı bulunmuştur.

Bu hastaların hepsine amikasin tedavisi uygulanarak klinik etkinliği araştırılmıştır. Amikasin tedavisi sonucunda, idrar kültürlerinde üreme saptanmamış ve klinik iyileşme % 100 olarak bulunmuştur.

(111) KETOCONAZOLE İLE VAGİNAL KANDİDOZ
TEDAVİSİ

Gönül MUTLU¹, Meral PAMUKÇU¹, Mine ÜNER², Sevgül ŞAHİN², Gürsel OKUR²,
Dilek ÇOLAK¹

1- Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Antalya

2- Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı,
Antalya

Bu çalışmada, vaginal kandidozlu 35 hastaya, oral olarak 400 mg ketoconazole uygulanmıştır. Bu amaçla, hastalardan alınan vaginal smearlerde mikroskopik inceleme ile yalancı hif ve/veya maya hücreleri varlığı araştırılmış ve Sabouraud besiyerine ekim yapılmıştır. Üreyen maya hücrelerinin tiplendirilmesi için germ tüp deneyi yapılmış, karbonhidrat fermentasyon ve asimilasyon testleri uygulanmıştır.

Hastalara, 5 gün süre ile 400 mg (2x200 mg) ketoconazole oral olarak verilmiştir. Bir hafta sonraki kontrollerde 22 hasta değerlendirilebilmiş, % 86'sında etken mantarın ortadan kalktığı saptanmıştır.

(112) AIDS'Lİ BİR HASTADAKİ SİSTEMİK KANDİDİYAZIN FLUCONAZOLE İLE TEDAVİSİ

İsmail BALIK¹, Mehmet DİKMEN², Oktay MEÇO¹, Emin TEKELİ¹

1- Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Klinik Bakteriyoloji ve İnfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı, Sıhhiye, Ankara

2- Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Sıhhiye, Ankara

40 yaşında erkek hastada bir aydır süren ateş, ishal ve kilo kaybı bulunması ve 15 yıldır Almanya'da yaşıyor olması nedeniyle AIDS düşünülmüştür. Hasta ve eşi (asemptomatik) anti-HIV pozitif bulunmuştur. Tanı WB'la da doğrulanmıştır. Muayenede multipl LAP ve periferik nöropati dışında bir bulgu saptanamamıştır. Total ve T_4 lenfosit sayılarının ve T_4/T_8 oranının normalin altında seyrettiği tesbit edilmiştir. Hastada zaman zaman, ortaya çıkan klinik bulguların çeşitli bakteriyel infeksiyonlar (*Salmonella enteritidis*, *Pseudomonas*) ve sistemik kandidiyaza bağlı olduğu anlaşılmıştır. Bakteriyel infeksiyonlar uygun antibiyotiklerle tedavi edilmiş, kandidiyaz tedavisinde ise nüksler nedeniyle güçlüklerle karşılaşılmıştır. Muhtelif zamanlarda kan kültürlerinde *Candida albicans* üretilmiştir. Uzun süreli ketoconazol (400 mg/gün) tedavileriyle klinik bulgularda geçici düzelleme ve kültürlerde negatifleşme görülmeye rağmen, 3 ay içinde 3 kez relaps görülmüştür. Üçüncü relapsta uygulanan fluconazole (100 mg/gün, 5 gün iv, 10 gün oral) tedavisinden sonra ise yedinci günde ateş düşmüş, kültürler negatifleşmiş ve 4 ay geçmesine rağmen yeni bir *Candida* infeksiyonu görülmemiştir. Bu arada AZT (zidovidine, Retrovir) (400 mg/gün) tedavisine de başlanmıştır. Bu antiviral tedavinin etkinliğini kontrol için hasta klinik ve immünolojik parametreler yönünden periyodik takibe alınmıştır.

Sonuç olarak, yeni bir antifungal olan fluconazole'un AIDS'lı hastalarda sık görülen *Candida* infeksiyonlarının tedavisinde başarıyla kullanılabileceği belirlenmiştir.

(113) FLUCONAZOLE'UN McCOY HÜCRELİ DOKU KÜLTÜRLERİNDEKİ SİTOPATİK ETKİSİ

Deniz DERELİ¹, Demir SERTER¹, Emel TÜMBAY²

1- Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Klinik Bakteriyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı, Bornova, İzmir

2- Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Bornova, İzmir

Yeni bir antimikotik olan fluconazole'un doku kültürlerindeki sitopatik etkisini araştırmak amacıyla gerçekleştirilen bu çalışma iki aşamada yapılmıştır:

A) McCoy hücreleri, üretme vasati olan % 10 fetal dana serumu içeren RPMI 1640 içinde süspans edilmişler, 100 µg/ml'den 1000 µg/ml'ye kadar olacak şekilde seri halde fluconazole içeren tüplerde inkübe edilmişlerdir. 24. ve 48. saatlerde doku kültürleri kontrol edilmiş ve fluconazole'un hücreler üzerindeki sitopatik etkileri saptanmıştır.

B) McCoy hücreleri tek tabakalı hücre kültürleri şeklinde üretildikten sonra, bu kez % 2 fetal dana serumu ile fluconazole'un 100-1000 µg/ml'lik sulandırımlarını içeren RPMI 1640 idame vasati ile inkübe edilmişlerdir. 24. ve 48. saatlerde doku kültürleri kontrol edilmiş ve fluconazole'un hücreler üzerindeki etkisi saptanmıştır.

(114) DOKU KÜLTÜRÜ MANTAR BULAŞLARINDA FLUCONAZOLE'UN İN-VITRO ETKİSİ

Deniz DERELİ¹, Demir SERTER¹, Emel TÜMBAY², Kemal YÜCE¹

1- Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Klinik Bakteriyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı, Bornova, İzmir

2- Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Bornova, İzmir

Fluconazole'un doku kültürlerinde sık rastlanan mantar bulaş etkenleri olan *C.albicans*, *Penicillium* sp, *Mucor* ve *Aspergillus* sp üzerindeki in-vitro etkilerini saptamak amacıyla yapılan bu çalışmada, McCoy hücreleri RPMI 1640 besiyerinde tek tabakalı hücre kültürleri şeklinde üretildikten sonra, yukarıda deñinilen mantar türleriyle infekte edilmişlerdir. Seri sulandırımları yapılan fluconazole'un MIC'ları, deñinilen bulaşlarda ayrı ayrı saptanmıştır.

(115) KLORPROMAZİNİN İKONAZOL, BİFONAZOL VE
NİSTATİN GİBİ ANTİFUNGALLERLE CANDIDA
TÜRLERİNE İN-VİTRO ETKİSİ YÖNÜNDEN
KARŞILAŞTIRILMASI

Nedim SULTAN, Semra KUŞTİMUR

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Beşevler, Ankara.

Disk diffüzyon agar yöntemi kullanılarak imidazol türevlerinden ikonazol ile bifonazolun, poliyen grubundan nistatinin ve psikotrop ajan olan klorpromazinin 10 *C.albicans*, 6 *C.tropicalis*, 6 *C.pseudotropicalis*, 6 *C.krusei* ve 12 *C.stellatoidea* suşu üzerine etkileri incelenmiştir.

Ikonazol ve nistatin bütün *Candida* suşlarına etkili bulunmuş, bifonazolde ise 7 suş (% 17,5) dirençli görülmüştür. Klorpromazin de bütün *Candida* türlerine etkili olmuştur. Ancak antifungal ajanlara göre daha yüksek konsantrasyonlarda ($\geq 5 \mu\text{g}$) mayaları inhibe edebilmiştir. Önlenim zonları incelendiğinde ikonazol, bifonazol ve nistatinde konsantrasyona bağlı önemli bir değişme görülmezken klorpromazinde konsantrasyon arttıkça zon büyüğünün de arttığı saptanmıştır.

(116) DERMATOFİTLERİN ANTİFUNGAL MADDELERE DUYARLILIKLARI

Muammer KIRAZ¹, Ömer KASIMOĞLU², Gülsen AKTAN²

- 1- İstanbul Tıp Fakültesi, Mikroorganizma Kültür Kolleksiyonları Uygulama ve Araştırma Merkezi (KÜKENS), Çapa, İstanbul
- 2- İstanbul Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

1989-1990 döneminde yüzeysel dermatomikoz şüphesi ile gönderilen 105 hastadan saç, saçlı deri ve tırnak kazıntısı örnekleri alınmıştır. İzole edilen 25 dermatofit suşunun 14'ünün *T.rubrum*, 8'inin *T.mentagrophytes*, 1'inin *T.violaceum*, 1'inin *M.audouinii* ve 1'inin *E.floccosum* olduğu saptanmıştır. Bu suşların griseofulvin, tolnaftat, klotrimazol, oksikonazol, mikonazol, isokonazol, ketokonazol, bifonazol, tiyokonazol ve sulkonazole duyarlılığı mikrodilüsyon yöntemi ile incelenmiş, MIC değerleri saptanmıştır. Elde edilen MIC değerleri, antifungal maddelerin doku düzeyi değerleri ile karşılaştırılarak suşların duyarlılıklarını belirlenmiştir.

İncelenen 25 dermatofit suşundan tümü ketokonazole, 24'ü tolnaftat, isokonazol, tiyokonazol ve sulkonazole, 23'ü oksikonazole, 22'si klotrimazole, 21'i bifonazole, 20'si mikonazole ve 15'i griseofulvine duyarlı bulunmuştur.

Griseofulvin ve bazı imidazollere karşı gelişen antibiyotik direnci bu antifungallerin uzun süreli ve gelişigüzel kullanımına bağlanmış ve tedavide başarılı olabilmek için antifungal maddelere duyarlılık deneylerinin yapılması gereği bir kez daha anlaşılmıştır.

(117) HASTANE PERSONELİ VE ÇEVRESİNDEN İZOLE EDİLEN MİKROORGANİZMALARIN ANTİBİYOTİKLERE DUYARLILIKLARI

Şir Ahmet FAZLI¹, Sevil TÜREGÜN², Tülin AKSEBZECİ

- 1- Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Kayseri
- 2- Kızılay Dispanseri, Kayseri

Erciyes Üniversitesi Gevher Nesibe Hastanesi'nde, hastane infeksiyonlarında rol oynayabilecek mikroorganizmaların izolasyonu için 205 hastane personelinin boğaz kültürleri ve hastanenin değişik yerlerinden alınan 1298 numune bakteriyolojik yönden incelenerek antibiyotiklere duyarlılıklarını araştırılmıştır. Boğaz kültürlerinde *S.aureus*, *S.pneumoniae*, beta hemolitik streptokok, koliform bakteriler ve *N.meningitidis*; hastaneden alınan örneklerde ise *Pseudomonas*, *E.coli*, *S.aureus* gibi bakteriler izole edilmiştir.

Boğaz kültürlerinden izole edilen *S.aureus* suşlarının % 76.2'si ofloksasin ve seftazidime, % 88.9'u sefazoline, % 83.3'ü piperasiline, % 77.8'i seftriakson, tobramisin ve sefuroksime; beta hemolitik streptokokların % 90.9'u penisilin ve seftriaksona, % 82'si sulbaktam-ampisilin, seftizoksim, ofloksasin ve sefuroksime; koliformların ise % 60'ı eritromisin, sefazolin ve seftazidime duyarlı bulunmuştur.

Hastanenin değişik yerlerinden alınan numunelerden izole edilen *S.aureus* suşlarının % 75'i seftizoksime, % 67.8'i tobramisin ve seftazidime, % 64.3'ü kloramfenikol ve sefuroksime, % 60.7'si ko-trimoksazol ve sefazoline; *Pseudomonas* suşlarının % 87.5'i tobramisine, % 56.2'si seftriaksona duyarlı bulunmuştur. *E.coli* suşlarının tümü tobramisine, % 85.7'si seftizoksim ve ofloksasine, % 71'i ise seftazidim ve kloramfenikole duyarlı bulunmuştur.

(118) **HAYDARPAŞA NUMUNE HASTANESİ
KLİNİKLERİNDE ANTİBİYOTİK KULLANIMININ
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Volkan DÜNDAR, Suat SELÇUK, Seyfi ÖZYÜREK, Fuat ÇETINKAYA, Naz OĞUZOĞLU

Haydarpaşa Numune Hastanesi, İstanbul

Bu çalışmada Haydarpaşa Numune Hastanesi Klinikleri'nde antibiyotik kullanımının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

1989 yılı içinde hastanemiz kliniklerine yatan toplam 18,649 hastanın ilk 1005'i çalışma kapsamına alınmıştır.

Her hasta için ayrı bilgi formu düzenlenmiş, hasta dosyalarında retrospektif olarak alınan veriler bilgi formunda toplanmıştır.

Çalışma kapsamına giren hastaların % 62.5'inin tedavilerinde antibiyotik kullanıldığı saptanmıştır. Cerrahi kliniklerinde hastaların % 66.2'sine (% 12-%100) antibiyotik kullanılmış, antibiyotik kullanılan hastaların % 72.3'ünde cerrahi profilaksi amaçlanmıştır. Cerrahi profilaksi uygulanan hastaların %61'inde (% 34-% 89) profilaksi süresi 3 gün ve/veya daha fazladır (ortalama 3.9 gün). Hastaların % 36'sında (% 0-% 68) profilaksi birden fazla antibiyotikle yapılmıştır. Profilaksi uygulanan hastaların % 9'unda daha sonra tedavi amacıyla antibiyotik kullanılmıştır.

Cerrahi olmayan kliniklerde yatan hastaların % 57'sinde (% 10-%78) antibiyotik kullanılmıştır. Profilaksi dışı amaçlarla antibiyotik kullanılan hastaların % 34.9'unda ateş, lökositoz saptanmıştır.

Antibiyotik kullanılan hastaların % 19'unda (% 0-% 80) kültür-antibiogram yapılmış, bunların % 32.7'sinde rasyonel (kültür-antibiogram sonucuna uygun) tedavi uygulanmıştır. Antibiyotik kullanılan tüm hastaların ise ancak %6.3'ünde (% 0-% 31) rasyonel tedavi uygulaması söz konusudur.

Çalışmamız kapsamına giren hastalarda penisilinler (% 47.4), amino-glikozidler (% 22.7), sefalosporinler (% 14.7), diğer antibiyotikler (% 15) yanlarında gösterilen sıklıkda kullanılmıştır.

Haydarpaşa Numune Hastanesinde aldığımız sonuçlar, antibiyotik kullanımının iyileştirilmesinde tüm hastanelerde kontrol komisyonu kurulması gerektiğini ortaya koymaktadır.

(119) HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HASTANELERİNDE HASTANE İNFEKSİYONLARI: 1989

H. Erdal AKALIN¹, Fatma İŞIK¹, Muzaffer BAYKAL², İskender SAYEK³

- 1- Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, İnfeksiyon Hastalıkları Ünitesi, Ankara
- 2- Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Ankara
- 3- Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Ankara

Hastane infeksiyonları bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de önemini korumaya devam etmektedir. Hacettepe Üniversitesi Hastaneleri'nde "Hastane İnfeksiyon Kontrol Komitesi" surveyans çalışmalarını sürdürmekte, sorun olan infeksiyon ve mikroorganizmaları saptamaya çalışmaktadır. Bu çalışma 1989 hastane infeksiyonları verilerini özetlemektedir.

1989 yılı içinde hastane infeksiyonu görülmeye oranı % 5.4 olarak bildirilmiştir. Bu oran iç hastalıkları servislerinde % 5.7, genel cerrahide % 10, beyin cerrahisinde % 11.4, kardiovasküler cerrahide % 7.7, kadın hastalıklarında % 4.9 ve doğum servisinde % 0.6'dır. En sık rastlanılan hastane infeksiyonu üriner sistem infeksiyonudur (% 31.5). Diğer infeksiyonlar deri % 20, cerrahi yara % 19.7, solunum yolu % 17.4, bakteriyemi % 9.4 şeklinde sıralanmıştır.

İnfeksiyonların % 45.8'i Gram-negatif, % 18.1'i Gram-pozitif bakterilerle, % 8.2'si ise *Candida* ile gelişmiştir.

Hastane infeksiyonu görülmeye oranları ile antibiyotik kullanımı arasındaki ilgi araştırılmaktadır.

(120) **ÜLKE GENELİNDE FARKLI SOSYO-EKONOMİK,
KÜLTÜREL KONUMLARDAKİ ERİŞKİNLERDE İLAÇ
TÜKETİMİNİN ARAŞTIRILMASI**

Yıldız TÜMERDEM¹, Bedia AYHAN¹, Mücella SOYDAN¹, Sacide ERDEN²,
Ethem GÜNEREN¹, Evren AKIN¹, Tekin İNCE¹, Tümer ULUS¹, Kadir DEMİR¹,
Taylan KÖSEOĞLU¹, Fevzi CÖMERT¹

- 1- İstanbul Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul
2- İstanbul Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

Türkiye genelinde aynı farmakolojik etkiye sahip değişik isimlerdeki ilaçların tüketiminde sosyo-ekonomik, kültürel (SEK) etkinin olup olmadığı cross-sectional epidemiyolojik yöntemle araştırılmıştır. Kayıtlara göre Türkiye genelinde 10266, İstanbul'da 2272 eczane bulunmaktadır. Çalışmada İstanbul'da % 10, Türkiye genelinde yedi bölgeden seçilmiş illerde % 3-%10 örneklemle ile seçim yapılmış ve çok sorulu anket eczacılarla karşılıklı görüşüllererek uygulanmıştır. Eczaneye reçete ile başvuru düşük SEK'te % 36.7, orta SEK'te % 46.7, yüksek SEK'te % 23.3 idi. Hekime başvurulmadan reçetesiz ilaç satın alma isteği düşük SEK'te % 56.7, orta SEK'te % 26.7, yüksek SEK'te % 43.3 oranlarda "sıklıkla" idi. Reçetesiz günlük antibiyotik isteme oranı düşük SEK'te % 10.6, orta SEK'te 17.7, yüksek SEK'te % 13.0 idi. Eczaneye gelen reçetelerde tek kalem ilaç yazılı reçete bulunmadığı, antibiyotik yazılı reçetelerin düşük SEK'te % 93, orta SEK'te % 100, yüksek SEK'te % 92.9'unda ayrıca bir kalem vitamin yazılı olduğu saptanmıştır. Reçete ile eczanelerde en çok satılan ilk 5 antibiyotik preparasyonunun sırayla düşük SEK'te % 20 Alfasilin, % 14 Amoksina, % 13.3 Bactrim, % 11.3 Ampisina, % 6.7 Augmentin; Orta SEK'te % 16 Amoksina, % 16 Alfoxil, % 13.3 Ampisina, % 10.7 Duocid, % 9.3 Bactrim; Yüksek SEK'te % 17.3 Alfasilin, % 10.7 Amoksina, % 10 Bactrim, % 10 Augmentin, % 8 Duocid olduğu belirlenmiştir.

(122) HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HASTANELERİ
HEMŞİRELERİNDE ANTİBİYOTİK KULLANIMI İLE
İLGİLİ BİLGİ DÜZYEYİ

Fatma IŞIK

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, İnfeksiyon Hastalıkları Ünitesi, Ankara

Tedavi edici kurumlarda hastanın tedavi ve bakımının gerçekleştirilmesinde antimikrobiyal tedavi etkin bir rol oynamaktadır. İlaç verilmesi ise hemşirenin sorumluluğunda olup, hemşirelik bakım planının ayrılmaz bir parçasıdır. Hacettepe Üniversitesi Erişkin Hastanesi servislerinde çalışan hemşirelerin antibiyotik kullanımına ilişkin bilgi düzeyini saptamak, sonuca göre gerekli hizmetçi eğitim programlarını düzenleyerek, eğitim eksikliğini gidermek amacıyla bir ön çalışma yapılmıştır.

Hemşirelerin antibiyotiklere ilişkin mevcut bilgileri nereden edindikleri sorulduğunda genellikle meslek okullarından ve iş yaşantısından edindikleri, konuya ilişkin hizmet içi eğitim programı almadıkları, soruları olduğunda doktora danışıkları, genç mezunların doktor istemi olmadan antibiyotik almadıkları halde deneyimleri arttıkça kullanımın arttığı saptanmıştır. Hemşirelerin antibiyotiklere ilişkin bilgi sorularına doğru yanıt verme durumları mezun oldukları okula, deneyim süresine, çalışıkları servislere ve sürdürdükleri görevde göre karşılaştırılmış, hemşirelerin genelde tanımlara ilişkin soruları doğru yanıldıkları bakterisit ve bakteriyostatik terimlerini karıştırdıkları, antibiyotiklerin üç önemli reaksiyonunu ve hangi hastalıklarda kullanıldıklarını bildikleri, ancak yan etkilerine ilişkin bilgi eksiklerinin olduğu, konuya ilişkin hastalara verilmesi gereken eğitimin içeriğini ve antibiyotik kullanımında dikkat etmeleri gereken kuralları bildikleri saptanmıştır.

(122) HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HASTANELERİ
HEMŞİRELERİNDE ANTİBİYOTİK KULLANIMI İLE
İLGİLİ BİLGİ DÜZYEYİ

Fatma IŞIK

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, İnfeksiyon Hastalıkları Ünitesi, Ankara

Tedavi edici kurumlarda hastanın tedavi ve bakımının gerçekleştirilmesinde antimikrobiyal tedavi etkin bir rol oynamaktadır. İlaç verilmesi ise hemşirenin sorumluluğunda olup, hemşirelik bakım planının ayrılmaz bir parçasıdır. Hacettepe Üniversitesi Erişkin Hastanesi servislerinde çalışan hemşirelerin antibiyotik kullanımına ilişkin bilgi düzeyini saptamak, sonuca göre gerekli hizmetçi eğitim programlarını düzenleyerek, eğitim eksikliğini gidermek amacıyla bir ön çalışma yapılmıştır.

Hemşirelerin antibiyotiklere ilişkin mevcut bilgileri nereden edindikleri sorulduğunda genellikle meslek okullarından ve iş yaşantısından edindikleri, konuya ilişkin hizmet içi eğitim programı almadıkları, soruları olduğunda doktora danışıkları, genç mezunların doktor istemi olmadan antibiyotik almadıkları halde deneyimleri arttıkça kullanımın arttığı saptanmıştır. Hemşirelerin antibiyotiklere ilişkin bilgi sorularına doğru yanıt verme durumları mezun oldukları okula, deneyim süresine, çalışıkları servislere ve sürdürdükleri görevde göre karşılaştırılmış, hemşirelerin genelde tanımlara ilişkin soruları doğru yanıldıkları bakterisit ve bakteriyostatik terimlerini karıştırdıkları, antibiyotiklerin üç önemli reaksiyonunu ve hangi hastalıklarda kullanıldıklarını bildikleri, ancak yan etkilerine ilişkin bilgi eksiklerinin olduğu, konuya ilişkin hastalara verilmesi gereken eğitimin içeriğini ve antibiyotik kullanımında dikkat etmeleri gereken kuralları bildikleri saptanmıştır.

(123) ANTİBİYOTİKLERE EKLENEN MADDELERİN
TADLARININ ÇOCUKLAR TARAFINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ

Aslı SALMAN¹, F.Tansu SALMAN²

1- İlkokul öğrencisi, İstanbul

2- İstanbul Tıp Fakültesi, Çocuk Cerrahisi Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

Antibiyotiklerin çocuklar tarafından ağızdan alınımını kolaylaştırmak amacıyla, şuruplara çeşitli aromatik tadlandırıcılar katılmaktadır. Bu çalışmamızın amacı bazı tadlandırıcıların çocuklar tarafından değerlendirilmelerini sağlamak ve en beğenilen tadlandırıcının bulunmasına yardımcı olmaktr.

Yaşları 6-12 arası 26 çocuk (13 kız, 13 erkek), çilek-karamel, hindistan cevizi, muz, çilek ve aromasız basit şuruptan oluşan beş ayrı tatlandırıcıyı tatmışlar, çok kötü, kötü, orta, iyi, çok iyi olarak değerlendirmişlerdir. Değerlendirmeye göre 1-5 arası puanlandırma yapılmıştır.

En çok beğenilenin aromasız basit şurup olduğu saptanmıştır (4.42 ± 0.88). Aromalıların içinde, muzlu (4.15 ± 0.9) en beğenilen, çilek karamelli (3.03 ± 0.93) ise en az beğenilen olmuştur.

(124) ENDOSKOPIK ALETLERİN DEZENFEKSİYON
YÖNTEMLERİ

Cüneyt ÜNERİ¹, Alper TUTKUN¹, Alev ÜNERİ², Mehmet Ali ŞEHİTOĞLU¹

1- Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kulak Burun Boğaz Anabilim Dalı, Altunizade, İstanbul

2- Haydarpaşa Nümune Hastanesi, Kulak Burun Boğaz Bölümü, Haydarpaşa, İstanbul

Gerek rigid gerekse fleksibl endoskopların günlük muayenelerde ve cerrahi girişimlerde kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır. Buna paralel olarak endoskopların yol açtığı infeksiyonların önlenmesi önem kazanmıştır. Makalede endoskopik aletlerin dezenfeksiyonu için kullanılan yöntem sunulmuştur.

(125) PVC YER DÖŞEMELERİNİN DEZENFEKSİYONUNDA BAZI DEZENFEKTANLARIN ETKİSİ

Ayşe YÜCE, Mine YÜCESOY, Melahat OKUYAN

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, İnciraltı, İzmir

Yumuşak PVC (polivinilklorid) yüzeyler su ve etil alkol ile iyice silindikten sonra, *P.aeruginosa*, *S.aureus*, *E.coli* suşlarından hazırlanmış $10^9/\text{ml}$ bakteri içeren homojen süspansiyonlarla 0.1 ml miktارında bulaştırılmıştır. Kuruduktan sonra 90 dakika içinde, önerilen konsantrasyonlarda hazırlanan dezenfektan solüsyonları: % 6 formaldehit+%1.8 glutaraldehit (Lisoformin, Lab Lisoform), % 2 glutaraldehit (Cidex, Johnson and Johnson), sodiumdichloroisocyanurate (Presept, Surgikos), % 10 glutaraldehit (Steranios, Lab Anios) ile 0.2 ml miktarında dezenfekte edilmiştir. 1-2-4 saatlik temas sürelerinden sonra içinde inhibitör ajanlar bulunan sıvıda 2 dakika çalkalanmış ve en çok 30 dakika içinde katı besiyerlerine 0.1 ml miktarında ekimler yapılarak inkübe edilmiştir. Koloni oluşturan birimler sayılaraç hiç bir üremenin olmaması durumunda dezenfektan tam etkili olarak kabul edilmiştir.

Aldehit içeren preparatların, *Pseudomonas* ve *E.coli* suşlarını 1 saatte tam olarak, stafilocokları ise ancak 4 saatte kısmen etkilediği, NaDCC'in ise her 3 bakteriye tüm sürelerde etkisiz olduğu saptanmıştır.

(126) BAZI DEZENFEKTANLARIN, YANIKLARDAN İZOLE EDİLEN STAPHYLOCOCCUS AUREUS SUŞLARINA ETKİNLİKLERİ

Ufuk ABBASOĞLU¹, Gülşen MEVSİM², Yekta GÜNAY¹

1- Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Mikrobiyoloji Bilim Dalı Eteler, Ankara

2- GATA, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Ankara

GATA yanık merkezinde yatan hastalardan izole edilen 14 *S.aureus* suşuna karşı üç dezenfektanın etkisi incelenmiştir.

Glutaraldehit, benzalkonyum klorür ve Setavlonun on kat sulandırımları, bakteri suşlarının farklı yoğunlukları ile 1, 5 ve 30 dakika bekletilmiştir. Benzalkonyum klorürün 1:10,000 sulandırının 30 dakikada, Setavlonun 1:150,000 sulandırının 5 dakikada ve gluteraldehitin 1:1000 sulandırının 1 dakikada bakterisit etkili olduğu saptanmıştır.

Dezenfektanların sabit dilüsyonlarındaki etkisinin zamana, bakteri yoğunluğuna ve izole edilen suşun hassasiyetine bağlı olduğu belirlenmiştir.

(127) HAYVAN YETİŞTİRİCİLİĞİNDE ANTİBİYOTİK
KULLANIMININ İNSAN SAĞLIĞINA ETKİSİ

Ahmet MİNBAŞ¹, Hüseyin ERDİNÇ²

- 1- Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Bursa
- 2- Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Hayvan Besleme ve Beslenme Hastalıkları Anabilim Dalı, Bursa

Modern hayvan yetiştiriciliği ilaç ve antibiyotiklerin kullanımını gerekliliktedir. Antibiyotikler bütün yetiştirmeye hayvanlarına yaşamları boyunca bazı infeksiyonlara karşı koruyucu ve gerektiğinde sağaltıcı olarak ve özellikle kanatlı hayvanlarda ayrıca büyümeye faktörü olarak verilmektedir. Hayvanlara verilen antibiyotiklerin hayvan vücutunda ve hayvansal ürünlerde kalıntı oluşturması kaçınılmaz olğudur. Bu nedenle hayvanlara verilen antibiyotiklerde belli koşullar aranmaktadır; ancak koşullara uygun antibiyotiklerin kullanımına müsaade edilmektedir. Kullanımına müsaade edilen antibiyotikler, kullanım kurallarına uygun olarak verildiğinde söz konusu kalıntı, hayvan ve insan sağlığı yönünden zarar vermeyecek düzeyde kalmaktadır. Ancak kullanımına müsaade edilmeyen antibiyotiklerin kullanılması halinde, özellikle yüksek dozda verilmeleri ve kurallara uygun süreye uyulmaması halinde kalıntı yoğunlaşmakta ve tüketicinin sağlığını tehlikeye sokmaktadır. Hayvansal ürünlerde antibiyotik ve ilaç kalıntılarının saptanmasında kullanılan kimyasal yöntemler fazla miktarda örnek gereksinimi ve zaman alıcı olduğundan pahalı bir yöntemdir. Son zamanlarda geliştirilen mikrobiyolojik yöntemler tercih edilmektedir. *Bacillus stearothermophilus* ile uygulanan Brilliant Black testi ile süt, et, balık, idrar, bal ve yumurtada bulunan antibiyotik ve sülfat ilaç kalıntıları daha kısa süre içinde saptanmaktadır.

(128) KALA-AZARLI YEDI ÇOCUĞUN TEDAVİSİ

N. Kürşad TOKEL, Çiğdem AKSÜYEK, Sezen SARIBAŞ

Dr Sami Ulus Çocuk Hastanesi, Ankara

1987-1989 yılları arasındaki 3 yıllık dönemde Dr Sami Ulus Çocuk Hastanesi'nde tedavi edilen kala-azarlı yedi çocuğun tedavisinin sonuçları tartışılmıştır.

Bu hastaların tanısı kemik iliği aspirasyonunun Wright boyası ile boyanması, *Leishmania donovani*'nin hücre içinde ve serbest olarak gösterilmesi ile konulmuştur. Tedavi olarak 20 mg/kg/gün Sb⁶⁵ olacak şekilde glukantim verilmiştir. 20.gün kemik iliği aspirasyonunda etken saptanan hastaların tedavileri 35.güne kadar uzatılmıştır. Kemik iliği aspirasyonu tekrarlanarak tedavinin sonuçları gözlenmiştir.

Yaş ortalaması 5 olan ve üçü Ankara, ikisi Kars-Kağızman, bireri Afşin ve Çankırı'dan gelen hastaların ikisinde 20.günde, geri kalanlarda ise 35.günde etken kaybolmuştur (Bir olguda kemik iliği aspirasyonu 40.günde yapılmıştır.) Ortalama olarak ateş 7.5 günde kaybolmuş, trombositlerin artması 8.1 günde, beyaz küre artması 12.2 günde, hemoglobinin yükselmesinin saptanması 14.5 günde, karaciğer-dalak küçülmesinin başlaması 17.günde belirlenmiştir.

Yan etki olarak 5 hastada lökopeni, 4 hastada iştahsızlık, 3 hastada 2-3 kata çikan SGOT ve SGPT yükselmesi gözlenmiştir. Hiçbir hastada EKG değişikliği ve böbrek fonksiyon bozukluğu gözlenmemiştir.

6 ay-2 yıllık izlem sonunda hiçbir hastada relaps saptanmamıştır.

1989 yılında ülkemizde 0-14 yaş arasında toplam 139 kala-azar olgusu bildirilmiştir. Tüm yaşlardaki olgu sayısı 260 kadardır. Bu olgular Adana, Antalya, Hatay ve Şanlıurfa'dan bildirilmiştir.

(129)

BİR LYME HASTALIĞI OLGUSU

İftihar KÖKSAL¹, Neşe SALTOĞLU¹, Tevfik BİNGÜL¹, Hüseyin ÖZTÜRK²

1- Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi, İnfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı, Trabzon

2- Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Trabzon

Lyme hastalığı insanlara kene ısırığı ile bulaşan, *Borrelia burgdorferi*'nin sebep olduğu bir hastalıktır.

Bu olgu ayırıcı tanıya dikkat çekmek amacı ile sunulmuştur. Özellikle sistemik lupus eritematosus, hepatitis-B, serum hastalığı, infeksiyöz mononükleoz, romatoit artrit, romatizmal ateş ve aseptik menenjitlerin ayırıcı tanısında düşünülmeli gereken bir hastalıktır. Başlangıçta kollagen doku hastalığı (SLE) düşündüğümüz hastada bütün incelemeler kollagen doku hastalığı aleyhine sonuçlanmıştır. Hastada eritema kronikum migrans benzeri eritematöz lezyonların olması, ateş ve eklem ağrısı gibi yakınmaların olması Lyme hastalığını düşündürmüştür. Diğer klinik ve laboratuvar bulguların da Lyme lehine olması, kemik iliği aspirasyonundan hazırlanan ve Wright boyası ile boyanan preparatlarda spiroketlerin görülmesi tanımızı kesinleştirmiştir. Fenoksimetil penisilin tedavisi uygulanan hasta, tam iyileşme ile tabureye edilmişdir.

(130) İKİ EPIDERMOLYSIS BULLOSA OLGUSUNDA
DİFENİLHİDANTOİN TEDAVİSİ İLE ELDE EDİLEN İLK
SONUÇLAR (ÖN ÇALIŞMA)

Beyhan TÜYSÜZ, İlhsan ÖZLÜ, Ayten ERGİNEL

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Cerrahpaşa,
İstanbul

Son yıllarda epidermolysis bullosa'nın değişik tiplerinde oral fenitoin tedavisinin etkili olabileceğinin bildirilmiştir. Bu amaçla epidermolysis bullosa tanısı konulan iki olguya fenitoin (difenilhidantoin) tedavisi uygulanmış ve tedavideki değeri tartışılmıştır.

Birinci olgu 2.5 aylık kız çocuğu idi. Doğumdan hemen sonra aile tarafından el, ayak ve bacaklarında soyulmalar fark edilmiş, 15 günlükken lezyonların travmayla artması, sulanması, çeşitli lokal tedavilerden yarar görmemesi nedeniyle kliniğimize başvurmuştur. Anne ve babası sağlıklı ve 1. derecede akraba olan hastanın fizik muayenesinde el, kol, ayak ve bacaklarda veziküler büllöz, krutlu, yer yer sekonder infeksiyon ve skar gösteren lezyonlar görülmüş, temas, ısı, ışık gibi travmalarla yeni lezyonların ortaya çıktığı saptanmıştır. Klinik bulgular ve cilt biyopsisiyle epidermolysis bullosa dystrophica tanısı konan hastaya oral fenitoin (5 mg/kg) tedavisi başlanmıştır, tedavinin 3. haftasında lezyon şiddetinin ve yeni lezyon sayısının azaldığı gözlenmiştir.

Ikinci olgu 8 yaşında erkek çocuğu idi. Bebeklikten bu yana gövde ve ekstremitelerde kızarıp, sulanan, kabuklanarak iz bırakmadan kaybolan lezyonları nedeniyle kliniğimize başvurulmuştur. Anne ve babası 1.dereceden akraba olan hastanın ablası epidermolysis bullosa tanısı ile eksitus olmuştur. Hastaya klinik bulguları ve cilt biyopsisi ile epidermolysis bullosa simplex tanısı konmuştur. Oral fenitoin tedavisine başlanmıştır, tedavinin 3.haftasında yeni lezyon sayısında azalma olduğu, şiddetinin ise değişmediği gözlenmiştir.

Fenitoinin epidermolysis bullosa'da artmış kollajenaz aktivitesini inhibe ederek gösterdiği tedavi edici etkisini değerlendiren çalışmamız devam etmektedir.

(131) İNTRAVENÖZ İLAÇ ALIŞKANLIĞI OLAN BİR OLGUDA SAĞ KALP ENDOKARDİTİ VE TEDAVİSİ

M.Mahmut BAYIK¹, Önder ALPDOĞAN¹, Ahmet OKTAY¹, Güner SÖYLETİR²

- 1- Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Hardarpaşa, İstanbul
- 2- Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Haydarpaşa, İstanbul

Intravenöz ilaç alışkanlığı olanlarda endokardit oldukça sık gelişmekte, ilaç alışkanlığı olmayanlara göre farklı yerleşim göstererek çoğunlukla sağ kalp endokarditi olarak ortaya çıkmaktadır. Etken genellikle *Staphylococcus aureus*'dur. Hastalarda morbidite yüksek olmakta, septik embolilere bağlı artrit, glomerulonefrit, akciğer infarktı, menenjit görülmektedir. Uygun tedavi ile mortalite düşürülmekte ve ateş birkaç gün içinde kaybolmaktadır. Tedavi rejimleri oldukça tartışmalıdır.

Hastanemizde 1988 yılında yatan ve tedavi sonrası bir sene boyunca izlenen bir hasta nedeniyle konu tartışılmıştır.

32 yaşında erkek hasta, Eylül 1988'de ateş, kanlı idrar yapma, vücutunda ağrılı şişlikler yakınımlarıyla başvurmuştur. 15 yıldır IV olarak kodeinli ilaçlar ve akineton kullanan hastada iki haftadır ateşle birlikte önce testislerinde daha sonra özellikle alt ekstremitelerinde, yuvarlak, üzeri kızarık, ağrılı şişlikler ve işitme kaybı ortaya çıkmıştır. FM'de: TA:100/60 mmHg, N:98/dk, ateş 38.3°C. Kalpde: Xiphoid üzerinde 3/6 şiddetinde pansistolik üfürüm alınmaktadır. Ekstremitelerde, sakrum ve sternum üzerinde abseler saptanmıştır. Alınan kan kültürlerinin dördündede ve ciltteki abse kültürlerinde *Staphylococcus aureus* üremiştir. Yapılan ekokardiyografisinde triküspid ve mitral kapakta vejetasyonlar ve triküspid ve mitral yetmezliği mevcut olan hastaya ilk 10 gün vancomycin+gentamicin kombinasyonu uygulanmıştır. Ototoksisite nedeniyle cephalothin 6x2 g ile devam edilerek tedavi 30 güne tamamlanmıştır. Hastanın ateşi 18. günde düşmüştür. Olgu, tedavi protokolu ve prognozu açısından tartışılmıştır.

(132) **SİPROFLOKSASİN VE TEOFİLİN KULLANAN HASTALARDA KAN TEOFİLİN DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Şerife KIVANÇ¹, Levent TABAK², Lütfiye EROĞLU¹, Zeki KILIÇASLAN²

- 1- İstanbul Tıp Fakültesi, Farmakoloji ve Klinik Farmakoloji Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul
2- İstanbul Tıp Fakültesi, Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

Güvenlik sınırlarının dar olmasının yanısıra aynı dozun bireyler arasında farklı serum yoğunluğu oluşturmaması, teofillin ile tedavi olan hastalarda teofillin serum düzeyinin hem rutin izlenmesini hem de hastanın tedavisine eklenen drogların özenle seçilmesini gerektirmektedir. Teofillin klirensini azaltan troleandomisin, eritromisin gibi droglara florokinolon grubundan enoksasin eklenmiştir. Siprofloxacin de bu gruptan olup, ülkemizde kullanılmaya başlanmıştır. Kronik akciğer hastalarında sık olarak solunum yolu infeksiyonları tabloya eklenmektedir. Bu hastalarda siprofloxacin ve teofillin etkileşimi konusundaki çalışmalar henüz belirmeye başlamıştır.

Bu çalışmada teofillin kan düzeyi ile klinik yanıtın birlikte izlenmesi ve siprofloxasinin kan teofillin düzeyine etkilerinin araştırılması amaçlanmıştır. Çalışma kronik akciğer hastlığı nedeni ile Akciğer Hastalıkları Polikliniğine devam eden, uzun etkili teofillin preparati kullanmakta olan, klinik veya radyolojik olarak alt solunum yolu infeksiyonu tanısı konan 15 hasta üzerinde yürütülmüştür.

Siprofloxacin uygulamadan önce ve uygulamanın 5. gününde teofillin sabah dozundan 4 saat sonra serum teofillin düzeyleri Floresan Polarizasyon Immunassay ile saptanmıştır. Hastalar aynı hekim tarafından klinik olarak izlenmiş ve akciğer solunum fonksiyon testleri yapılmıştır.

Ön sonuçlar siprofloxasinin teofillin serum düzeyini yükselttiğini düşündürmektedir. Hastaların hiçbirinde intoksikasyon belirtileri saptanmamıştır. Bu husustaki çalışmalar sürdürmektedir.

(133) KEMOTERAPÖTİK BİR AJAN OLAN DMSO
(DIMETHYLSULFOXIDE) VE KAN-BEYİN BARIYERİ

Selçuk DUMAN¹, Refik SOYLU¹, Neyhan ERGENE², Hüseyin UYSAL², Serpil KALKAN¹,
Süleyman TÜRK³, Serap CANBAZ¹

1- Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Histoloji-Embriyoji Bilim Dalı, Konya

2- Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Fizyoloji Anabilim Dalı, Konya

3- Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Konya

Medikal sahada, çok amaçlı kullanım alanı bulmasına rağmen halen tartışmalı biyoaktif madde konumunda olan DMSO'in beyin dokusuna olan etkilerini ve bu aşamada kan-beyin bariyerinin histomorfolojisini incelemek amacıyla bu çalışma planlanmıştır.

Çalışmada matürasyonunu tamamlamış beyaz erkek fareler kullanılmıştır. Etken maddenin toksik ve terapötik dozları ajan kodeksine uygun olarak oral sonda ile farelere verilerek post mortem beyin dokusu alınmış ve formalinde fiksasyonu yapılmıştır. Elde edilen kesitler hematoksilen-eozin ile boyanmıştır.

İşik mikroskopu incelemelerinde meningslerde peteşiel kanamalar, beyin korteks III. ve IV. zonlarında kanama odakları ve cerebellumda zon geçiş bölgelerinde hemorajik bölgeler tespit edilmiştir.

Toksik dozların verilmesiyle yukarıdaki bulguların gözlenmesi üzerine bu ajan karşısında beyin kapillerlerinde bulunan ve bariyeri oluşturduğu bilinen perivasküler astrositik hücrelerin ve pinositik özelliğe sahip endotel hücrelerinin permeabilite özelliklerinin kaybolduğu düşünülmüştür.

(134) BAKTERİYEL ENDOKARDİT TANISINDA
EKOKARDİYOGRAFİNİN ÖNEMİ

Faruk ERZENGİN¹, Handan ERZENGİN², Arzu ÇUBUKÇU¹, Cemil TAŞÇIOĞLU¹,
Atilla ATEŞ¹, Sabahattin UMMAN¹, Kamil ADALET¹, Murat DİLMENER³,
Enver Tali ÇETİN², Kemalettin BÜYÜKÖZTÜRK¹

1- İstanbul Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

2- İstanbul Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

3- İstanbul Tıp Fakültesi, Klinik Mikrobiyoloji ve İnfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı,
Çapa, İstanbul

Bu çalışmada, klinik olarak bakteriyel endokardit düşünülen 27 hastaya (16 kadın, 11 erkek, yaş ortalaması 42.3) tek kör, randomize olarak M-mode ve iki boyutlu-Doppler ekokardiyografi uygulanmış, sonuçlar hemokültür sonuçları ile karşılaştırılmıştır. Hastaları; 1982-1984 yılları arasında İngiltere'de Leeds Üniversitesi Killingbeck Hospital'a, 1984-1990 yılları arasında İstanbul Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Kardiyoloji Bilim Dalı, Genel Dahiliye Bilim Dalı ve Klinik Mikrobiyoloji ve İnfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı'na başvuran olgular oluşturmuştur. Klinik olarak bakteriyel endokardit şüphe edilen 30 hastanın 27'sinde hemokültür ile bakteriyel endokardit tanısı doğrulanmış, diğer üç hastada ise, klinik tablonun başka bir nedene bağlı olduğu daha sonra gösterilebilmiştir. Hemokültür ile bakteriyel endokardit tesbit edilen 27 hastanın % 67'sinde M-mode ekokardiyografi, % 98'inde iki-boyutlu ekokardiyografi doğru tanı konulmasını temin etmiştir. Renkli ekokardiyografi, dokuzu prostetik kapaklı 14 hastaya uygulanabilmiş ve bu 14 hastanın tamanında kesin tanı ekokardiyografi ile doğrulanmıştır.

Bakteriyel endokardit tanısında, hemokültür+klinik "gold standard" olarak ele alındığında, sabır, titizlik ve dikkatle yapılan mülti-sistem ekokardiyografi yönteminin de tanıda çok güvenilir bir araç olduğu kanısına varılmıştır.

(135) CİLT ALLOGREFTLERİNDE TOPİKAL UYGULANAN CYCLOSPORIN-A VE CIPROFLOXACİN ANTİBİYOTERAPİSİNİN GREFT SÜRViSİNE ETKİSİ

Yusuf Erçin SÖNMEZ¹, Erdal ERCAN², Sükrü DİLEGE², Sühendan EKMEKÇİOĞLU¹,
Nejat SAVCI³

1- İstanbul Tıp Fakültesi, Transplantasyon Ünitesi, Çapa, İstanbul

2- İstanbul Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

3- İstanbul Tıp Fakültesi, Onkoloji Enstitüsü, Patoloji Departmanı, Çapa, İstanbul

Bir fungus metaboliti olan Cyclosporin-A (CyA), solid organ transplantasyonunda özel yerini korumaktadır. Arzu edilen immünsupresyon için CyA kullanımı sürekli olmalıdır. Sürekli CyA kullanımı ise neden olduğu nefrotoksisite, hepatotoksisite ve infeksiyon tehlikesi nedeni ile özellikle immünitesi zaten bozulmuş olan ciddi şekilde yanıklı hastalarda kabul edilemez. Kornea ve deri graftedlerine lokal CyA uygulamasının etkili olduğu ve sistemik toksisite riskini azalttığı bildirilmiştir.

Bazı çalışmalarda, topikal olarak uygulanan CyA'nın düşük oranlarda da olsa emilebildiği ve sıçanlarda deri allograftlerinde uzun süreli survi elde edilebildiği gözlenmiştir. Topikal CyA uygulaması, sadece kolay olmakla kalmayıp, sistemik kullanım sonrası ortaya çıkabilecek yan etkileri de kısmen bertaraf etmektedir. Bu arada karşılaşılan en önemli komplikasyon greft altında oluşabilecek kolleksiyon ve bunun infekte olmasıdır. Birincisine karşı etkili bir greft drenajı yeterli olurken, ikincisi uygun bir antibiyotik protokolü uygulanmasını gerektirmektedir.

Her iki kriter gözönüne alınarak planlanan bu çalışmada elde edilen sonuçlar kaynak bilgileri işliğinde değerlendirilmiştir.

(136) OFLOXACIN'İN İMMUN SİSTEM ÜZERİNE
İN-VİTRO ETKİSİ

Mine YÜCE, Günnur DENİZ, Arif KAYGUSUZ, Binnur TÜZÜN, Nuray GÜREL,
A. Sevim BÜYÜKDEVRİM, Günay EZER

İstanbul Üniversitesi, Deneysel Tıp Araştırma ve Uygulama Merkezi (DETAM), Çapa,
İstanbul

Ofloxacin'in in-vitro şartlarda E-rozet, EAC-rozet ve lenfosit kültürüne etkisi
incelenmiştir.

Araştırmada yaşıları 20-35 arasında değişen sağlıklı 10 erişkinden alınan
periferik kan lenfositleri, serum konsantrasyonunda (~2 g/ml) ayarlanmış,
antibiyotik solüsyonunda yarım saat bekletildikten sonra E-rozette T, EAC-
rozette B lenfosit değerleri belirlenmiştir.

Diger sağlıklı 10 erişkinden normal, PHA'lı ve PHA+ofloxacin'lı lenfosit
kültürleri hazırlanmıştır.

Değerlerin karşılaştırılmasında T testi kullanılmıştır. E-rozet için $p>0.6$,
EAC-rozet için $p>0.6$, lenfosit kültürü ile PHA'lı lenfosit kültürünün
karşılaştırılması sonucu $p<0.001$, lenfosit kültürü ile PHA ve ofloxacin'lı lenfosit
kültürü'nün karşılaştırılması sonucu $p<0.001$ ve PHA'lı lenfosit kültürü ile PHA
ve ofloxacin'lı lenfosit kültürünün karşılaştırılması sonucu $p>0.9$ bulunmuştur.
Ofloxacin'in T ve B lenfosit değerlerine ve lenfosit kültüründe lenfoblast
oluşumuna etki etmediği belirlenmiştir.

(137)

OFLOKSASİNİN VAJİNAL TABLET FORMÜLASYONU

Nazan BERGİŞADİ¹, Gülten ÖTÜK², Dilek GÜRVARDAR¹

1- İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Farmasötik Teknoloji Anabilim Dalı,
Beyazıt, İstanbul

2- İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Mikrobiyoloji Birimi, Beyazıt, İstanbul

Ofloksasin 4-kinolonkarboksilik asit türevi geniş spektrumlu bir antibiyotiktir. Dezoksiribonükleik asit girazı inhibe ederek etki gösterir. Üst solunum yolları, yumuşak doku, deri ve ürogenital sistem infeksiyonlarında kullanılır.

Çalışmanın amacı *Neisseria gonorrhoeae*'nin neden olduğu vajinal infeksiyonun tedavisinde kullanılmak üzere ofloksasin içeren yeni bir vajinal tablet formülü geliştirmek ve hazırlanan tabletlerin farmakope standartlarına uygunluğunu saptamaktır.

Çalışmada 4 farklı tablet formülü denenmiştir. Tabletler kuru granülasyon tekniği ile basılmıştır. Hazırlanan bu tabletlerde fiziksel ve kimyasal analiz sonuçları istatistiksel olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca tabletlerde ofloksasin miktar tayini spekrofotometrik ve mikrobiyolojik yöntemlerle karşılaştırılmış olarak yapılmıştır.

Sonuç olarak, laktos-nişasta (2:1) granülesi ile hazırlanan formülün ağırlık sapması, friabilité, sertlik ve dağılma açısından farmakope standartlarına en uygun olduğu saptanmıştır.

(138) OFLOKSASİNİN FARELERDE PENTETRAZOL KONVÜLSİYONLARINA ETKİSİ

Nurhan ENGINAR, Lütfiye EROĞLU

İstanbul Tıp Fakültesi, Farmakoloji Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

Dokulara iyi penetre olması ve güçlü antibakteriyel etkinlik göstermesi nedeni ile son yıllarda sık kullanılan ofloksasinin çeşitli yan etkilere neden olduğu bildirilmektedir. Ofloksasin kullanan hastalarda, seyrek olmakla birlikte konvülsyonlar görülmektedir. Ofloksasinin konvülsan etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan bu çalışmada, farelerde pentetrazol ile oluşan konvülsyonlar üzerine etkisi araştırılmıştır. Bu amaçla farelere serum fizyolojik (1 ml/kg), 20 mg/kg ofloksasin veya 80 mg/kg ofloksasin tek başlarına veya 5 mg/kg diazem ile birlikte verilerek (i.p.) 6 grup oluşturulmuştur. Otuz dakika sonra her bir fareye 40 mg/kg pentetrazol verilerek (s.k.) her grupta klonik konvülsyon oluşan hayvan sayısı saptanmıştır. Ofloksasin uygulanan her iki grupta da klonik konvülsyon oluşan hayvan sayısı kontrol grubuna göre daha fazla bulunmuştur. Ofloksasinin pentetrazolu potansiyalize edici etkisi yüksek dozda daha belirgin olmuştur. Diazepam uygulanan grplarda ise diazepamın pentetrazol ve ofloksasinin etkilerini önlediği görülmüştür.

(139) TAVŞANDA SİPROFLOKSASİN İLE VARFARİNİN ETKİLEŞMESİ

Mahmut ÖZDEMİR, R. Serdar ALPAN, M. İpek CİNGİ, Kevser EROL

Anadolu Üniversitesi Tıp Fakültesi, Farmakoloji Anabilim Dalı, Meşelik, Eskişehir

Son yıllarda yapılan bazı araştırmalarda fluorokinolonların varfarinin hepatik metabolizmasını inhibe ederek antikoagulan etkisini artttığı ileri sürülmektedir. Bu nedenle bu araştırmada bir fluorokinolon türevi olan siprofloksasinin varfarin ile etkileşip etkileşmediği araştırılmıştır.

Çalışmada ağırlıkları 1300-1750 g olan 4 aylık her iki cinsten albino tavşanlar kullanılmıştır. Hayvanlar 3 gruba ayrılmış, 1. gruba 0.15 mg/kg/gün, 2. gruba aynı doz varfarin ile birlikte 15 mg/kg/gün siprofloksasin intragastrik olarak verilmiştir. İki haftalık ilaç uygulamasından sonra her 3 grupta da protrombin zamamı Quick deneyi ile ölçülmüştür.

Sonuçlar istatistiksel açıdan tek yönlü Anova deneyi ile karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir.

(140) AKUT HEPATİT-B İNFEKSİYONU SIRASINDA
GÖZYAŞINDA HBsAg ARAŞTIRILMASI VE
SERUM-GÖZYAŞI HBsAg DÜZEYLERİNİN
KARŞILAŞTIRILMASI

Iftihar KÖKSAL¹, Kubilay ÇETİNKAYA², Funda AKER¹

- 1- Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi, İnfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı, Trabzon
- 2- Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi, Göz Hastalıkları Anabilim Dalı, Trabzon

Akut Hepatit-B infeksiyonu sırasında, yüzey antijeni (HBsAg) pozitif olarak belirlenen 20 hastanın gözyaşı örneklerinde makro ELISA (Abbott) yöntemi ile HBsAg araştırılarak serum ve gözyaşı örneklerinden elde edilen değerler karşılaştırılmıştır. Sonuçlar spektrofotometrik olarak absorbans değerleri üzerinden yorumlanmıştır. Cut off değerinin üzerindeki sonuçlar pozitif olarak değerlendirilmiştir.

20 hastanın 3'ünde, gözyaşı örneklerinde HBsAg negatif bulunmuştur. Kalan 17 hastanın gözyaşı HBsAg düzeyleri değişik oranlarda pozitif olarak belirlenmiştir. Pozitif olgulardan yedisinde HBsAg düzeyinin absorbans değerleri üzerinden 2,000 olduğu saptanmıştır.

Sonuç olarak, gözyaşı örneklerinin Hepatit-B bulaşırıcılığı yönünden önemli bir kaynak oluşturabileceği belirlenmiştir.

(141)

KARACİĞER AMİP ABSESİİNİN TANI VE TAKİBİNDE ULTRASONOGRAFİNİN DEĞERİ

Ufuk DENİZCİ¹, Ayça ALTUĞ², Murat SOYSAL³

1- İstanbul Üniversitesi, Kardiyoloji Enstitüsü Radyoloji Bölümü, İstanbul

2- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Radyodiagnostik Anabilim Dalı, İstanbul

3- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, İstanbul

Amöbyaz olgularının % 3-9'unda komplikasyon olarak ortaya çıkan karaciğer amip absesi, en sık sağ lobta ve sağ lobun diafragmaya komşu bölümünde yerleşim göstermektedir.

Karaciğerin amib absesinin tanısında, aspire edilmiş irin mayiinde *E.histolytica*'nın gösterilmesi ve amibik ajanlar için pozitif olan serolojik testlerin yapılması gibi mikrobiyolojik tetkiklerin yanısıra, absenin görüntülenmesi için birçok radyolojik ve sintigrafik yöntemlerden yararlanılmaktadır.

İncelenen bu karaciğer amip absesi olgusunda transaminazlar, bilirubinler, alkali fosfataz, sedimentasyon ve lökosit tayini gibi labarotuar tahlillerinin yanısıra dışkıda *E.histolytica* araştırılması yapılmıştır.

Dışkıda *E.histolytica* saptanan bu olguda karaciğerdeki abseler ultrasonografi ve bilgisayarlı tomografi ile görüntülenmiştir.

Bu olguda yeni bir amebisidal drog olan ornidazolle tedavide olumsuz yanıt alınmış, metronidazolle tedavi ise başarılı olmuştur. Bu başarı belli aralıklarla yapılan ultrasonografik incelemelerle saptanmıştır.

Bu olguda iki değişik amebisid ajana olan cevap gözden geçirilip, hastahının tanısında, tedaviye yanıtın izlenmesinde ultrasonografisinin üstünlükleri belirtilmiştir.

(142) KARACİĞERİN PRİMER VEYA METASTATİK
ADENOKANSERLERİNDE İNTTRAARTERİYEL
KEMOTERAPİ UYGULAMALARIMIZ

Necdet ÜSKENT¹, Tuncay ÇELENK², Mehmet DANACI³, Nuri HAKSEVER³,
Fevzi KARSLI⁴, Mehmet ALTIN⁵

- 1- GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi, Hematoloji-Onkoloji Seksiyonu, İstanbul
- 2- GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi, Cerrahi Servisi, İstanbul
- 3- GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi, İç Hastalıkları Servisi, İstanbul
- 4- GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi, Radyoloji Servisi, İstanbul
- 5- GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi, Gastroenteroloji Servisi, İstanbul

Nisan 1989 ile Ekim 1989 tarihleri arasında GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi Onkoloji kliniğinde karaciğerde metastaz saptanan 4 kolorektal kanserli ve 1 primer hepatoselüler kanserli olguya gastroduodenal arter yaklaşımı yoluyla kalıcı ve multipl kemoterapi uygulamasına elverişli arteriyel kateter yerleştirilmiştir. Tüm olgulara birinci gün mitomisin-C 10 mg/m², ikinci ve altıncı günler arasında 5-fluorourasil 650 mg/m², ikinci ve altıncı günler arasında 5-fluorourasil 650 mg/m² intraarteriyel yoldan uygulanmıştır. Primer hepatoselüler karsinomlu olguda birinci kürden sonra kateterde tikanma olması nedeniyle tedaviye devam edilememiştir. Bu olgu halen IV yoldan kemoterapi görmekte olup 12 aylık izleme sonunda hastalığında progresyon gözlenmemiştir. Kolorektal adenokanserin karaciğer metastazı saptanan 4 olguda primer tümör cerrahi olarak daha önceden çıkarılmıştır. Bu olgulara mitomisin-C ve 5 fluorourasil kombinasyonu intraarteriyel yoldan 1-5 kür uygulanmıştır. Tedavi öncesi ve sonrası bilgisayarlı tomografi, ultrasonografi ve tümör belirteçleri ile yapılan izlemelerde bir kısmi regresyon dışında anlamlı bir regresyon gözlenmemiştir. Bu ön çalışmamız karaciğer metastatik kanserlerinde hepatik arterden uygulanan kemoterapinin sistemik venöz tedaviye üstün olmadığını düşündürmektedir.

(143) KRONİK AKTİF HEPATİTLERDE KOLSİSİN
TEDAVİSİ

Aziz HACIBEKTAŞOĞLU, Pekcan DEMİRÖZ

GATA, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Etlik, Ankara

Kronik aktif hepatitler (KAH), etiyolojileri viral, otoimmün, toksik veya diğer sebeplere bağlı olabilen heterojen geniş bir anatomo-klinik sendromu oluştururlar. Günümüzde KAH tedavisinde kullanılan ilaçların, etkileri halâ sınırlı kalmaktadır. Bu sebeple kolşisinin antifibrotik, antienflamatuar etkisinin, KAH'lerin siroza gidişini durdurmadada rolü olabileceği düşünülverek sınırlı sayıdaki hastada kullanılmıştır.

Biri kadın, ikisi erkek olan üç olguda tedaviye oral kolşisin ile başlanarak 2×0.5 mg tab/gün olarak bir haftanın ilk 5 günü verilmiş, 2 gün aradan sonra aynı şekilde her hafta tekrarlanmıştır. 6 aylık tedavi sonunda bir hastada semptomlarda ve biyokimyasal test değerlerinde kısmi düzelme, diğerinde çok az düzelme görülmüştür. Kadın hastanın takibi yapılamamıştır.

Bilinen yan etkilerine rağmen henüz kesin bir tedavi yöntemi bulunamayan KAH'lı hastalarda, kontrol altında kolşisin kullanılmasının özellikle viral nedene bağlı olgularda yarar sağlayabileceği ve çalışmanın daha geniş olgu gruplarında yapılmasının uygun olacağı kanısına varılmıştır.

(144) KISA SÜRELİ SEFALOSPORİN TEDAVİSİNİN
KARACİĞER FONKSİYON TESTLERİNE ETKİSİ

Işık TÜRKALP¹, Kemal KUTOĞLU², Ayşen HELVACIOĞLU²

- 1- Kartal Devlet Hastanesi, Klinik Biyokimya Laboratuvarı, Kartal, İstanbul
- 2- SSK Okmeydanı Hastanesi, Dahiliye Servisi, İstanbul

Bu çalışma, sefalosporin grubu antibiyotiklerin kısa süreli tedavisinin karaciğer fonksiyon testleri üzerine etkisini araştırmak amacıyla yapılmıştır.

Sefalosporin grubu antibiyotiklerle tedavi edilen 29 olguda tedaviden önce ve tedavimin 1., 3., 5., 7. ve 9. günlerinde ve 34 sağlıklı kontrol olgusunda serum GOT, GPT, Gamma-GT, ALP, total protein, albümín, total bilirubin ve direkt bilirubin düzeyleri araştırılmıştır.

Tedaviden önce serum GOT seviyeleri ortalama 28 ± 10.12 U/l iken tedaviden bir gün sonra artmaya başlamış ve ortalama 47 ± 17.20 U/l olmuştur. Serum GOT düzeyleri 1-5 gün süresince yüksek değerlerini korumuş, 7. günde ise normal sınırlara dönmüştür. Serum GPT düzeyleri tedaviden önce ortalama 23 ± 14.60 U/l iken tedavinin 1. günü artmaya başlamış ve ortalama 42 ± 22 U/l olmuştur. Serum GPT düzeyleri 3. günden sonra normal sınırlara dönmüştür. Sefalosporin tedavisi sırasında Gamma-GT, ALP, total protein, albümín, total bilirubin ve direkt bilirubin düzeylerinde ise belirgin bir değişme saptanmamıştır.

Kısa süreli sefalosporin tedavisi sırasında serum GOT (% 50) ve GPT (% 37) düzeyleri artmaktadır. Reversibl olan bu artışlar orta derecededir fakat istatistiksel olarak anlamlıdır.

(145) DEĞİŞİK ORANLARDA PANKREAS REZEKSİYONLARI YAPILMIŞ SİÇANLARDA CYCLOSPORINE A'NIN, PANKREAS ENDOKRİN FONKSİYONU ÜZERİNE ETKİSİ

Yusuf Erçin SÖNMEZ¹, Tunç YALTI², Nejat SAVCI³, İbrahim DOLU²,
Sühendan EKMEKÇİOĞLU⁴

- 1- İstanbul Tıp Fakültesi, Transplantasyon Ünitesi, Çapa, İstanbul
- 2- İstanbul Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul
- 3- İstanbul Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi, Çapa, İstanbul
- 4- İstanbul Üniversitesi Onkoloji Enstitüsü, Çapa, İstanbul

Cyclosporine A (CyA), organ transplantasyonlarında her geçen gün daha geniş kitlelerce kullanılan bir immünosüppressif ajan olarak adından söz ettirirken, kullanımı esnasında ortaya çıkan, doza bağlı multi sistem toksisitesi nedeni ile de belli bir risk oluşturmaktadır. CyA, başta böbrek, karaciğer, pankreas, santral sinir sistemi olmak üzere birçok doku ve organlarda bazı istenmeyen değişikliklere neden olur. Bunların bir kısmı doza ve ilaçın kullanım süresine bağlı olarak geriye dönebilir iken, bir kısmı da kalıcı olmaktadır.

Organlardaki değişikliklerde ortak nokta önce mikrosirkülyonda başlayıp daha sonra genel bir karakter kazanan fibrozis ve sonuca meydana gelen fonksiyon kaybıdır. Önemli olan karaciğerde normal olarak metabolize olup optimal bir kan düzeyine sahip CyA'nın daha önce herhangi bir organik bozukluk geçirmemiş pankreas üzerindeki etkisinden çok, yüksek kan düzeyi gösteren CyA'nın, sınırlı bir rezervi olan pankreas endokrin fonksiyonuna olabilecek olumsuz etkilerinin ortaya konması ve gerekli önlemlerin alınabilmesidir. Bu nedenle bu çalışmada CyA'nın, geri kalan pankreas dokusunun endokrin fonksiyonu üzerine etkisi araştırılmıştır.

(146) CYCLOSPORINE KULLANIMI İLE ORTAYA ÇIKAN
NEFROTOKSİTEYE APROTININ (TRASYLOL) VE
PROSTOGLANDİN E1'İN ETKİSİ

Yusuf Erçin SÖNMEZ¹, Edip AKPINAR², Sühendan EKMEKÇİOĞLU¹, Nejat SAVCI³,
Şükriü DİLEGE²

1- İstanbul Tıp Fakültesi, Transplantasyon Ünitesi, Çapa, İstanbul

2- İstanbul Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

3- İstanbul Tıp Fakültesi, Onkoloji Enstitüsü, Patoloji Departmanı, Çapa, İstanbul

Transplantasyon, son dönemde böbrek yetmezliğinin tedavisinde, sıkılıkla kullanılan bir tedavi yöntemidir. Gerek canlı gerekse kadavra vericilerden yapılan transplantasyonlardan sonra, karşılaşılan en önemli sorunlardan biri donör nefrektomi, allograftın saklanması ve transplantasyon operasyonu esnasında oluşan böbrek iskemisi ve çoğu kez bunun yol açtığı akut böbrek yetersizliğidir. Cyclosporin-A (CyA), 1980'li yılların başından bu yana tüm dünyada giderek daha sık kullanılan, fungal orijinli, etkin bir immünsupressif ajandır. İlacın rejeksiyon atakları dışında graft-versus-host reaksiyonunu önlemesi, myelotoksitesinin az olması, tedavi esnasında bakteriyel ve fungal infeksiyonlara seyrek yol açması tercih sebeplerini oluşturmaktadır. Ancak akut ve kronik dönemde potansiyel nefrotoksitesinin gözlenmesi, yaygın ve güvenli bir şekilde kullanımını engellemektedir. Akut dönemde CyA'nın oluşturduğu toksitesi, öncelikle böbrek kan akımının üzerine gösterdiği olumsuz etkiler ile açıklanmaktadır. Yapılan çalışmalarda oral olarak kullanılan yüksek doz CyA sonucu idrarla atılan thromboxane B2 (TXB2) miktarında belirgin bir artış meydana gelmiştir. TXB2'nin çok güçlü bir vazokonstriktör olduğu ve trombosit agregasyonu yaptığı bilinmektedir. Tüm bu özellikler böbrekte fonksiyonel ve organik değişikliklerden sorumludur. Gerek aprotinin, gerekse PGE1, trombosit agregasyonunu engelleyerek ve mononükleer hücre infiltrasyonunu önleyerek mikrosirkülasyonu artırmaktadırlar. Çalışmada bu ajanların CyA ile oluşan nefrotoksite üzerine etkileri araştırılmıştır.

(147) **SIÇANLARDA OLUŞTURULAN İNTRO ABDOMİNAL
ABSELERDE AMİKASİN+KLİNDAMİSİN İLE
SEFTİZOKSIM+KLİNDAMİSİN KOMBİNASYONUNUN
ETKİNLİĞİNİN KARŞILAŞTIRILMASI**

Servet KARAHAN¹, Arif KAYGUSUZ², Mehmet ÇAĞLIKÜLEKÇİ³, Tunçay ALTUĞ²

- 1- Bakırköy Devlet Hastanesi, Genel Cerrahi Kliniği, İstanbul
- 2- İstanbul Üniversitesi Deneysel Tıp Araştırma Merkezi (DETAM), Çapa, İstanbul
- 3- İstanbul Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

İntroabdominal abseler, genellikle polimikrobi karakter gösterdiğinde, aerob ve anaerob bakterilere karşı etkili bir spektrum sağlamak amacıyla ile kombin antibiyotik tedavisine gereksinim göstermektedir.

İstanbul Üniversitesi Deneysel Tıp Araştırma Merkezi'nde yapılan bu çalışmada sıçanlarda oluşturulan introabdominal abselerde iki antibiyotik kombinasyonunun etkinlikleri ve kontrol grubu ile farkları karşılaştırılmıştır.

36 wistar albino erkek sıçana çekum konteni ile % 10'luk baryum sülfat karışımı intraperitoneal injekte edilmiştir. 10 sıçan kontrol grubu olarak seçilmiş, 13 sıçandan oluşan gruba amikasin+klindamisin, diğer 13 sıçandan oluşan gruba ise seftizoksim+klindamisin 10 gün süreyle uygulanmıştır. 10. gün sonunda sonuçlar mortalite ve introabdominal abse yönünden karşılaştırılmıştır. Antibiyotik tedavisi uygulanmayan kontrol grubunda 9 sıçan öldüğü halde diğer gruplarda mortaliteye rastlanmamıştır. Kontrol grubunun hepsinde postmortem çalışmada serbest pü ve/veya intra abdominal abse tespit edilmiştir.

Sonuç olarak kontrol grubuna göre her iki antibiyotik kombinasyonunun da gerek mortalite gerekse introabdominal abse olmasını belirgin şekilde önlediği tesbit edilmiştir. Buna karşın her iki antibiyotik kombinasyonunda etkinlikleri açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır.

(148) AIDS İLİŞKISİZ KAPOSI SARKOMUNUN ALFA 2-2b INTERFERONA CEVABI

Needet ÜSKENT¹, Mehmet DANACI², Zekeriya ALTINOK², Bekir Sıtkı CEBECİ²,
Melih ÖZEL²

1- GATA, Haydarpaşa Eğitim Hastanesi, Hematoloji-Onkoloji Seksiyonu, İstanbul

2- GATA, Haydarpaşa Eğitim Hastanesi, İç Hastalıkları Servisi, İstanbul

63 yaşında AIDS ilişkisiz generalize Kaposi sarkomlu bir bayan hastaya 3 hafta süre ile 5 milyon Ü/gün SC.alfa 2-2b interferon (Intron-A) uygulanmıştır. Lezyonlarda % 80 regresyon sağlanan olguda gelişen lökopeni nedeniyle interferonun kesilmesini takiben nüks gözlenmiş, 8 haftalık bir aradan sonra yeniden başlanan 5 milyon Ü/gün SC. alfa 2-2b interferon ile ikinci haftada lezyonlarda % 50'den fazla gerileme kaydedilmiştir. Interferon uygulamasının dördüncü haftasında oluşan perikard effüzyonu perikardiyosentez yapılarak drene edilmiş ve interferonun dozu haftada iki gün 5 milyon üniteye indirilmiştir. Ölçülebilir nodüler lezyonlardan ikisine intralezyoner olarak uygulanan interferondan ise, objektif bir yanıt alınamamıştır. İdamı interferon tedavisi devam etmektedir.

(149) AKUT VE KRONİK İDYOPATİK TROMBOSİTOPENİK PURPURADA İNTRAVENÖZ İMMÜNGLOBULİN-G UYGULAMASI

Necdet ÜSKENT¹, Mehmet DANACI², Ziya METE³, Levent DUMANHAN²

1- GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi, Hematoloji-Onkoloji Seksyonu, İstanbul

2- GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi, İç Hastalıkları Servisi, İstanbul

3- GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi, Çocuk Hastalıkları Servisi, İstanbul

GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi Hematoloji-Onkoloji seksyonunda Şubat 1989 ile Ocak 1990 tarihleri arasında biri akut, altısı kronik toplam yedi idyopatik trombositopenik purpura (ITP) olgusuna yüksek doz IV immünglobulin-G (IgG) (Sandoglobulin) uygulanmıştır. Yaşları 23 ile 60 arasında değişen kronik ITP'li olguların dördü kadın ikisi erkek idi. Yalnızca bir olguya daha önce splenektomi uygulanmıştı. Olguların hepsine IV IgG 0.5 g/kg/gün dozunda 5 gün süreyle verilmiştir. Tüm olgularda trombositlerde artış kaydedilmiştir. Trombosit sayısı 5 gün içerisinde ortalama $25 \times 10^9/l$ 'den $195 \times 10^9/l$ 'ye yükselmiştir. Kronik olguların tümünde ortalama 78 gün (45-120) içinde nüks gözlenmiştir. Nüks eden olgularda ikinci kez aynı doz ve süre IV IgG uygulamasıyla yine ilk hafta içinde yanıt alınmıştır. Akut ITP olgusundaysa şu ana kadar (12 ay) nüks saptanmamıştır.

Bu bulgular kronik ITP'li olgularda splenektomi sonrası nüks oluştukunda veya splenektomiye hazırlık olarak trombositleri hemostatik düzeylere getirebilmek amacıyla IV yüksek doz IgG tedavisinin yararlı olabileceğini göstermektedir.

(150) MEME KANSERİNDE UZUN SÜRELİ TAMOKSİFEN KULLANIMININ TIROID FONKSİYONLARI ÜZERİNE ETKİSİ

Necdet ÜSKENT¹, Mehmet DANACI², Hayati TOR³, Süha AYDIN⁴, Aliye ACAROĞLU²

- 1- GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi, Hematoloji-Onkoloji Seksiyonu, İstanbul
- 2- GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi, İç Hastalıkları Servisi, İstanbul
- 3- GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi, Endokrinoloji Seksiyonu, İstanbul
- 4- GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi, Genel Cerrahi Servisi, İstanbul

Evre 2-4 arasında çeşitli histolojik tiplerde meme karsinomu tanısı konmuş ve ortalama 9 aydır (3-24 ay) içinde 20 mg tamoksifen kullanan 32 kadında tiroid fonksiyonları araştırılmıştır.

Üçü (% 9) premenopozal, yirmidokuzu (% 91) postmenopozal olan hastalarda en az 6 aydır kemoterapi görmemeleri koşulu aranmıştır. Olguların tamamı mastektomiyydi. Tiroid hastalığı geçiren halen tedavi gören veya terminal dönemde olan hastalar çalışmaya dahil edilmemiştir. İlaca başlanmadan ve ilaca başlandıktan sonra üçer aylık periyotlarla tiroid fonksiyonları Total T4 (TT4, N=4.5-12.5 µg/ml), T3UResin Uptake (T3U, N=% 25-37), Free Thyroxin Index (FTI, N=1.1-4.6), ve Tiroid Stimülasyon Hormon (TSH, N=0.2-4.0 µIU/ml) tayinleri yapılarak araştırılmıştır.

32 hastanın sadece ikisinde minimal TT4 artışı (13 µg/ml, 15 µg/ml), birinde T3U (% 21) ve TT4 (2 µg/ml) azalması, ikisinde de serum TSH düzeyinde minimal azalma (0.1 µIU/ml, 0.1 µIU/ml) tespit edilmiştir. TT4 düzeyi yüksek olarak saptanan olgulardan birisi 9 ay, diğeri ise 3 aydır tamoksifen tedavisindedirler. Aritmetik ortalamalar TT4: 8 µg/ml (R: 2.0-15.0), T3U: % 25.5 (R: % 21-45), TSH: 1.08 µIU/ml (R: 0.1-3.0), FTI: 2.27 (R: 0.4-3.6) olarak bulunmuştur. Tamoksifen başlanmadan alınan hormon sonuçlarıyla bu sonuçlar arasında istatistiksel anlamlı farklılık gözlenmemiştir.

Bu sonuçlar literatürde tamoksifenin TT4 düzeyini artırdığı şeklinde daha önce bildirilen verileri doğrulamamaktadır.

(151) İMMUNOSUPRESİF FAKTÖRLERİN POLİAKRİLAT BAZLI TAŞIYICILARIN KULLANILDIĞI ADSORPSİYON SİSTEMİYLE UZAKLAŞTIRILMASI

Menemşe KİREMİTÇİ, Nuray ÇOBAN, Adil DENİZLİ, Murat OLCAY, Erhan PİŞKİN

Hacettepe Üniversitesi, Kimya Mühendisliği Bölümü, Beytepe, Ankara

Kanserli hasta serumunda bulunan immnosupresif faktörler, antitümör aktivitesini inhibe ederek, kemo-immunoterapiye karşı direnç oluştururlar. Bu nedenle kanser tedavisi gören hastalarda söz konusu faktörlerin uzaklaştırılması gerekmektedir. Üzerinde çalışmaların halen sürdürülüdüğü yöntemlerden biri, "plazma değişimi" olup, çok büyük miktarlarda taze dondurulmuş plazma ve albumin çözeltisinin gerekliliği, yöntemin klinik boyutta uygulanabilirliğini engellemektedir. Günümüzde, immnosupresif ajanlar "cascade filtration" (CF) olarak adlandırılan ve ardarda tekrarlanan plazma filtrasyonu yöntemiyle uzaklaştırılmaktadır. Son yıllarda yapılan çalışmalar, (CF) yöntemiyle molekül ağırlığı albuminden büyük olan immnosupresif ajanların (CA-19-9, Alpha-2-macroglobulin, Ig-M, CEA) uzaklaştırıldığını, ancak Alpha-1-AG ve IAP gibi molekül ağırlığı albuminden küçük olanların serumda kaldığını göstermiştir. Diğer yandan, bu ajanların çok güçlü inhibisyon aktivitesine sahip olduğu bilinmektedir. Bu durumun önüne geçebilmek amacıyla mikrogözenekli cam partiküllerin adsorban olarak kullanıldığı yeni bir sistem klinik uygulamaya alınmıştır.

Yapılan çalışmada, poliakrilat bazlı adsorbanların kullanıldığı bir adsorpsiyon sistemiyle düşük molekül ağırlıklı immnosupresif ajanların daha önceki çalışmalara nazaran yüksek bir verimle uzaklaştırılması sağlanmıştır. Taşıyıcı temel matriksi olarak, mükemmel biyokompatibilite özelliği nedeniyle biyomedikal uygulamalarda yaygın olarak kullanılan PHEMA seçilmiştir. PHEMA matriks, tarafımızdan geliştirilen süspansiyon polimerizasyonu tekniğiyle hazırlanmış ve yapıya ilave edilen komonomerlerle (MMA, AA, DMAEMA, vb.) istenilen yüzey ve yoğun özellikleri sağlanmıştır. Deneysel çalışmalar, söz konusu taşıyıcılarla sürekli kolon sisteminde yürütülerek, Alpha-AG ve IAP immnosupresif ajanlarının adsorplama kapasitesi tayin edilmiştir.

Araştırmada elde edilen sonuçlar, p(HEMA-DMAEMA) partiküllerin çalışmada kullanılan diğer taşıyıcı matrikslere ve mikrogözenekli cam partiküllerin kullanıldığı sistemlere nazaran daha etkin bir şekilde klinik uygulamalarda kullanılabileceğini göstermiştir.

(152) KEMOTERAPÖTİK AJANLARIN HEDEFLENMESİ: 1. PS/PA LATEKS PARTİKÜLLERİN HAZIRLANMASI

Ali TUNCEL, Mine ABDELAZİZ, Rıdvan KAHRAMAN, Aslı ATAÇ, Erhan PİŞKİN

Hacettepe Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü, Beytepe, Ankara

Toksisitesi yüksek kemoterapötik ajanların, sistemik dolaşım sisteminde, minimum yan etki yaratacak şekilde istenilen bölgeye hedeflenmesi son yıllarda üzerinde çalışılan önemli konulardandır. Bu amaçla albumin, jelatin, polisiyanoakrilat vb. gibi birçok taşıyıcı denenmiştir. Partikül boyutuna göre hedeflenen bu taşıyıcılarda ortaya çıkan en önemli problem, kullanılan taşıyıcı partiküllerin boy dağılımı göstermesidir. Bu çalışmada stiren (S) ve dimetilaminoetilmetakrilat (DMAEA) komonomerlerinin koaksial polimerizasyonuyla hiç boy dağılımı göstermeyen (tüm partiküller aynı boyda) 0.1-5 μ aralığında değişik boylarda polimerik taşıyıcı partiküller hazırlanmıştır. Burada polistiren (PS) temel taşıyıcı matriks, DMAEA ise kemoterapötik ajan streptomisin sülfatın (SS) yüzeye bağlanması için pozitif yük kazandıran gruptur. Yapılan çalışmada, polimerizasyonda emülsifiyan miktarının partikül boyutunu etkileyen en önemli parametre olduğu bulunmuştur. DMAEA grubu içermeyen PS partiküllerin yüzey yükünün negatif olduğu ve SS adsorpsyonunun hemen hiç olmadığı gözlenmiştir. % 1 DMAEA kullanılarak hazırlanan partiküllerde bile önemli bir SS adsorpsyonu gözlenmiştir. DMAEA yüzdesinin artmasıyla SS adsorpsyonunun önce arttığı, sonra doygunluk değerinde sabit kaldığı gözlenmiştir. Uniform boyutları ve yüksek adsorpsyon kapasiteleri ile PS/PA lateks partiküllerin önemli bir taşıyıcı sistem olacağı sonucuna varılmış ve $99m$ Tc işaretli SS ile hayvan çalışmalarına başlanmıştır.

(153) TONSİLLEKTOMİ SONRASI TONSİLİN YÜZEY VE KOR KISMINDAN İZOLE EDİLEN MİKROORGANİZMALARIN AEROB VE ANAEROB KOŞULLAR YÖNÜNDEN KARŞILAŞTIRILMASI

Gülşen HASÇELİK¹, Burçin ŞENER¹, Metin ÖNERCI², Erdoğan BERKMAN³

- 1- Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Ankara
- 2- Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kulak-Burun-Boğaz Anabilim Dalı, Ankara
- 3- Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Pediatri Anabilim Dalı, Ankara

Tonsil yüzeyindeki flora her zaman, patojenleri içerebilecek olan tonsil kor kısmının florasını yansıtmadır. Etken olan ajan sıklıkla tonsil kriptelerinde veya parenkimde bulunmaktaydı. Tonsillit, tonsil yüzeyinden çok, kor kısmında bulunan bakterilerden kaynaklanmaktadır.

Bu çalışma tonsil yüzeyi ve kor kısmındaki bakteri populasyonunu karşılaştırmak ve ayrıca aerob ve anaerob koşulların patojen bakteri izolasyonuna etkisini saptamak amacıyla planlanmıştır.

Çalışmaya tonsillektomi endikasyonu olan 52 olgu alınmıştır. Tonsillektomi sonunda her iki tonsilin yüzeyinden ve kor kısmından ayrı ayrı alınan kültürler uygun besiyerlerine aerob ve anaerob koşullarda ekilmiştir. Izole edilen bakterilerin tiplendirilmesi ve antibiyogramları yapılmıştır.

Çalışmamız sonucunda 52 olguda aerob koşullarda yüzeyden izole edilen β -hemolitik streptokok oranı % 17.3 iken, kor kısmında bu oran % 28.8; *H.parainfluenzae* oranı yüzeyde % 21.2 iken, kor kısmında % 1.9 olarak bulunmuştur. Aerob koşullarda izole edilen diğer bakteriler arasında yüzey ve kor açısından önemli bir fark bulunamamıştır. Anaerob koşulların hem yüzey hem de korda β -hemolitik streptokok ve *S.pneumoniae* izolasyonunu artırdığı saptanmıştır.

Bu çalışmanın sonucunda rutin olarak tonsil yüzeyinden alınan boğaz kültürlerinin gerçek tonsil florasını yansıtmadığı, patojen bakterilerin kordan daha fazla izole edildiği ve ayrıca anaerob koşulların β -hemolitik streptokok izolasyonunu artırdığı görülmektedir.

(154) AKUT TONSİLLİTLERDE ETKEN
MİKROORGANİZMA VE ETKİLİ TEDAVİ DEĞİŞTİ Mİ?

Kemal DEĞER, Tunçay ULUĞ, Salih MANAFOĞLU, Nesil KELES
Ahmet KIZILAĞAÇLI, Mustafa ÜZEYİR

İstanbul Tıp Fakültesi, Kulak-Burun-Boğaz Hastalıkları Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

Klasik kitaplarda akut tonsillit eşittir beta hemolitik streptokok eşittir penisilin yazmaktadır. Ancak yakın zamanda bu konuda yayınların yapılmamış olması, bazı spekulasyonlara neden olmaktadır. İşte bu sınırlı araştırma, bu spekulasyonlara bir açıklık getirmek, bugün etken olan patojeni ortaya koymak ve etkili tedavi şekli konusundaki şüpheleri ortadan kaldırmak amacıyla yapılmıştır.

Araştırma, İstanbul Tıp Fakültesi Acil Polikliniği'ne 1989-1990 yılları arasındaki geçiş döneminde başvuran 40 hastayı kapsamaktadır.

Akut tonsillit tanısı konulan bu 40 hastanın hepsinden boğaz kültürü alınmıştır. Tedavi şeması ise ilk 5 gün prokain penisilin 800.000 Ü 2x1, sonraki 5 gün Pen-Os tablet 4x1 şeklinde düzenlenmiştir.

(155) BOĞAZ SÜRÜNTÜLERİNDEN
BRANHAMELLA CATARRHALIS İZOLASYONU VE SUŞLARIN
BETA-LAKTAMAZ AKTİVİTELƏRİ

Tümer VURAL, Meral PAMUKÇU, Dilek ÇOLAK

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Antalya

Neisseriaceae ailesinde yer alan *Branhamella* cinsi, DNA molekülündeki guanin+sitosin yüzdesinin farklılığı, karbonhidratlara etkisiz olması ve nitratları redükte etmesiyle patojen ve patojen olmayan *Neisseria* türlerinden farklı bir cinstir.

Son yıllarda, *B.catarrhalis* suşlarının çocukların ve erişkinlerde üst solunum yolu infeksiyonları, pnömoni, menenjit, sepsis ve üriner sistem infeksiyonu olgularında etken olduğunu bildiren dış kaynaklı yayınlar dikkati çekmektedir. Bu nedenle, bu çalışmada Ocak 1990 tarihinden bu yana pediatri polikliniğinden üst solunum yolu infeksiyonu ön tanısı almış çocukların boğaz sürüntülerinde *B.catarrhalis*'in bulunma sıklığı araştırılmış, izole edilen suşların antibiyotiklere duyarlılıklarını ve beta-laktamaz aktiviteleri araştırılmıştır.

(156) KULAK-BURUN-BOĞAZ İNFEKSİYONLARININ
TEDAVİSİNDE SEFUROKSİM AKSETİLİN ETKİNLİĞİ

O.Nuri ÖZGİRGİN

Ankara Numune Hastanesi, 1. Kulak-Burun-Boğaz Hastalıkları Kliniği, Ankara

Üst solunum yolları infeksiyonlarına genel tipta çok sık rastlanmaktadır ve bu hastalıklar oral antimikrobiyal ajanlarının kullanımında major endikasyon alanını oluşturmaktadır. Üst solunum yolları bakteriyel infeksiyonlarından sorumlu suslar salgıladıkları beta-laktamaz ve diğer lokal nedenlerden dolayı daha önceden etkin biçimde kullanılmakta olan antibiyotiklere direnç kazanmaktadır. Sefuroksim aksetil de beta-laktamazlara direnç özelliği olan 2. grup oral sefalosporindir ve alım kolaylığı da bir diğer üstünlüğüdür. Akut ve kronik pürülen üst solunum yolları infeksiyonu bulunan 40 olguda sefuroksim aksetilin etkisi araştırılmıştır. 21 olguda bakteriyolojik inceleme yapılmıştır. Kontrole gelen 31 olgu (bakteriyolojik inceleme yapılabilenlerden 17 olgu) değerlendirilmeye alınmıştır. Klinik tanı olarak otitis media ve tonsil ve farinks infeksiyonlarının çoğunluğu oluşturduğu seride sefuroksim aksetil tonsillitli olgularda % 100, otitis mediali olgularda ise % 66.6 oranında etkili görülmüştür. Bakteriyolojik açıdan *Pseudomonas aeruginosa* ve *Staphylococcus aureus* izole edilen birer olguda sefuroksim aksetil etkisiz görülmüştür. Bir olguda yüzde kızarma, kaşıntı ve döküntü gibi aşırı duyarlık reaksiyonları gözlenmiştir. Takibedilen tüm olgular değerlendirildiğinde klinik açıdan sefuroksim aksetilin etkinlik derecesi % 84 olarak saptanmıştır.

(157) MAKSİLLOFASİYAL İNFEKSİYONLARIN TEDAVİSİİNDE SEFUROKSİM VE AMPİSİLİN

Ferda TAŞAR¹, Ruhi ALAÇAM², Celâl TÜMER¹, Sedef BAYIK¹

- 1- Hacettepe Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız-Diş-Çene Hastalıkları ve Cerrahisi Anabilim Dah, Ankara
- 2- Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dah, Ankara

Dental kökenli infeksiyonlar perikoronitis veya alveoler abse gibi basit bir infeksiyondan anatomik aralıkların biri veya birkaçının abseleşmesine veya yumuşak dokuların yaygın ve şiddetli infeksiyonuna dönüşebilir.

Klasik olarak orofasiyal ve maksillofasiyal infeksiyonların tedavisinde penisilin grubu bir antibiyotikle cerrahi drenaj kombine edilir. Ancak, bazı *Bacteroides* türlerinin oluşturduğu beta-laktamaz nedeniyle penisilin tedavisinde zaman zaman klinik başarısızlıkla da karşılaşılabilir.

İkinci jenerasyon sefalosporin olan sefuroksim çoğu aerob ve anaerob bakterilere etkilidir. Odontojenik infeksiyonlarda sefuroksimin etkinliğini ve güvenilirliğini geleneksel bir antibiyotik olan ampisilin ile kıyaslamak amacıyla kliniğimize farklı lokalizasyon gösteren ancak ciddi ve yaygın orofasiyal infeksiyonla gelen 20 hasta üzerinde çalışılmıştır. Cerrahi drenaj öncesi direkt aspirasyonla infekte bölgeden püy aspire edilerek alınan örnek kısa zamanda mikrobiyoloji laboratuvarına getirilmiş ve kanlı jeloz besiyerine aerob ve anaerob kültür için ekilmiştir. Anaerob kültürler 35°C'de Gas-generating kit (Oxoid) içeren kavanozda inkübe edilmiştir. Antibiyogram deneyinde 10 µg ampisilin, 30 µg sefuroksim içeren hazır diskler (Oxoid) kullanılmıştır.

Çalışmamız sonucunda orofasiyal infeksiyonların tedavisinde orijinal bir antibiyotiğin alışılmış bir antibiyotiğe güvenilirlik, etkinlik, kısa sürede infeksiyon kontrolü açısından alternatif olduğu gösterilmiştir.

(158) **TÜBERKÜLOZ OLGULARINDA, BASİLLERİN
ISONIAZİD, STREPTOMYCİN, ETHAMBUTOL VE
RIFAMPİCİN'E DUYARLILIKLARI**

Bülent BAYSAL, A.Zeki ŞENGİL, Ahmet SANİÇ, İ.Halil ÖZEROL

Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Konya.

Tüberküloz tedavisinde iyi bir tedavi organizasyonuna katkıda bulunmak amacıyla 1985-1989 yılları içinde laboratuvarımızda yapılan antitüberküloz duyarlılık deneylerinin sonuçları değerlendirilmiştir. Klinik, poliklinik ve dispanserlerden alınan hastalık materyallerinden Löwenstein-Jensen besiyerinde üretilen tüberküloz basillerinin duyarlık deneylerinde isoniazid 0.2 ve 1 $\mu\text{g}/\text{ml}$, streptomycin 4 ve 8 $\mu\text{g}/\text{ml}$, ethambutol 5 ve 10 $\mu\text{g}/\text{ml}$, rifampicin 20 ve 40 $\mu\text{g}/\text{ml}$ konsantrasyonlarda kullanılmıştır. Her konsantrasyon için iki ayrı Löwenstein-Jensen besiyerine 10^3 ve 10^5 basil inoküle edilmiş, herbiri için birer antibiyotiksiz kontrol ekimleri yapılmıştır.

Duyarlık deneyi yapılan 834 adet tüberküloz basılınde en yüksek direnç % 66 oranı ile rifampicin'e, en az direnç % 12 oranı ile ethambutol'e karşı saptanmıştır. Isoniazid'e % 22, streptomycin'e % 50 oranında direnç saptanmıştır. İlaç kombinasyonlarındaki en yüksek direnç streptomycin + rifampicin'de (% 35), en az direnç ise ethambutol + rifampicin'de görülmüştür. Üçlü kombinasyonlarda isoniazid + streptomycin + rifampicin'e karşı % 10, isoniazid + ethambutol + rifampicin'e karşı % 2 oranında direnç tesbit edilmiştir.

Tesbit edilen yüksek orandaki direnç, tüberküloz tedavisinde kullanılan antitüberküloz ilaçları zorunluluk olmadıkça nonspesifik tedavide kullanmaktan sakınılmamasını, spesifik tedavide tek başlarına kullanılmamasını ve mutlaka ikili veya üçlü ilaç kombinasyonları yapılması gerektiğini göstermiştir. Etki mekanizmaları birbirlerini desteklediği için kombinasyonlarda rifampicin ve ethambutol esas olarak bulunmalıdır.

**(159) OFLOXACIN, AMOXICILLIN+CLAVULANIC ACID,
GENTAMICIN VE TETRACYCLINE'İN TÜBERKÜLOZ
BASİLLERİ ÜZERİNE İN-VITRO ETKİLERİ**

Bülent BAYSAL, A.Zeki ŞENGİL, Mahmut BAYKAN, Ahmet SANİÇ

Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Konya

Ofloxacin, amoxicillin+clavulanic acid (AC), gentamicin ve tetracycline'in standart MIC dozları içinde tüberküloz basillerine in-vitro etkilerinin araştırılması amaçlanmış, bulgular antitüberküloz ilaçların aynı suşlara etkileri ile karşılaştırılmıştır.

Çalışmada 2 µg/ml ofloxacin, 10 µg/ml amoxicillin+clavulanic acid, 5 µg/ml gentamicin, 15 µg/ml tetracycline içerecek şekilde hazırlanan Löwenstein-Jensen besiyeri kullanılmıştır. Çalışmaya alınan 80 tüberküloz basilinden hiçbirinde 2 µg/ml konsantrasyondaki ofloxacin'e direnç görülmemiş, 10 µg/ml konsantrasyondaki amoxicillin+clavulanic acid'e % 97.5, 15 µg/ml konsantrasyondaki teracycline'e % 95 ve 5 µg/ml konsantrasyondaki gentamicin'e % 92.5 oranında direnç gözlenmiştir. Basillerin antitüberküloz ilaçlara direnci ise % 2.5 ile % 66.3 arasında değişmiştir. Tüberküloz ilaçlarının tümüne hassas suşların oranı % 27.5 olarak bulunmuştur.

Tüberküloz infeksiyonlarında ilaçlara karşı çoğul direnç gelişmesiyle karşılaşılan güçlükler, yeni antibiyotiklerin de tüberkülozda etkilerinin araştırmasına neden olmaktadır. Çeşitli sorunlar olmakla birlikte antitüberküloz ilaçlarla cevap alınamayan olgularda, bir DNA giraz inhibitörü olan ofloxacin'in kullanılabileceği kanısına varılmıştır.

**(160) OSTEOMİYELİT TEDAVİSİİNDE KÜLTÜR VE
ANTİBIYOGRAMİN DEĞERİ**

Semih GÜR¹, Ahmet Nedim YANAT¹, Tümer VURAL²

1- Akdeniz Üniversitesi Antalya Tıp Fakültesi, Ortopedi ve Travmatoloji Anabilim Dalı, Antalya

2- Akdeniz Üniversitesi Antalya Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Antalya

1982-1989 yılları arasında Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ortopedi ve Travmatoloji Anabilim Dalı'nda akut ve kronik osteomiyelit nedeni ile tedavi edilen olgular ve sonuçları değerlendirilmiştir. Bu olgulardaki etken mikroorganizmalar ile bunların antibiyogramlarına göre dağılımları özetlenmiş, etkili antibiyotikler tespit edilmiştir.

(161) TOPİKAL GENTAMİSİN TEDAVİSİİNDE YUMUŞAK KONTAKT LENS UYGULAMASI

İlknur (Tuğal) TUTKUN, Yonca (Aydın) AKOVA, Lale (Közer) BİLGİN,
Ahmet GÜCÜKOĞLU, Koray AKARÇAY

İstanbul Tıp Fakültesi, Göz Hastalıkları Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

Topikal antibakteriyel ajan olarak oftalmolojide geniş kullanım alanı bulunan gentamisinin hümor aközdeki konsantrasyonu iki grup hastada araştırılmıştır. Yalnızca topikal ilaç kullanılan grupta ancak uzun süreli ve sık uygulama sonucunda aköz konsantrasyonu yeterli olurken, yüksek su içeriği kontakt lens takıldıktan sonra topikal ilaç uygulanan gruptan elde edilen sonuçlar kontakt lensin hümor aköze gentamisin geçişini artırdığını göstermiştir.

(162) HÜMÖR AKÖZDE GENTAMİSİN KONSANTRASYONU

Yonca (Aydın) AKOVA, İlknur (Tuğal) TUTKUN, Lale (Közer) BİLGİN, Koray AKARÇAY,
Ahmet GÜCÜKOĞLU

İstanbul Tıp Fakültesi, Göz Hastalıkları Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

Günümüzde intraoküler cerrahide gerek cerrahi profilaksi gerekse tedavi amacıyla çeşitli antibiyotikler kullanılmaktadır. Bu çalışmada gentamisin sülfatın intramüsküler ve lokal uygulaması sonucunda göze penetrasyonu incelenmiştir. Preoperatif intramüsküler, subkonjunktival ve topikal gentamisin uygulanan üç grup hastada hümor aközdeki gentamisin konsantrasyonu tespit edilmiş ve gruplar birbiriley karşılaştırılmıştır.

(163) İSTANBUL TIP FAKÜLTESİ KLINİKLERİNDE
ANTİBİYOTİK KULLANIMI

Semra ÇALANGU, Lütfiye EROĞLU, Orhan ARIOĞUL, Halük ERAKSOY
Nuran SALMAN, Saadet KESKİN

İstanbul Tıp Fakültesi, Antibiyotik Kontrol Komitesi, Çapa, İstanbul

İstanbul Tıp Fakültesi Hastanesi'nde antibiyotik kullanımına yön vermek amacıyla ile, 1-31 Aralık 1988 arasındaki bir aylık süre kısa bir gözlem dönemi olarak seçilmiş ve bu süre içinde fakültenin çeşitli kliniklerinde yatırılan hastaların dosyaları, antibiyotik kullanımı açısından incelenmiştir.

Nefroloji, Üroloji, Nöroşirürji, Çocuk Cerrahisi, Plastik ve Rekonstrüktif Cerrahi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon kliniklerinde yatarak tedavi gören hastaların yataş süresi içinde antibiyotik kullanma oranı sırası ile % 38, 92, 29, 78, 36, 90 ve 92 bulunmuştur. Cerrahi birimlerde antibiyotik kullanım oranları, Dahiliye birimlerine oranla anlamlı derecede yüksektir ($p<0.001$). Bu oran, sadece Çocuk Cerrahisi biriminde Dahiliye birimlerine yakın bulunmuştur. Cerrahi birimlerde profilaktik antibiyotik kullanma süresi 1-14 (ortalama 7 gün) olup, en sık tercih edilen profilaktik antibiyotik sefazolindir. Bazı birimlerde peroperatuar profilaksiye ameliyatdan sonra başlandığı, temiz yaralarda da profilaksi uygulandığı, postoperatuar infeksiyon gelişmesi durumunda genellikle bakteriyolojik inceleme istediği, fakat sonuçların iyi değerlendirilmediği gözlenmiştir. Yoğun antibiyotik profilaksisine rağmen inceleme süresi içinde incelenen cerrahi birimlerde ameliyat sonrası infeksiyon oranı % 0-16 bulunmuştur. Dahiliye birimlerinde genellikle empirik antibiyotik tedavisi uygulandığı, bu amaçla geniş spektrumlu penisilinlerin tercih edildiği ve rasyonel antibiyotik kullanımının çok düşük düzeyde olduğu dikkati çekmniştir.

Bu sonuçları değerlendiren Antibiyotik Kontrol Komitesi, iki yıl süreli bir hizmetçi eğitim ve antibiyotik kullanımını kısıtlama programını uygulamaya koymuştur.

(164) KLINİK FARMAKOLOJİ YÖNÜNDEN İKİNCİ VE
ÜÇÜNCÜ JENERASYON FLUOROQUINOLONE'ALARIN
KARŞILAŞTIRILMASI

Özenç TİMLİOĞLU

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Farmakoloji Anabilim Dalı, Ankara

Nalidixic acid türevi olan 4-fluoroquinolone grubu antibiyotiklerin sayıları hızla artmaktadır. İkinci jenerasyon ve sonra da üçüncü jenerasyon quinolone'lar infeksiyonların tedavisinde geniş ölçüde kullanılmaya başlamıştır. Farmakokinetik çalışmalar bunların arasında proteine bağlanma, biyoyararlanım, dokulara dağılma, eliminasyon şekli, metabolizma ve total klirensleri bakımından bazı farklılıklar olduğunu göstermektedir.

Bu çalışmada, ikinci jenerasyondan ciprofloxacin ile üçüncü jenerasyondan fleroxacin'in özellikleri klinik farmakoloji açısından karşılaştırılmıştır.

(165) FIRAT ÜNİVERSİTESİ ÇOCUK KLINİĞİNDE
HASTANE İNFEKSİYONLARI VE ANTİBİYOTİK
DİRENÇİ

Sırı BEKTAS¹, Süleyman FELEK², Hüseyin GÜVENÇ¹, Sırı KILIÇ²

- 1- Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Elazığ
- 2- Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi, İnfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı, Elazığ

Bu çalışmada Fırat Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniğinde, hastalardan, klinik personelinden ve kliniğin çeşitli yerlerinden örnekler alınmış, üreyen etken mikroorganizmalar değerlendirilmiştir ve antibiyotik dirençlerine bakılmıştır.

Başlıca hastane infeksiyonu etkenleri olarak *Streptococcus pneumoniae*, *Klebsiella*, *E.coli*, *Proteus mirabilis*, koagülaz negatif stafilocoklar tanımlanmıştır. Bu bakterilerin ürettiği örnekler doktor, intern, hemşire ve hastabakıcı ellerinden alınmıştır.

Ayrıca doktor stetoskoplarında, kan basıncı ölçme aletlerinde, küvözlerde, biberonlarda, acil müdahale setlerinde, aspiratörlerde, yenidoğan bebek odalarında, yemek arabasında, yemek tepsilerinde de yukarıdaki bakteriler saptanmıştır.

(166) CEFTAZIDIME'İN ERKEN ÇOCUKLUKTA
BRONKOPNÖMONİ TEDAVİSİNDE ETKİSİNİN
ARAŞTIRILMASI

Nejat ŞİMSEKCAN¹, Yıldız TÜMERDEM², Turan AKARSUBAŞI¹, Bedia AYHAN²

Yahya PAKSOY¹

1- SSK Göztepe Hastanesi, Çocuk Kliniği, İstanbul

2- İstanbul Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, İstanbul

Klinik ve radyolojik olarak bronkopnömoni tanısı konmuş, boğaz kültürleri yapılmış ve CRP'leri bakılmış, 1-18 aylık, 15'i kız, 10'u erkek, toplam 25 süt çocuğunda, ceftazidime ile deneme çalışması yapılmıştır. Aynı yaşlarda, değişik antibiyotiklerle aynı sürelerde tedavi gören olgular kontrol grubu olarak seçilmiştir. 4 olgu dışındakiler ceftazidime'den önce herhangi bir antibiyotikle tedavi edilmemişlerdi. Olguların tümünde boğaz kültüründe Gram pozitif koklar üremiştir. Tedaviden önce CRP % 52 (n:13) olguda +++, % 40 (n:10) olguda ++ ve +, % 8 (n: 2) olguda negatif bulunmuştur.

Ceftazidime ile bir olgu 5 gün, 13 olgu 10 gün, 10 olgu 11-15 gün, bir olgu ise 16 gün süre ile tedavi edilmiş, bu süreler içinde hastalar fizik muayene akciğer grafisi ve laboratuvar testleri ile kontrol altında tutulmuştur. Tedaviden sonra % 56 (n: 14) olgu klinik, radyolojik ve laboratuvar inceleme sonuçlarına göre şifa bulmuştur. % 36 (n: 9) hasta kontrole çağrılarak salah ile taburcu edilmiştir.

(167) İDRARDAN İZOLE EDİLEN STREPTOKOKLARIN
GRUP TAYİNİ VE ANTİBİYOTİKLERE
DUYARLILIĞININ SAPTANMASI

Handan KATRANCI, Rahmiye BERKİTEN

İstanbul Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

İdrar yollarında infeksiyon etkeni olarak izole edilen streptokokların grup tayini yapılmıştır. Bakterilerin hemolizin oluşturma özelliği, basitrasine duyarlılık, trimetoprim-sulfametoksazole duyarlılık, hippurat hidrolizi, safra-eskulin deneyi, % 6,5 NaCl'lü suyyonda 37°C-45°C'lerde üreme özellikleri incelenmiştir.

İncelenen 50 suşdan 1'inin A grubundan, 8'inin B grubundan ve 41'inin D grubundan (37'si enterokok, 4'ü enterokok olmayan) olduğu belirlenmiştir.

Suşların 26 kemoterapötik maddeye duyarlıklarını disk difüzyon yöntemi ile incelenmiştir. Duyarlılık deneyi sonuçlarına göre, suşların % 70'den fazlasının amoksisilin+klavulanik asit, karbenisilin, nitrofurantoin, ampisilin, mezlosilin, amoksisilin, azidosilin, gentamisin, eritromisin, ofloksasin, kloramfenikol ve penisiline duyarlı olduğu belirlenmiştir.

Streptomisin, amikasin, metisilin, kanamisin, sefalotin, sefuroksim, seftriakson ve linkomisine ise suşların % 40'dan daha azının duyarlı olduğu belirlenmiştir.

(168) CIPROFLOXACIN'İN MYCOBACTERIUM
TUBERCULOSIS SUŞLARINA İN-VİTRO ETKİSİ

Ayşe YÜCE¹, Mine YÜCESOY¹, Beril ÖZBAKKALOĞLU²

1- Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, İnciraltı, İzmir
2- Göğüs Hastalıkları Hastanesi, Yenişehir, İzmir

Muayene maddelerinden izole edilen 19 *M.tuberculosis* suşunun ciprofloxacin'e in-vitro duyarlılığı MIC değerleri ile araştırılmıştır. Löwenstein besiyerinde üremiş olan *M.tuberculosis* kültürleri, 7H9 Middlebrook sıvı besiyerinde homojen süspansiyon hale getirildikten sonra MacFarland 1'e göre ayarlanmış, 0.39-12.5 mg/l miktarlarında ciprofloxacin içeren besiyerlerine ekilmiştir. 4-6 hafta sonra MIC değerleri 9 suş için 3.12 mg/l, 6 suş için 0.78 mg/l, 3 suş için 0.39 mg/l bir suş için 6.25 mg/l olarak bulunmuştur. Denenen suşların çoğunda (% 79) MIC değeri 0.78-3.12 mg/l arasında bulunmuştur. Çalışma halen devam etmektedir.

(169) SERBEST FLEP UYGULANMASI ÖNCESİ
CEFTRIAXONE KULLANIMI

Ramazan KAHVECİ, Mesut ÖZCAN, Erhan ŞAFAK, Selçuk AKIN
Ahmet KÜÇÜKÇELEBİ, Hakan GÜNEY

Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Plastik ve Rekonstrüktif Cerrahi Anabilim Dalı, Duaçnları, Bursa

Klasik ve konvansiyonel cerrahi yöntemlerle onarılması güç, bazen de olanaksız olan defektlerin kapatılmasında mikronörovasküler cerrahi yöntemleri başarı ile uygulanmaktadır. Mikronörovasküler cerrahi yöntemlerinden olan serbest kas deri flebi ile onarımın başarılı olabilmesi için bölgede infeksiyonun olmaması gereklidir.

Kuris ortasında travma sonrası ortaya çıkan defektteki yoğun kemik ve yumuşak doku infeksiyonu ceftriaxone kullanılarak önlenmiş ve daha sonra mikrovasküler yöntemle latisimus dorsi kas deri flebi kullanılarak defekt başarı ile kapatılmıştır.

(172) RUTA CHALEPENSIS'İN ANTİFERTİLİTE VE
ANTİBAKTERİYEL ETKİSİ

Levent ERTUĞRUL¹, Ayhan ULUBELEN², Refik YİĞİT¹, Gülcin ERSEVEN³
Enver Tali ÇETİN⁴

- 1- İstanbul Tıp Fakültesi, Fizyoloji Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul
- 2- Eczacılık Fakültesi, Genel Kimya Bilim Dalı, Beyazıt, İstanbul
- 3- İstanbul Üniversitesi Onkoloji Enstitüsü, Patoloji Birimi, Çapa, İstanbul
- 4- İstanbul Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

Uzun yıllardır, *Ruta chalepensis*, antifertilite özelliğinden dolayı Çin'liler tarafından kullanılmaktadır. *Ruta* bitkisinin antifertilite özelliği yanında amenore, diyare, diürez ve romatizmaya da etkili olduğu bilinmektedir. *Ruta chalepensis*'in antifertilite özelliğine açıklık getirmek amacıyla, 20 gün süreyle izole edilmiş, su ve normal laboratuvar yemi ile beslenen sıçanlar, kontrol (n=4) ve *Ruta chalepensis* ekstresi verilen grup (n=14) olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. İzolasyondan 20 gün sonra her iki gruptaki sıçanlara, vaginal smear yapılarak östrüs başlangıcında olanlara, *Ruta chalepensis* ekstresi oral yoldan 10 mg/kg dozda ve 6 gün süreyle verildikten sonra, sakrifiye edilerek ovaryumları, ışık mikroskopunda incelenmiştir. Kontrol ovaryumlara göre, ekstre verilen sıçan ovaryumlarında atretik foliküler ve kistik dejenerasyonla birlikte, çok sayıda corpus luteum ile corpus hemorrhagicum'un geliştiği gözlenmiştir.

Diger taraftan, *Ruta chalepensis*'in gövde ve kökten elde edilen ekstreleri, *Staphylococcus aureus* ve *Bacillus subtilis*'e karşı antibakteriyel etki göstermişlerdir. Bu ekstreler içinde tesbit edilen bileşiklerin kumarin, alkaloid ve şikimik asit türevleri olduğu saptanmıştır.

(172) RUTA CHALEPENSIS'İN ANTİFERTİLİTE VE
ANTİBAKTERİYEL ETKİSİ

Levent ERTUĞRUL¹, Ayhan ULUBELEN², Refik YİĞİT¹, Gülcin ERSEVEN³
Enver Tali ÇETİN⁴

- 1- İstanbul Tıp Fakültesi, Fizyoloji Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul
- 2- Eczacılık Fakültesi, Genel Kimya Bilim Dalı, Beyazıt, İstanbul
- 3- İstanbul Üniversitesi Onkoloji Enstitüsü, Patoloji Birimi, Çapa, İstanbul
- 4- İstanbul Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

Uzun yıllardır, *Ruta chalepensis*, antifertilite özelliğinden dolayı Çin'liler tarafından kullanılmaktadır. *Ruta* bitkisinin antifertilite özelliği yanında amenore, diyare, diürez ve romatizmaya da etkili olduğu bilinmektedir. *Ruta chalepensis*'in antifertilite özelliğine açıklık getirmek amacıyla, 20 gün süreyle izole edilmiş, su ve normal laboratuvar yemi ile beslenen sıçanlar, kontrol (n=4) ve *Ruta chalepensis* ekstresi verilen grup (n=14) olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. İzolasyondan 20 gün sonra her iki gruptaki sıçanlara, vaginal smear yapılarak östrüs başlangıcında olanlara, *Ruta chalepensis* ekstresi oral yoldan 10 mg/kg dozda ve 6 gün süreyle verildikten sonra, sakrifiye edilerek ovaryumları, ışık mikroskopunda incelenmiştir. Kontrol ovaryumlara göre, ekstre verilen sıçan ovaryumlarında atretik foliküler ve kistik dejenerasyonla birlikte, çok sayıda corpus luteum ile corpus hemorrhagicum'un geliştiği gözlenmiştir.

Diger taraftan, *Ruta chalepensis*'in gövde ve kökten elde edilen ekstreleri, *Staphylococcus aureus* ve *Bacillus subtilis*'e karşı antibakteriyel etki göstermişlerdir. Bu ekstreler içinde tesbit edilen bileşiklerin kumarin, alkaloid ve şikimik asit türevleri olduğu saptanmıştır.

(173) 1989 YILINDA CERAHAT ÖRNEKLERİNDEN İZOLE EDİLEN MİKROORGANİZMALAR VE KEMOTERAPÖTİKLERE DUYARLIĞI

Enver Tali ÇETİN, Nezahat GÜRLER, Yaşar MUSTAFA, Emine KÜÇÜKATEŞ

Kaya KÖKSALAN, Serap ÖNAY, Sila ÇETİN

İstanbul Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

İstanbul Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı'na çeşitli kliniklerden gönderilen abse cerahati, ponksiyon sıvısı, yara sürüntüsü, periton sıvısı, plevra sıvısı, safra olmak üzere toplam 2837 hasta örneği aerop ve anaerop koşullarda incelenmiştir.

1989 yılında cerahat örneklerinin aerop kültürlerinden 697 *S.aureus*, 199 *S.epidermidis*, 175 alfa hemolitik streptokok, 136 *K.pneumoniae*, 128 *E.coli*, 104 *Acinetobacter calcoaceticus*, 94 *Pseudomonas* sp., 72 beta hemolitik streptokok, 61 *Proteus* sp., 54 *Enterobacter* sp., 21 Gram pozitif difteroid çomak, 14 hemoliz yapmayan streptokok, 5 *Salmonella* sp., 5 *Citrobacter* sp., 2 *Streptococcus pneumoniae*, 1 *Listeria monocytogenes* suyu izole edilmiştir

Cerahat örneklerinin anaerop kültürlerinden ise 61 *Bacteroides* sp., 50 *Pep-tostreptococcus* sp., 6 *Clostridium* sp., 1 *Actinomyces* sp., 1 *Propionibacterium acnes*, 1 *Fusobacterium* sp ve ayrıca 12 muayene maddesinden *Candida* sp., izole edilmiştir.

Kemoterapötklere duyarlılık deneyinde aerop bakteriler için disk diffüzyon, anaerop bakteriler için ise buyyonda disk yöntemi kullanılmıştır.

(174) KARACİĞER PLAZMA MEMBRANI Ca^{2+} ATPaz AKTİVİTESİNÉ ASETİL SALİSİLIK ASİDİN ETKİSİ

Pernur ÖNER, Beyhan ÖMER, Kemal BAYSAL, Hikmet ÖZ

İstanbul Tıp Fakültesi, Biyokimya Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul

Asetil salisilik asid (ASA) ve benzeri anti-inflamatuarlar dahil birçok ilâçın terapötik etkilerinin, membranın lipid matriksine sıkıca bağlı integral proteinlerle etkileşerek, membranın stabilizasyonunu sağlamak yolu ile olduğu ileri sürülmüştür. Membran integral proteinlerinin birçoğu iyon-transportu gibi temel hücresel olaylarda rol alarak hücre fonksiyonlarını düzenleyen membrana bağlı enzimler olarak görev yaparlar ve aktiviteleri membranın lipid bileşimindeki değişikliklere karşı hassastır. Ca^{2+} ATPaz da böyle bir enzim olduğundan, bu çalışmada düşük ve yüksek doz ASA verilmesinin karaciğer plazma membranı Ca^{2+} ATPaz aktivitesini ve membranın ana lipid bileşiklerini ne yönde etkileyebileceğinin araştırılmıştır.

Wistar türü erişkin inbred erkek albino sincanların bir grubuna gavaj yolu ile 1.5 ml distile su içinde günde 50 mg/kg ASA, bir diğerine 200 mg/kg ASA, kontrol grubuna da 1.5 ml distile su 30 gün süre ile verilmiştir.

Yüksek doz ASA verilmiş sincanlarda karaciğer plazma membranı total kolesterol ve fosfolipid düzeylerinde anlamlı artışla birlikte, Ca^{2+} ATPaz aktivitesinde anlamlı azalma saptanmıştır. Düşük doz ASA verilmesiyle enzim aktivitesinde anlamlı olmayan bir azalma olmuş, lipid düzeylerinde de anlamlı değişiklikler saptanamamıştır.

Sonuç olarak, kronik yüksek doz ASA verilmesiyle oluşan karaciğer plazma membranı Ca^{2+} ATPaz inhibisyonunun, hücre içi Ca^{2+} birikimi yapabileceği ve bu yüzden de karaciğer hasarına yol açabileceği kanısına varılmıştır.